

Biblioteca Centrală Universitară „Carol I“ din București

Constantin I. Balmuș

Biobibliografie

Constantin I. Balmuş. Biobibliografie

**Seria: Biobibliografiile Directorilor BCU „Carol I“
din București, 5**

B i o b i b l i o g r a f i e

525 referințe

a d n o t a t ă

Biblioteca Centrală Universitară „Carol I“ din București

Constantin I. Balmuș

1898-1957

București

2013

Lucrare elaborată în cadrul Serviciului Cercetare. Metodologie

Redactor principal

Elena Bulgaru

Redactori

Dana Stoica, Dinu Țenovici

Colaboratori

Carmen Goață, Șerban Șubă

Coperta 1 Constantin I. Balmuș – portret realizat de S. Neicu

ISBN 978-973-88947-5-4

„Constantin Balmuș, conferențiar la Universitatea din Iași, unul dintre cei mai pregătiți cunoscători ai clasicismului antic pe care îi avem, a adus, prin ultima sa publicație, un mare serviciu literaturii noastre filosofice românești și, în același timp, literaturii cu privire la studiul antichității; este vorba despre traducerea lucrării *Tratatul despre sublim* (...) și de studiul care o precede. (...). D-sa a dat la iveală o traducere clară, sugestivă, preocupându-se la tot pasul a reda un echilibru rafinat, între topica și stilul textului clasic pe de o parte și nevoile de armonie ale limbii curente pe care o vorbim, pe de alta.“

Prof. Ion Zamfirescu, *Adevărul*, 4 iul. 1935, p.1-2.

„Versiunea română a romanului lui Longos, *Daphnis și Chloe*, rămâne o strălucită dovadă a mijloacelor artistice ale d-lui Balmuș. Ușurința sa de a se mișca înlăuntrul frazei eline îndreptățește încercarea de a traduce un celebru tratat despre sublim, din întâiul secol, pe care Boileau însuși l-a tălmăcit. Ceea ce este remarcabil la d. Balmuș, dată fiind dificultatea textului, este punerea textului român la nivelul limbii ideologice de astăzi.“

George Călinescu, *Ulysse*. Edit. pentru Literatură, 1967, p.281-282.

CUPRINS

Un clasicist în Agora , de Prof.univ.dr. Liviu Franga.....	X
Argument , de Elena Bulgaru.....	XXXIV
Abrevieri	XXXV
Cronologia vieții și operei	XXXVI

1. OPERA

I. Literatură latină clasică

1. Volume.....	1
1.1 Studii.....	1
1.2 Manuale. Crestomații.....	1
2. În periodice.....	3
2.1. Recenzii.....	3

II. Literatură greacă clasică

1. Volume.....	4
1.1 Studii.....	4
1.2 Traduceri	4
1.3 Crestomații.....	4
2 În volume.....	4
3 În periodice.....	4
3.1 Traduceri.....	4
3.2 Recenzii.....	5

III. Filologie clasică. Lingvistică

1. Volume.....	5
2. În periodice.....	6
2.1. Studii. Articole.....	6
2.2. Recenzii.....	6

IV. Literatură română

1. În volume.....	7
1.1. Studii.....	7
2. În periodice.....	7
2.1. Studii.....	7
2.2. Recenzii.....	7

V. Literatură italiană

1. In periodice.....	7
1.1. Traduceri.....	7
1.2. Recenzii.....	8

VI. Estetică

1. Volume.....	8
----------------	---

1.1 Studii.....	8
1.2 Traduceri.....	8
2. În volume.....	9
2.1 Traduceri.....	9

VII. Istorie

1. Volume.....	9
2. În volume.....	9
3. În periodice.....	9
3.1. Studii.....	10
3.2. Recenzii.....	

VIII. Filosofie

1. Volume.....	11
1.1.Traduceri.....	11
2. În volume.....	12
2.1. Prefețe.....	12
3. În periodice.....	12
3.1. Recenzii.....	12

IX. Cultură. Învățământ.

1. Volume.....	12
2. În periodice.....	12
2.1. Studii. Articole.....	12
2.2. Necrologuri.....	13

X. Politică

1. În periodice.....	13
1.1 Studii. Articole.....	13
1.2. Polemici.....	15
1.3.Discursuri. Interviuri.....	16
1.4. Omagii.....	17

XI. VARIA

1. În periodice.....	17
----------------------	----

2.OMUL ȘI OPERA ÎN TIMP. REFERINȚE CRITICE

A. Referințe generale

1. Bibliografii. Biobibliografii. Indici de revistă.....	18
2. Dicționare. Enciclopedii.....	19
3. Evocări. Comemorări. Necrologuri.....	19

B. Referințe specializate	
I. Literatura latină clasică	
1. În volume.....	21
1.1 Studii.....	21
2. În periodice.....	22
2.1.Recenzii.....	22
2.2.Polemici.....	22
2.3 Citări. Semnalări.....	22
II.Literatura greacă clasică	
1. În periodice.....	23
1.1. Recenzii.....	23
III.Filologie clasică. Lingvistică	
1. În periodice.....	23
1.1. Studii.....	23
1.2. Citări. Semnalări.....	24
IV.Literatură română	
1. Volume.....	24
2. În volume.....	25
2.1. Prefețe.....	25
3. În periodice.....	25
3.1. Studii. Articole.....	25
3.2. Recenzii.....	32
3.3. Citări. Semnalări.....	33
V. Estetică	
1. Volume.....	26
2. În volume.....	26
2.1. Recenzii.....	26
3. În periodice.....	27
3.1. Studii.....	27
3.2. Recenzii.....	27
VI. Istorie	
1. În periodice.....	31
1.1.Recenzii.....	31
1.2 Citări. Semnalări.....	31
VII. Filosofie	
1. În periodice.....	31
1.1. Citări. Semnalări.....	31

VIII. Cultură. Învățământ	
1. Volume.....	31
2. În volume.....	34
2.1 Studii.....	34
3. În periodice.....	35
3.1 Studii.....	35
3.2 Recenzii.....	36
3.3 Cronici. Dări de seamă.....	36
3.4 Evocări. Comemorări.....	37
3.5 Polemici.....	37
3.6 Comunicate de presă.....	37
3.7 Citări. Semnalări.....	40
IX. Politică	
1. În periodice.....	40
1.1. Cronici. Dări de seamă.....	40
1.2. Comunicate de presă.....	42
1.3. Citări. Semnalări.....	50
X. Biografii	
1. Volume.....	51
XI. VARIA	
3. ACTE. DOCUMENTE. CORESPONDENȚĂ	
I. Acte.Documente.....	52
II. Corespondență	
1. Scrisori trimise.....	58
2. Referințe critice în corespondență.....	63
Indice de nume	66

Un clasicist în agora

Argument

Încă de pe vremea lui Homer, așa cum o dovedesc ambele faimoase epopei, vechii greci foloseau un singur termen, cel de ἀγορά, pentru a da nume atât ideii de reunire a mai multor oameni, de adunare a poporului, a mulțimii de cetățeni, cât și aceleia de loc unde avea să se desfășoare adunarea. În plină epocă clasică, la Atena, ἀγορεύειν însemna „a vorbi în public”, adică „a vorbi într-o adunare”, verb semantic echivalent cu sintagma (de uz homeric) ἀγορὰς ἀγορεύειν, „a ține discursuri în fața unei adunări”, „a cuvânta într-o adunare”. De la Homer la Pericle și până departe, în epoca romană, ideea de întâlnire și dezbateră publică, într-un loc special destinat și amenajat, a treburilor cetății, idee exprimată prin cuvântul ἡ ἀγορά a dominat orizontul mental colectiv vechi grecesc, instituind o netă separare între spațiul public, prin excelență comun, și cel privat-familial, de uz interior și individual. Astfel s-a și pecetluit, prin intermediul expresiilor uzuale din limbă – precum ἐν τῇ ἀγορᾷ, „în piața publică”, sau ἀγορᾷ πληθούσης „la ora când piața publică e plină de lume” (undeva, între orele zece ale dimineții și unu după amiaza) –, imaginea acelei ἀγορᾷ ateniene clasice, despre care s-a spus, pe drept cuvânt, că a fost o „cetate a cetății”, adică macheta ei miniaturală: o mini-cetate în cetatea cea mare a Atenei, cu aleile ei proprii, de platani și de plopi, cu clădirile ei proprii (temple, tribunale, diverse alte edificii cu destinație politică etc.), cu micile magazine și tarabe pentru negoțul zilnic, separate de locurile unde cetățenii ascultau discursuri și-și spuneau cuvântul.

Termenul vechi grecesc și, odată cu el, ideea pe care o purta nu au murit peste milenii. Până astăzi, unele limbi moderne - desigur, cele de circulație extinsă în primul rând -, prin împrumuturi pe cale cultă, îl păstrează și folosesc. În urbanistica modernă, de pildă, spațiul pietonal amplu, fie acoperit, de regulă, fie descoperit, populat de mulțimea cotidiană a trecătorilor, se numește, în felurite limbi de azi, cu același multimilenar cuvânt grecesc: *agora*. În plus, acesta a căpătat și o valoare simbolică: loc de înfruntare și confruntare de opinii, *agora* a ajuns să desemneze, suplimentar, și noțiunea de întrecere, de luptă sau bătălie pentru o cauză, pentru un scop. „A ieși” (sau „a coborî”) în *agora* conotează, în diverse formulări ale limbilor moderne, semnificația, derivată, de punere a propriei persoane în slujba interesului celorlalți, în numele devotamentului altruist față de binele și folosul comun.

Dintre intelectualii unei țări, oamenilor cărții - atât de expresiv numiți, în limba română, *cărturari*, de la numele însuși al marii lor pasiuni și al îndeletnicirii lor de-o viață, *cartea* - li s-a pus cel mai adesea, în mod nedrept și fals prin generalizare, nevăzuta etichetă de persoane rupte de tumultul vieții publice, de câmpul (aproape în sens propriu) al bătăliei zilnice pentru comunitatea civică și binele ei imediat, concret. Din rândul intelectualilor, cel mai iute s-au răspândit o astfel de imagine și opinia aferentă, privitoare la un presupus pasivism civic, mai ales în legătură cu două importante categorii de cărturari: oamenii din biblioteci - custozii, clasificatori și distribuitori ai cărții în regimul lecturii publice (faimoșii bibliotecari, bibliologi, biblioteconomi etc., într-o rapidă și selectivă trecere în revistă terminologică, utilizând reperatele oferite de codul profesiilor și ocupațiilor din România), pe de o parte; și oamenii de la catedră - profesorii, cu un singur termen generic, pe de altă parte. Desigur, empiric și cazuistic vorbind, diverse situații particulare ar putea motiva apariția unui astfel de clișeu de gândire. Ne împiedică, totuși, să fim de acord cu acest mod de a privi lucrurile elementul fundamental al analizei profunde: condiția profesională a celor două ocupații intelectuale. Aceasta îi pune pe practicanții lor, de fapt, într-un contact permanent cu realitatea cotidiană a „cetății” moderne, a zonei lor de activitate, prin excelență publică. Nu mai puțin cu oamenii de lângă ei. În al doilea rând, există și corespondentul invers al argumentului cazuistic: exemple la fel de numeroase, particulare și foarte concrete, de „coborâre” a oamenilor cărții în vacarmul trepidant din agora.

Numele lui Constantin I. Balmuș, celebrat de paginile volumului de față, ilustrează exemplar un astfel de dublu destin, al omului de carte și al cărții. Stins din viață acum 55 de ani (pe 13 iulie 1957, într-o clinică din Geneva, în Elveția¹), profesorul de filologie clasică, pe care *pia memoria* a discipolilor și succesorilor săi l-a consacrat ca pe un desăvârșit cunoscător al Antichității greco-latine, a condus - chiar dacă pentru o scurtă, dar efervescentă perioadă - destinele celei mai importante biblioteci universitare din România, înmănunchind, astfel, preocupările savantului, iubitor pasionat al cărții, ca temelie de nezdruncinat, pentru eternitate, a cunoașterii, cu dăruirea generoasă a roadelor acestei cunoașteri, adresate, de la catedră și de la masa de scris, discipolilor și beneficiarilor ei, direcți sau indirecți.

Rândurile noastre introductive, lăsând cititorului plăcerea de a descoperi, singur, mai departe, în volumul de față, amănuntele revelatoare ale destinului biografic, strâns legat de acela al unei opere parcimonios, dar

¹ Dar înmormântat „la București, în zidul rotondei Monumentului Eroilor Patriei din Parcul Libertății” (după informația oferită de Dobroiu, 1980:109). O bibliografie esențială a vieții și activității savantului român include următoarele titluri: Iordan, 1958; Constantinescu-Iași, 1958; Popa, 1958; Graur, 1958; Mihăescu, 1958; Graur, 1959 (contribuție identică aceeaia a autorului, din 1958); Balacciu-Chiriacescu, 1978; *DER*, I, 1962; *MDE*, 1972 și 1978.

durabil edificate, își propun doar să schițeze profilul cultural-spiritual al unuia dintre cei mai devotați cărții dintre clasiștii români ai veacului trecut, profil proiectat, însă, pe pânza vremii și a societății românești, căreia atât de mult i-a plăcut să îi aparțină, și pe care nu a precupețit nici un efort ca să o slujească nu doar cu devotament, ci și cu iubire.

Profesorul și cercetătorul

După mărturiile contemporanilor², învățătorul, apoi institutorul I. V. Balmuș, tatăl viitorului clasicist, își tipărea probabil singura carte pe care avea să o scrie – un Abecedar - în anul 1898, chiar în acela în care, pe 25 mai, i se naștea primul copil din șirul celor șapte (dintre ei, cinci băieți) cu care urma să fie dăruit. Cum primul născut, un băiat, venea la scurtă vreme după marea sărbătoare creștină a Sfinților Împărați, întocmai cu Apostolii, Constantin și mama sa, Elena, tânărul învățător-autor și soția lui, Ecaterina Balmuș (născută Iacob, casnică)³, i-au dat numele Împăratului creștinătății⁴.

Fiul cel mare al institutorului și-a mărturisit, încă din primele clase ale cursului liceal inferior, aplecarea spre limbile vechi ale Europei culte, mai cu seamă spre greacă și latină, nu atât pentru puținătatea doritorilor și înscrișilor, compensată de camaraderia instaurată între elevii și profesorii secției clasice a liceului, cât datorită calităților distinșilor magiștri de acolo: în primul rând, clasicistul Vasile Bogrea - viitorul eminent universitar de la Cluj, după 1918 -, dar și Alexandru Philippide, Mihai Carp (unul dintre redactorii revistei de bun renume *Viața Românească*), August Scriban (autorul unui cunoscut *Dicționar al limbii române*), Iorgu Iordan, Garabet Ibrăileanu și, nu mai puțin, scriitorul

² Leon, 1975:227.

³ Dobroiu, 1980:109.

⁴ Pentru toți cei cinci băieți tatăl a muncit din greu ca să-i poată da și menține la școală, apoi la liceu și chiar în diverse universități. Învățătorul, provenit din satul Schineni, a reușit, prin dârzenie și muncă neobosită, să se facă remarcat și să obțină, apoi, transferul din satul Murgeni, în fostul județ Tutova (unde i s-au născut primii copii), în orașul Bârlad, acolo având să fie încadrat pe o calificare superioară, aceea de institutor. Primului născut îi revenea și misiunea cea mai ingrată: „Era cel mai mare din șapte copii, trebuia să obțină bursă și să reușească, pentru că urma să-i tragă după el pe ceilalți.”(Leon, *ibid.*). Constantin nici n-a urmat cursurile primare în satul natal (unde probabil că nu exista nicio școală), ci în comuna Igești (Popa, 1958:21; Mihăescu, 1958:31), apoi cursurile liceale (clasei I de liceu corespunzându-i clasa a V-a din gimnaziul de azi) la Liceul Internat „Costache Negruzzi” din Iași (1907-1916), ca bursier meritoriu (Popa, *ibid.*; Mihăescu, *ibid.*; Graur, 1958:29). Dintre frați, unul a pierit pe front, în primul război mondial, altul a urmat studii tehnice, devenind inginer, iar ceilalți doi medicina, între care și mezinul familiei, Petre Balmuș. Amândoi acești frați medici și-au luat doctoratul în specializările lor (Mihăescu, *ibid.*), depunând și o activitate științifică de profil (*id.*, *ibid.*). Constantin s-a atașat cel mai mult de fratele său mezin: „În timpul teroarei legionare, profesorul împreună cu mezinul familiei, studentul în medicină Petre Balmuș, dormeau pe la prieteni - noaptea și culcușul. Dormeau cu revolverul sub cap, el, care în viața lui n-a ucis o găză.”(Leon, *ibid.*).

clasicist (latinist) Calistrat Hogaș⁵. Cu astfel de profesori - cărora li se adăugau aceia, nu puțin numeroși, dar în egală măsură de prestigioși, de la secțiile științelor exacte, sociale și aplicate – nu de mirare că au absolvit cursurile faimosului „Internat” viitoare personalități ale patrimoniului culturii și științei românești, precum Traian Lalescu, Horia Hulubei, Traian Săvulescu, Mihai Ralea, Nicolae Gh. Lupu, Emil Condurachi, Radu Beligan, Petre Ștefănescu-Goangă, Mihail Jora, Victor Ion Popa, Ionel Teodoreanu și mulți alții⁶.

Tânărul „visător și îndrăgostit de frumos”⁷, înzestrat cu „un simț foarte dezvoltat pentru latura estetică”⁸, se vede nevoit ca, odată cu intrarea României în prima conflagrație mondială, în vara lui 1916 (14/27 august), să treacă, în ultima clasă de liceu fiind, în regim particular, și să-și îndeplinească, apoi, după absolvirea liceului, serviciul militar la Școala de Cavalerie din Botoșani, unde începe cursurile pe data de 1 aprilie 1917, rămânând mobilizat la un regiment de cavalerie⁹, ca sublocotenent, după ce, pe 1 aprilie 1918, absolvise Școala Militară la care se înscriesese cu un an înainte. Războiul era pe sfârșite, forțele beligerante urmau să-i pună capăt prin armistițiul încheiat pe 11 noiembrie 1918.

În acești ultimi doi ani ai războiului, tânărul, abia ieșit din adolescență, declarat pasionat de Antichitate și corola ei de lumini, nu-și trădase câtuși de puțin vocația. Se supusese, doar, vremurilor. Se întoarce la adevărata școală, *alma Mater* ieșeană, al cărei student, la Facultatea de Litere și Filosofie, devine efectiv imediat după încheierea războiului. Absolvă, în 1920, secția de filologie clasică, atașându-se, dintre profesori, cu predilecție de latinistul și literatul Ion (I.) M. Marinescu¹⁰. Și-a susținut licența (notată cu calificativul *Magna Cum Laude*) în anul imediat următor absolvirii, în 1921¹¹. Ca să se poată întreține, a lucrat ca pedagog, alături de alți studenți, la Liceul Militar din Iași, unde a continuat să funcționeze, dar - după licență - ca profesor suplinitor, precum și la Seminarul „Veniamin” din Iași (în locul lui Iorgu Iordan, pentru limba germană, titularul aflându-se la studii, la Bonn), până în anul primei sale plecări ca bursier, în Germania (1922: la Bonn și la Berlin, vreme de doi ani)¹².

⁵ Popa, 1958:22. Unul dintre dascălii săi, Iorgu Iordan, care avea să-i devină, peste multe decenii, coleg la Academie, remarcă, în necrologul din 1958, aviditatea de „învățătură multă și variată” a elevului Balmuș din clasa a III-a (azi, a VII-a), mai cu seamă pasiunea lui, de-a dreptul estetică, pentru Antichitate, manifestată printr-o adevărată iubire de frumos și comunicată deopotrivă, cu entuziasm, profesorilor și colegilor săi (Iordan, 1958:15).

⁶ Popa, *ibid.*

⁷ Iordan, *ibid.*

⁸ *Id.*, *ibid.*: 16.

⁹ Popa, *ibid.*

¹⁰ *Id.*, *ibid.*; Mihăescu, 1958:31.

¹¹ Dobroiu, *ibid.*; Balacciu-Chiriacescu, 1978:59; Popa, *ibid.*

¹² Dobroiu, *ibid.*; Mihăescu, *ibid.*; Balacciu-Chiriacescu, *ibid.*

Amintirile foștilor colegi de studenție schițează profilul unui tânăr în același timp studios¹³ și energic¹⁴. Multe seminarii deveneau vii tocmai pentru că studentul Balmuș, un nemulțumit și revoltat de prezent, de neajunsurile și greutățile greu surmontabile ale vieții imediat de după război, milita pentru clasicism ca pentru „o lume ideală, de valori spirituale și artistice capabile să formeze un om nou, complet și echilibrat”¹⁵. Însetat de cultura autentică, indiferent de vârsta acesteia, studentul clasicist nu refuza, pe de altă parte, nicidecum modernitatea și actualitatea: el practica lecturi din autori contemporani, străini și români, frecvența expozițiilor de artă plastică și spectacole, audia concerte simfonice¹⁶ - o viață culturală complexă, care asigura Iașului postbelic faima unei adevărate capitale a culturii bunului gust novator, dincolo de toate avatarurile celeilalte vieți, politice și sociale.

Către valurile, adeseori foarte și prea agitate, ale acestei vieți din agora s-a simțit atras de timpuriu, încă din primii ani de studenție, tânărul clasicist ieșean. El nu poate uita că, dincolo de liniștea sălii de bibliotecă - asiduu frecventată de un student clasicist din cale afară de sedulos, aproape obsedat de cărți, mai ales de texte -, se află vacarmul străzii. Că viața cărții este doar o parte a celei dăruite la naștere, partea care poate fi îndrumată, cu tact și cu răbdare, către frumos și bine. Este exact ceea ce încearcă, după mărturiile foștilor colegi¹⁷, să realizeze, în ultimii ani de facultate, studentul clasicist în noua sa ipostază de președinte al societății studenților în litere ieșeni: organizează conferințe ale scriitorilor pentru studenți și susține el însuși o conferință atrăgătoare ca subiect: *Romanul grecesc al lui Longos*. În tot acest răstimp, lucrase cu entuziasm pe textul lui Longos, care i-a încheiat ciclul pregătirii universitare și i-a deschis, larg, cariera de intelectual, neîncetat completată și perfecționată în studii.

Astfel, înainte de a se consacra unei noi etape de pregătire și formație, de data aceasta postuniversitară (mai întâi, între 1922 și 1924, ca bursier în Germania: cf., *supra*, p.XIII și n.12), Constantin Balmuș își trece testul maturității profesionale prin publicarea, în 1922, a primei traduceri integrale românești a capodoperei romanului grecesc antic, *Daphnis și Chloe*, către care se simțise atras irezistibil din primii ani ai studenției. Avea numai 24 de ani, când a răspuns onorantei invitații a Editurii Cultura Națională de a colabora, alături de Vasile Pârvan, la dezvoltarea unei colecții fundamentale pentru consolidarea culturii românești, colecție de traduceri inițiată și condusă de reputatul magistrul de la Universitatea din București: „Clasicii antici”. Tânărul

¹³ „Constantin Balmuș era un student foarte inteligent, metodic și muncitor, curios de tot ce interesa cultura literară și generală, scriitorii clasici și moderni, istorie, arte plastice, literatură socială (...) Avea sensibilitate artistică și gust literar (...)” (Popa, *ibid.*).

¹⁴ „Era un entuziat pentru lumea clasicismului antic, în care vedea un stil de viață, o ieșire din impasul în care ne aruncase primul război mondial (...)” (*Id., ibid.*).

¹⁵ *Id., ibid.* De aceea, în seminariile conduse de profesorul I. M. Marinescu, în care se dădeau aprige bătălii de idei între „antici” și „moderni”, studentul Balmuș apărea drept „campionul <<anticilor>>” (*id., ibid.*).

¹⁶ Informații preluate din articolul lui Popa, 1958:22-23.

¹⁷ *Id., ibid.*: 23.

clasicist recent absolvent punea la dispoziția coordonatorului de colecție nu numai o remarcabilă și elogiată traducere, prin virtuțile ei artistice concurente cu originalul, ci și un consistent, foarte documentat studiu introductiv despre romanul grec¹⁸. Ecourile în lumea literară românească interbelică aveau să fie profunde și de durată¹⁹.

Experiența de traducător, atât de reușită încă de la debut, l-a marcat, însă, la fel de profund, pe însuși autorul ei.

Pe de o parte, prin continuarea activității sale de traducător, tânărul clasicist își va descoperi și exploata unul dintre filioanele esențiale ale propriilor preocupări, punându-le sub semnul militant al propagării culturii clasice în peisajul formativ intelectual românesc²⁰. Astfel, el va îmbogăți patrimoniul textelor antice clasice, tălmăcite în română, de-a lungul deceniilor următoare, cu versiuni care fie nu vor mai fi refăcute niciodată, de la Balmuș încoace, pentru o eventuală actualizare a lor: *Tratatul despre sublim al unui autor necunoscut*. București, 1935 (ediție cu comentariu critic)²¹; *Tratatul despre stil al lui Demetrios*. Iași, 1943 (ediție cu bogate comentarii și note); Diogenes Laertios, *Despre viețile și doctrinele filosofilor*. Studiu introductiv și comentarii de Aram M. Frenkian. București, 1963 (postum); fie vor constitui una dintre variantele românești de referință: *Poetica lui Aristotel*. București, 1957; Homer, *Iliada*, VI, în *Revista Fundațiilor Regale*, decembrie 1938²². După exemplul mentorului său, Vasile Pârvan, care, dealtfel, îi înlesnise, cum am arătat mai sus, un debut prestigios, Constantin Balmuș, va iniția, la rândul lui, o colecție de traduceri din autorii clasici antici, de data aceasta doar greci, dar anii celui de-al doilea război mondial nu-i vor permite cooptarea și angrenarea unor forțe traducțional-erudite mai largi, astfel încât din proiectata colecție de „Autori greci în românește” - care intenționa²³ să adune un front

¹⁸ Dobroiu, 1980:112-113. „Traducerea dovedea un adevărat talent literar și o însușire deosebită de a transpune în limba noastră prospețimea textului grecesc. Republicarea acestui text în 1956 reprezintă o recunoaștere a calităților lui.“ (Popa, 1958:23). „Deși autorul era încă tânăr, a reușit să dea o operă de adevărată creație artistică, dovedind că avea însușiri de scriitor de talent.“ (Mihăescu, *ibid.*).

¹⁹ La zece ani de la apariția traducerii, G. Călinescu sublinia încă impactul ei asupra dezvoltării și modelării limbajului prozei românești contemporane: „Socotesc pe d. Balmuș printre cei mai artiști traducători ai noștri din limbile clasice (...) Versiunea românească a romanului lui Longos, *Daphnis și Chloe*, rămâne o strălucită dovadă a mijloacelor artistice ale d-lui Balmuș.“ (*Adevărul literar și artistic* din 9 octombrie 1932, p.5, apud Mihăescu, *ibid.*; Dobroiu, 1980:112, n.9).

²⁰ Balacciu-Chiriacescu, 1978:60.

²¹ Același G. Călinescu remarca deosebita calitate a traducerii oferite de Balmuș și acestui text, care reprezintă unicul tratat de estetică generală păstrat din Antichitate: traducerea realiza „punerea textului român la nivelul limbii ideologice de astăzi“ (recenzie în *Adevărul literar și artistic* din 27 octombrie 1935, p.9, reluată - împreună cu aceea privitoare la studiul lui Constantin Balmuș despre Rutilius Namatianus, publicat într-un reputat periodic italian - în volumul, apărut postum, al lui G. Călinescu, *Ulysse*. București, 1967, p.279-283).

²² Graur, 1958:30; Balacciu-Chiriacescu, *ibid.*; Mihăescu, 1958:33.

²³ Dobroiu, 1980:114.

larg de texte primordiale: filosofice, istorice, retorice și de ficțiune - nu au putut să apară decât două volume, ambele traduse și prefațate de H. Mihăescu, dar precedate de studii introductive aparținând lui Constantin Balmuș: *Leucip și Democrit* (1941) și *Heraclit din Efes* (1943)²⁴.

Pe de altă parte, activitatea de traducător, apoi și de editor, a tânărului filolog clasic i-a permis să-și cultive, într-o măsură și mai mare, acel „simț foarte dezvoltat pentru latura estetică”, pe care îl observase Iorgu Iordan²⁵ încă de pe vremea primei școlarități. „Grija pentru cuvânt”²⁶ - temeiul și esența muncii unui φιλό-λογος, lat. *philologus*, „iubitorul cuvântului”, antic sau modern deopotrivă - s-a răsfrânt la Constantin Balmuș și asupra propriului „scris”, respectiv asupra scriiturii personale, la toate nivelurile și în toate direcțiile creației sale originale, științifice. Dăm din nou cuvântul fostului profesor și mentor al tânărului clasicist: „Construcția frazei, alegerea cuvintelor și a expresiilor dau lucrărilor sale științifice o înfățișare adesea artistică, între altele printr-o anumită cadență, pe care o simțim ușor, dacă citim pasajele respective cu glas tare.”²⁷ Arta, nu de puține ori de-a dreptul sisifică, a traducerii din maeștrii Antichității clasice s-a întors, ca un reflex profund benefic, asupra oricărui produs al gândirii și creației autorului-interpret.

În luna octombrie a anului 1923, ca o recunoaștere a posibilităților, dar și a meritelor de care făcuse deja dovada, tânărul studios, înscris la doctorat și beneficiar al unei burse de studii în Germania, este numit asistent la catedra de elină a facultății corespunzătoare din universitatea ieșeană.²⁸ Din perioada germană de studii postuniversitare, Constantin Balmuș va reține în special

²⁴ Atari ediții românești ale autorilor clasici ai Antichității urmăreau să completeze o bibliotecă proprie seminariilor de latină și de greacă veche pe care, ca asistent titular (începând de la 15 decembrie 1930), le va susține la facultatea absolvită nici cu un deceniu în urmă. Astfel, printre seminariile din perioada 1931-1935 se numără și cele intitulate *Lucrări practice de limbă și Traduceri din românește în latinește*. După moartea profesorului Cezar Papacostea și preluarea, ca titular cu gradul de profesor, a catedrei de limba elină a aceleiași facultăți (din ianuarie 1937 pînă în ianuarie 1948, cînd este transferat la catedra de elină a Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București), așadar vreme de aproximativ unsprezece ani, Constantin Balmuș a condus cursul și seminarul de limba și literatura greacă veche și a organizat biblioteca acestora. În toată această perioadă, așa cum au remarcat contemporanii, profesorul Balmuș „îmbogățește sistematic biblioteca seminarului, își pune la dispoziție și propria sa bibliotecă, colecție splendidă de cărți de fond, cărți rare și de bibliofilie, adunate cu pasiune și rafinament.” (Popa, 1958:25). În acest context profesional și cultural trebuie plasată inițiativa creării colecției „Autorilor greci în românește”, în vederea creării unei puternice școli, cu acoperire națională, de filologie clasică. A se vedea, în acest sens, și Balacciu-Chiriacescu, 1978: 60.

²⁵ 1958:16; cf. și, *supra*, p.XIII, n.8.

²⁶ Iordan, *ibidem*.

²⁷ *Id.*, *ibid*.

²⁸ Dobroiu, 1980:109-110.

cursurile de stilistică ale lui Eduard Norden²⁹, care, împreună cu lucrările de mare notorietate ale acestuia, vor influența decisiv orientarea filologică a tânărului clasicist român.

Urmează o perioadă foarte fructuoasă în cariera inițială a merituosului cercetător. Trimis, în anul 1924, după încheierea stagiului german, la Roma, la propunerea lui Vasile Pârvan, ca membru al Școlii Române de la Roma (faimoasa *Accademia di Romania*, înființată și condusă de savantul clasicist și istoric), Constantin Balmuș rămâne acolo încă doi ani, până în 1926.³⁰ În acest răstimp, continuă să lucreze intens la teza de doctorat, pe care și-o susține la sfârșitul primului an de stagiul italian, în octombrie 1925, la Iași, teza purtând titlul *Tehnica povestirii la Plutarh în Βίοι παράλληλοι* și obținând calificativul *Magna Cum Laude*. În același an, lucrarea este publicată la Chișinău.³¹

Contactul direct al tânărului savant român cu zonele culturale purtătoare de profund mesaj clasicist și umanist nu va înceta, practic, până la izbucnirea celei de-a doua conflagrații mondiale (1 septembrie 1939). Vreme de aproape un deceniu și jumătate, Constantin Balmuș va călători îndelung, pentru diverse perioade, uneori revenind în aceleași locuri - surse inepuizabile de încredere în perenitatea culturii și a civilizației europene, clădite pe fundamentele umanismului clasic antic. Revine cel mai adesea în Franța (în perioada 1926-1929, dar și în anii 1930 și 1939) - de unde poartă un susținut epistolar cu G. Călinescu -, vizitează fascinanta Eladă (Atena și Constantinopolis, în special, în aprilie-mai 1928), în timpul unei croaziere mediteraneene, nu lasă deoparte nici sobra Elveție, din care se reîntoarce în Germania primei tinereți (1939). Anii de ucenicie intelectual-spirituală, dar și de formare profesională, ai deja maturului „Werther” clasicist îi vor oferi, pe rând, temeiul și prilejul unor remarcabile noi afirmări în eforturile sale de consolidare a prestigiului filologiei clasice românești.³²

Anii călătoriilor de studii nu au întrerupt nicio clipă studiile propriuzise.

²⁹ *Id.*, *ibid.*: 110. A se vedea, în completare, mărturia colegului și prietenului său, N. I. Popa: „Scrisorile lui din acești ani îi mărturisesc entuziasmul pentru seminariile profesorilor germani, totodată erudiți și apropiați de studenții lor (...)” (1958:23).

³⁰ Și se bucură, călătorind permanent de-a lungul peninsulei, dar mai ales în centrul și în sudul ei, de feluritele „comori de artă veche și modernă vizitate”, „ca un adevărat romantic”, animat de mobilitate spirituală și „veșnic neastîmpăr” (Popa, *ibid.*). Cf. și Dobroiu, 1980:110; Mihăescu, 1958:33.

³¹ Detalii apud Mihăescu, 1958:32. Teza a fost considerată, în rândurile clasicistilor români, „o noutate în literatura de specialitate” (Dobroiu, 1980:113), desigur, a vremii.

³² „Punea în studii, în călătorii și în aprecierea celor văzute același avânt tineresc și febril, o impaciță de mare sensibil format la școala clasicismului, pentru care întreținea personal și propaga cu frenezie în jurul său, un adevărat cult.” (Popa, 1958:23-24). Alte informații - personale, cu precădere - în această privință aflăm la Iordan, 1977:31, 131, 219 și urm., 239-277 (apud Dobroiu, 1980:110, n. 2 și 3).

La doi ani de la publicarea tezei, Constantin Balmuș își lărgeste aria cercetărilor prin editarea critică a surselor grecești care au stat la baza elaborării singurului tratat formativ-educational păstrat din Antichitatea clasică, *Institutio oratoria*, al lui Quintilianus. Remarcăm faptul că, pentru a atrage atenția lumii savante occidentale, Balmuș își redactează studiul în limba latină (*De Quintiliani fontibus Graecis*, 1927) și îl publică simultan la Iași și la Paris, în prestigioasa *Revue des Études Latines*, stârnind ecouri favorabile. În același an, publică, tot la Iași, sub forma unui curs litografiat, volumul *Istoria poeziei latine în epoca arhaică*, precum și - aproape simultan cu N. I. Herescu, savantul clasicist bucureștean³³ - broșura, identică în titlu și în spiritul ei, *Pentru clasicism*³⁴. În anul imediat următor (1928), va apărea un nou curs litografiat, de data aceasta din domeniul gramaticii istorice a limbii latine (mai exact, de *Fonetică și morfologie istorică latină*), pentru ca în 1929 să publice, în aceeași direcție lingvistico-istorică, un medalion biografic dedicat comparatistului indo-europeanist Jules Vendryès, în revista „Lumea”. Lucrările acumulate – la care se va adăuga și cea mai prestigioasă din cariera autorului (cf. *infra*) - îi vor permite lui Balmuș să se înscrie și să își susțină examenul de docență (1930-1931), care îi va deschide, în anii următori (1932, respectiv 1936-1937), perspectiva unui merituos, în afara oricărui dubiu, *cursus honorum* universitar³⁵.

Anul 1930 i-a adus veritabila consacrare științifică. Tânărul universitar ieșean publică, la cea mai reputată casă de editură europeană din domeniul filologiei clasice - „Les Belles Lettres”, de la Paris - un studiu masiv consacrat artei expresiei și compoziției în cele două opere majore ale lui Aurelius Augustinus: *Études sur le style de Saint Augustin dans “Les Confessions” et la “Cité de Dieu”*. Volumul, de peste 300 de pagini (327 mai exact), găzduit de prestigioasa colecție de texte antice greco-latine și de studii aferente Association „Guillaume Budé” - Presses Universitaires de France, a fost rapid remarcat de savanți de notorietate mondială, precum Alfred Ernout³⁶. Din

³³ Acesta va aduna, spre publicare, sub forma unei cărți, abia un deceniu mai târziu (volumul a apărut, așadar, în 1937), articolele și studiile apărute succesiv în intervalul 1926-1936. Cf. Franga, 2011:11-12.

³⁴ În clasicismul antic, în aceeași manieră și măsură ca și puțin mai tânărul său coleg bucureștean, Balmuș „vedea o salvare”, „o lume de contemplație artistică și de meditație filosofică”, dar, nu mai puțin, și un „principiu de viață” (Popa, 1958:24).

³⁵ Dobroiu, *ibid.*; Popa, *ibid.*

³⁶ „Pînă și marele clasicist Alfred Ernout, cunoscut ca zgârcit în laude, recunoaște că Balmuș <<a făcut în ansamblu o operă nouă și utilă>> (n.12: în *Revue critique d'histoire et de littérature*, 1931, p.198)”, cf. Dobroiu, 1980:115. Exegeza lui Balmuș plasa analiza propriu-zisă a multiplelor registre stilistice augustiniene în contextul, mult mai larg, al artelor poetice și retorice din Antichitatea clasică. Autorul se vădea a fi, la noi, un deschizător efectiv de drum nou: și în domeniul studiilor augustiniene, și în acela, extins, al filologiei clasice românești. În afara lui Ernout - profesor, pe atunci, la faimosul Collège de France -, au recenzat lucrarea lui Balmuș profesorul de la Sorbonne și exegetul cel mai autorizat în materie de literatură latină creștină Pierre de Labriolle, precum și alte personalități europene de prim rang în domeniu: E. Galletier, L. Dalmaso, P. Faider, A. Souter, P. Peeters ș.a., pentru fragmente de apreciere ale cărora ne oferă câteva extrase, din multe posibile, H. Mihăescu în *art. cit.* (Mihăescu, 1958:32-33), unde conchide: „Cartea

păcate și, evident, paradoxal, valoarea ei a fost contestată, la scurtă vreme de la apariție, chiar de către unii dintre colegii filologi ai autorului, în pofida evidenței recunoașterii internaționale.³⁷ Mult mai obiectiv, cel puțin și datorită poziției sale situate în afara rivalităților și polemicilor fratricide din interiorul breslei românești, un erudit critic român contemporan nota în mijlocul disputelor, subliniind tocmai jocul subtil dintre erudiție și sensibilitate la autorul supus unei complet nedrepte contestări: “D-l Balmuș surprinde actul creației încetinind ca într-un film momentele gândirii și atunci, din analiza lentă a expresiei, emoția artistică devine mai vie. Critica sa, organizându-se încetul cu încetul pe treptele erudiției, se transformă într-un proces de sensibilitate care valorifică.”³⁸

Numit asistent definitiv (*i.e.*, titular) la Catedra de Limba și Literatura Latină a Facultății ieșene de Litere, începând cu data de 15 decembrie 1930, Constantin Balmuș își susține, așa cum deja am menționat, examenul de docență în toamna anului 1931³⁹. El devine, astfel, docent universitar și capătă, în consecință, dreptul să funcționeze, ca suplinitor, pe un post superior, acela de conferențiar universitar. Începând cu data de 20 martie 1932, Constantin Balmuș preia, prin decizie ministerială, postul în calitate de conferențiar suplinitor, până în decembrie 1936, când, prin vacantarea unui alt post superior, cel de profesor universitar titular la Catedra de Limba și Literatura Greacă veche - ca urmare a dispariției premature a lui Cezar Papacostea - Constantin Balmuș se titularizează și, totodată, se definitivează ca profesor universitar. El își va prezenta, conform tradiției, conferința inaugurală abia pe 13 aprilie 1937, prin lecția intitulată (și, ulterior, publicată) *Fost-au grecii senini?*, întârzierea datorându-se sosirii decalate a confirmării pe post din partea Ministerului Învățământului⁴⁰.

În tot acest răstimp, după apariția studiului monografic augustinian, tânărul cărturar nu și-a oprit nicio clipă cercetările. De-a lungul celui de-al patrulea deceniu al secolului trecut, paralel și simultan cu devotata carieră

a găsit un larg ecou în lumea științifică.“(*ibid.*, 32) și a fost, probabil, „lucrarea sa cea mai de seamă“(*ibid.*). Aceeași concluzie o întâlnim și la Dobroiu (1980:113): „Este lucrarea cea mai bine primită în lumea savanților din ce a publicat Constantin Balmuș.“

³⁷ Singurul autor român - de pînă atunci - al unei exegeze augustiniene complexe și complete se vede silit, în anul 1931 (imediat următor apariției volumului în cauză) să editeze, într-o broșură separată, „extrase din recenziile apărute despre acel studiu în periodicele de specialitate străine (...). Autorul, vinovat parcă de opera sa, trebuia s-o apere de specialiștii români...“ (Popa, 1958:24). Broșura purta titlul: *Părerile criticii - extrase din recenziile apărute în periodicele străine*.

³⁸ G. Călinescu, în *Adevărul literar și artistic* din 9 octombrie 1932, apud Mihăescu, 1958:32. Nu întâmplător, același eminent critic îl compară pe Balmuș din eseul augustinian cu un bijutier, grație operei sale „de minuție și rafinament“. (Dobroiu, 1980:115).

³⁹ Mihăescu, 1958:33; Popa, 1958:24. Cf. și *supra*, p.XVIII.

⁴⁰ Dobroiu, 1980:110; Popa, 1958:24. Decizia ministerială l-a titularizat ca profesor de limba și literatura greacă veche începând cu 1 februarie 1937; a se vedea Mihăescu, 1958:33.

didactică, susținută de recurente călătorii de studii și documentare, Constantin Balmuș își continuă și extinde activitatea de investigație științifică, punând-o în slujba propriei activități profesionale, ca și a consolidării culturii clasice din România. Apar, în 1934 și 1935, două studii remarcabile de literatură latină, despre epistolarul lui Aurelius Augustinus și despre „ultimul poet” latin, Rutilius Namatianus.⁴¹ În anii următori, începând cu 1935, profesorul Balmuș, avându-l alături pe reputatul clasicist - de asemenea profesor, dar, la acea dată, doar în învățământul secundar - Alexandru Graur, își consacră forțele proiectului de editare a unei serii complete de manuale școlare pentru latină și greacă veche.⁴² Au fost, s-a arătat, „excelente ediții școlare din autorii antici latini și greci”⁴³, probabil cele mai valoroase apărute până atunci pe piața românească de carte școlară. Tot în acești ani de intensă activitate didactică dedicată înzestrării învățământului românesc cu manualele de bază ale culturii clasice, mai precis în anul 1935, profesorul universitar de la Iași încredințează tiparului - de data aceasta la București - *Gramatica limbii grecești. Fonetică, morfologie, sintaxă*. Răspunzând, prin soluțiile preconizate, unor probleme grave ale învățământului românesc, perpetuate de-a lungul deceniilor ce făcuseră trecerea de la un secol la altul, profesorul Balmuș căuta să pună de acord „învățământul științific al unei limbi” cu cel „practic” și, astfel - după propria expresie-, „să întinerim puțin studiul gramaticii în școala noastră secundară, lăsând la o parte explicațiile învechite și perimate.”⁴⁴

⁴¹ *La lettre de Saint Augustin à Licentius* (în volumul comemorativ *În memoria lui Vasile Pârvan*. București, 1934); *Rutilio Namaziano, l'ultimo poeta di Roma*, publicat în periodicul italian *Il mondo classico*: „Studiul e bine primit și e înregistrat în bibliografiile de specialitate.”(Dobroiu, 1980:113).

⁴² Importanța lor - în total, 10 volume (Balacciu-Chiriacescu, 1978: 60) - s-a dovedit fundamentală pentru menținerea prestigiului învățământului clasic în România modernă, respectiv interbelică, supusă - ca, practic, toate marile țări europene de atunci - încercărilor de „reformare” curriculară, prin diminuarea, până la un minimum drastic, a formației clasice. Manualele Balmuș-Graur „însemnau un mare progres față de manualele existente, atât prin siguranța și bogăția informațiilor, cât și prin hârtia folosită și mai ales prin tehnica grafică, fiind însoțite de numeroase fotografii și figuri în text.” (Mihăescu, 1958:33). Autorii editați au fost, în ceea ce-l privește personal pe Balmuș, următorii: Caesar, Cicero, Titus Livius, Tacitus; Esop, Lucian din Samosata, Xenophon și Platon (*Crestomația elină, cu note gramaticale și cu un vocabular complet*. București, 1935). Cf. Dobroiu, 1980:113 (celelalte opere de autori înregistrate au fost editate prin îngrijirea lui Al. Graur). Cf. și Popa, 1958:25-26 (sînt luate în calcul, pe lângă *Antologia latină* (*supra*, și alte 10 volume de *Texte latine*, plus *Manualele de limbă latină* pentru clasele III-V și VI-VIII : 1946, tot în colaborare).

⁴³ Dobroiu, *ibid.* Noi contestări, chiar și în această zonă, aparent marginală, a instrumentarului informațional cu obiective pur didactice, nu au întârziat - nesurprinzător, subliniez - să apară. Este drept, izolat, dar purtînd semnătura unui ilustru dascăl de liceu, precum G. Guțu (articolul cel mai incisiv se numește *Un procedeu întristător* și a fost publicat în *Convorbiri literare* din iunie 1941).

⁴⁴ Cele două citate de mai sus au fost preluate de la Dobroiu, 1980: 115-116. Reproducem aici, mai jos, și aprecierea autorului articolului - la rîndul său, unul dintre corifeii școlii de filologie clasică a Universității din București în deceniile postbelice ale veacului trecut-privitoare cu precădere la gramatica greacă a lui Balmuș: „Manualul lui Balmuș pentru prima dată introduce în învățarea unei limbi în școala medie un minimum de informație

Contemporanii care l-au cunoscut mai îndeaproape și nu l-au privit prin lentila invidiei colegiale depun o frumoasă mărturie despre omul din profesorul Balmuș. Este binevenit, de aceea, să lăsăm din nou cuvântul unor astfel de mărturii directe și oneste⁴⁵: „El slujește această catedră⁴⁶ cu talent și cu devotament. Era un profesor apropiat de studenți, animator zelos al acestor studii pe care le-a dezvoltat printre elevii lui și în facultate. Cursurile și seminariile lui, făcute cu acel ton de vioiciune comunicativă prin care el participa personal în dezbaterile de idei, s-au bucurat totdeauna de prețuirea studenților. Ei simțeau în profesor un om de o bogată cultură de specialitate și generală, mereu frământat de probleme și contribuind direct, prin lucrările sale, la rezolvarea lor.” Se adaugă, precizează N.I. Popa,⁴⁷ o vorbire, la conferințe și prelegeri, foarte animată, prin tonul ei, ca și prin mimică și gestualitate. Așa l-au perceput și auditorii prestigioaselor societăți științifice al căror membru devine, pe rând, în același deceniu: „Société des Études Latines” și „Société des Études Grecques” - amândouă de la Paris, 1937-1938 - „Asociația Academică V. Pârvan” (1937, ca membru fondator), mai târziu „Societatea de Studii Clasice” și „Societatea de Lingvistică” (ambele în București).

Savantul cetățean

Tânărului fiu - poate nu a fost o întâmplare: cel mai mare - al învățătorului care a avut ambiția să scrie un abecedar nu i-a plăcut niciodată să stea deoparte. Nici la treburile casei, nici la cele ale cărții. Ajuns profesor reputat, decident asupra carierei profesionale a altor colegi meritorii,⁴⁸ Constantin Balmuș a crezut întotdeauna că are, împărtășind dintr-o experiență timpurie, inclusiv de viață, ceva de spus în folosul comunității universitare căreia îi slujea, ca și al celor în mijlocul cărora fusese adus pe lume și alături de care trăia o istorie, cea dintre două războaie mondiale, mult prea agitată, de-a dreptul turbulentă. Uneori până la completa dezordine și haos. Ceea ce un clasicist, cu simțul înnăscut al armoniei, binelui și adevărului, nu putea accepta niciodată. Nici măcar înfrânt.

diacronică, într-o vreme când gramatica latină continuă să se învețe sub forma unor dogme puse în versuri latinești.(...) Abia peste 23 de ani se va publica o gramatică latină cu considerații istorice elementare.“ (*id., ibid.*:116).

⁴⁵ Popa, 1958: 24-25.

⁴⁶ Autorul se referă la ambele „catedre” ocupate, după 1930, la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași, de către mereu tânărul și entuziastul profesor: de limba și literatura latină, respectiv de limba și literatura greacă veche.

⁴⁷ *Ibid.*, 25.

⁴⁸ A făcut parte, bunăoară, din comisia de concurs pentru postul de conferențiar la Facultatea de Litere a Universității din Iași, candidatul care s-a prezentat fiind George Călinescu (mai, 1937).

În fața acestor convulsii ale istoriei românești tardiv moderne, profesorul savant nu rămâne pasiv, scufundat în antichități. Reacția lui e una pur civică. Glasul profesorului începe să se audă și dincolo de zidurile universității. Pe măsură ce evenimentele, unele de neînțeles, altele previzibile, se adună de la un an la altul și se precipită pe o pantă colectiv, dar și personal periculoasă, profesorul clasicist nu acceptă să nu ia atitudine. Mai întâi prin scris - unul militant, esențialmente cetățenesc, adică democratic, prin aceasta total diferit ca teme și subiecte de cercetările savante - apoi prin acțiune și fapte concrete. Avea și toate motivele s-o facă.

Îndepărtat de la succesiunea tronului cu jumătate de an înainte de moartea regelui Ferdinand „Întregitorul” (survenită pe 20 iulie 1927), prin instituirea Regenței regale care îl destinase pe prințul Mihai ca principe moștenitor, prințul Carol revine în forță peste trei ani, determină Parlamentul României să anuleze legile din ianuarie 1926 și să-i acorde succesiunea la tron. Pe 8 iunie 1930, principele Carol depune jurământul ca rege, sub numele de Carol al II-lea, impunând o direcție cu totul personală în viața politică, dar și reacțiile aferente și consecutive. În decembrie 1933, după ce guvernul condus de I.G. Duca scoate Garda de Fier în afara legii (9 decembrie), primul ministru este asasinat de proaspeții ilegaliști pe peronul Gării Sinaia (29 decembrie). Peste aproape șase ani, pe 21 septembrie 1939, la exact trei săptămâni după declanșarea celei de-a doua conflagrații mondiale, prin atacarea Poloniei de către Germania, al cărei cancelar era, de câțiva ani neîntrerupt, Adolf Hitler (1 septembrie 1939), un alt prim ministru al României, Armand Călinescu, este din nou asasinat. Apoi, în mai puțin de un an, în pădurea munteană de la Strejnicu, îi vine rândul să fie schingiuit și ucis unui alt fost prim ministru al României (între 1931-1932), Nicolae Iorga, adversar declarat al Gărzii. Atunci, pe 14 septembrie 1940, după abdicarea lui Carol al II-lea, România este proclamată oficial stat național-legionar. Până la sfârșitul lui ianuarie 1941, țara cade în prăpastia unui sângeros război civil, care se continuă cu și se transformă într-o parte a conflagrației mondiale (1941-1944).

Profesorul nu mai poate rămâne doar la catedră. Scrie în principalele cotidiene și reviste ieșene, respectiv naționale⁴⁹, criticând toate derapajele și încercând, prin simpla sa atitudine contestatară, să le prevină. Caută, cu încredere și perseverență, prietenia, sprijinul, alianța tuturor persoanelor - colegi universitari, în primul rând - capabile să se opună cu luciditate și fermitate rătăcirilor fanatice naționalist-șovine și fasciste. De aceea, Constantin Balmuș s-a regăsit întotdeauna de partea democratică a baricadei, alături de profesorul său, Iorgu Iordan, de distinși colegi, ca Andrei Oțetea, Traian Bratu (rector al Universității din Iași chiar în acea epocă), Petre Andrei, Radu Cernătescu, Șerban Țițeica, C.I. Parhon, Mihai Ralea sau de alte

⁴⁹ Ca *Lumea, Adevărul literar și artistic, Însemnări ieșene*, apoi, puțin mai târziu (după 1946) *Moldova liberă*, al cărei director și devine (până în 1948). Cf. Popa, 1958:26; Mihăescu, 1958:33; Balacciu-Chiriacescu, 1978:60. (Balmuș este numit directorul ziarului *Moldova liberă* nu „după 1944”, cum generic se exprimă autoarele *Dicționarului*, ci, mai precis, începînd cu anul 1946, de la 1 ianuarie; va conduce, în calitate de director, ziarul respectiv pînă spre sfîrșitul anului 1947 (Dobroiu, 1980:111).

personalități culturale de prim rang, precum Mihail Sadoveanu. Alături de ei și de alții, profesorul clasicist va semna, cu câteva luni (mai exact, în aprilie) înainte de 23 august 1944 - când, prin arestarea mareșalului Ion Antonescu, se va declanșa insurecția antifascistă -, un memoriu - apelul profesorilor universitari din România - adresat mareșalului, în care se solicita ieșirea urgentă a României din război și o nouă reconfigurare politică a țării. Un al doilea memoriu, semnat de asemenea de savantul clasicist, va fi din nou înaintat mareșalului la începutul lui august (în ziua de 4), cu puțin înainte de răsturnarea guvernului condus de Antonescu⁵⁰. Nu i-a fost frică să ia atitudine⁵¹. Modelul său intelectual, inspirat de idealurile umanismului clasic antic, a fost unul implicat civic, democratic prin excelență. Nu ezit, prin urmare, să folosesc un termen aparent, azi, desuet, dacă nu chiar compromis: progresist.

Un model pe care l-aș numi, *mutatis mutandis*, ciceronian, inclusiv sub aspect temperamental. I-a alcătuit cel mai fidel portret moral și psihologic tot fostul său profesor, apoi coleg la Academie, Iorgu Iordan: „Pasiunea și entuziasmul lui Constantin Balmuș se manifestau și în aprecierile sale asupra oamenilor și evenimentelor. De astă dată aceste trăsături caracteristice ale felului său de a fi luau de multe ori forme aproape extremiste: admirația pentru ce i se părea bun și indignarea împotriva răului izbucneau cu o putere neobișnuită, și, în general, ele îl stăpâneau vreme îndelungată, adesea tot timpul, în legătură cu omul ori cu faptul care i le-a provocat. Știa să iubească și să disprețuiască, iar când era cazul, chiar să urască fără nici o reținere. (...) Temperamentul înflăcărat al lui Constantin Balmuș l-a făcut să se intereseze de timpuriu de viața politică.”⁵² Nu e de mirare, așadar, nici că, la fel de timpuriu, și-a adunat și mulți dușmani: aceștia, mai ales în perioada dictaturii legionare, și-au propus, pur și simplu, să-l scoată din învățământ.⁵³

Întoarcerea cu fața către stânga eșicherului politic, în condițiile unei recrudescențe fără precedent a extremei drepte și ale unei debusolade generale a forțelor democratice de centru-dreapta a survenit, prin urmare, firesc în cazul profesorului Balmuș, n-a fost nicidecum o „schimbare la față”, consecința unui perfid cameleonism politic. Din momentul luării deciziei la vârf, inițiate și puse în operă de regele Mihai I, de a salva măcar ceea ce mai putea fi salvat, savantul clasicist nu ezită să coboare, cu scut și cu lance, direct în arenă. O suită a evenimentelor celor mai importante din viața lui se încheia, o alta bătea la ușă.

La nici două luni de la actul insurecțional din august 1944, în octombrie, profesorul ieșean se înscrie și devine membru al Uniunii

⁵⁰ Popa, 1958:26; Mihăescu, 1958:33; Dobroiu, 1980:110. Ultimul autor oferă, pe acest subiect, și o interesantă extensie bibliografică, pe care o cităm și noi mai jos: Iordan, 1977:347-349; Neagoe, 1977:516-517.

⁵¹ „Om cu curajul opiniei, el își va pune semnătura, alături de alți 16 profesori ai Universității ieșene, pe memoriile intelectualilor din aprilie și din 4 august 1944 (...)” (Dobroiu, 1980:110-111).

⁵² Iordan, 1958:16.

⁵³ Dobroiu, 1980:110.

Patrioților, formațiune eminentă civică și democratică, nesubordonată politic, deși orientată spre stânga plajei ideologice.⁵⁴ Bătălia pentru schimbarea unui regim, ajuns la limita inteligibilului funcționării lui, deja începuse. În luna următoare, în noiembrie, Constantin Balmuș este numit decan al Facultății de Litere și Filosofie, primul ei decan orientat clar de stânga și aparținându-i.⁵⁵ De acum înainte, activitatea sa va urma o dublă direcție, intensificându-se pe fiecare dintre ele. Făcând dovada unui „temperament puternic, de luptător”⁵⁶, se dedică în mod devotat și cu abnegație activității Uniunii Patrioților la Iași și în alte centre din Moldova⁵⁷, colaborează cu și conduce- cum am arătat deja - presa democratică de la Iași⁵⁸, vizitează și ia cuvântul „avântat și patetic în instituții și întreprinderi”⁵⁹, desfășoară o „largă activitate pe tărâm obștesc”⁶⁰, este ales președinte al organizației democratice nou înființate cunoscute prin sigla ARLUS, „Asociația Română pentru strângerea Legăturilor cu Uniunea Sovietică”, pentru regiunea Moldova.⁶¹ Pe de altă parte, în calitate de decan al corpului profesoral din Facultatea ieșeană de Litere și Filosofie, savantul clasicist, un binecunoscut iubitor înfocat al cărții și al școlii, depune toate eforturile să readucă universitatea - aflată evacuată la Alba-Iulia - în locurile ei de baștină și să o refacă.⁶²

Implicarea inițial civică se transformă, în curând, într-una pur politică. Pasul probabil că profesorul umanist și, în consecință, democrat l-a simțit necesar ca dintr-o nevoie intimă și personală, rezultat posibil al acumulării unor tensiuni și a unei serii complexe de frustrări anterioare. Cert este că, în anul 1945, ia parte la înființarea Partidului Național Popular⁶³ și devine unul dintre membrii lui activi, participând constant la întâlniri cu oamenii cărora li se adresa orientarea democratică a partidului (de exemplu, cu meseriașii din Iași, la 1 martie 1946, apoi, în mai-iulie, la întrunirile PNP de la Câmpulung Moldovenesc, Rădăuți, Suceava, Piatra Neamț și Dorohoi). În același an 1946, în vederea campaniei electorale din toamnă, i se încredințează șefia

⁵⁴ Constantinescu-Iași, 1958:20; Dobroiu, 1980:111; Mihăescu, 1958:33.

⁵⁵ Dobroiu, *ibid.*; Popa, 1958:26; Mihăescu, *ibid.* Numirea este publicată în *Monitorul Oficial* abia pe 8 august 1945.

⁵⁶ Popa, *ibid.*

⁵⁷ Constantinescu-Iași, 1958:20.

⁵⁸ *Id.*, *ibid.*; Popa, *ibid.*; Mihăescu, *ibid.*

⁵⁹ Popa, *ibid.*

⁶⁰ Mihăescu, *ibid.*

⁶¹ Popa, *ibid.*; Mihăescu, *ibid.* Susține, în această calitate, propunerea de a înființa o bibliotecă proprie a organizației ARLUS- Moldova, „pentru a asigura schimbul de lucrări ale autorilor români și sovietici” (ianuarie 1945; în luna martie a aceluiași an participă la congresul general al ARLUS-ului). În anul 1949 este ales membru în Consiliul General al Asociației. (Dobroiu, 1980:111).

⁶² Dobroiu, *ibid.*

⁶³ Constantinescu-Iași, *ibid.*

organizației de Vaslui.⁶⁴ În această dublă calitate, ca decan și om politic, participă, alături de cadrele didactice și studenții Universității ieșene, la înființarea Frontului Democratic Universitar (Iași, aprilie 1946). Pentru o scurtă perioadă (1946-1947), a fost promovat ca prorector al Universității din Iași.⁶⁵ Întregul an 1947 Balmuș îl va consacra, preponderant, activității politice și obștești.

Începutul anului următor anunță mari și înnoitoare schimbări în viața și activitatea savantului cetățean. Începând cu data de 15 februarie 1948⁶⁶, profesorul Balmuș, solicitat să se transfere la Universitatea din București⁶⁷, devine titularul catedrei de Filologie Clasică a Facultății de Litere (ulterior, de Filologie), în scurt timp șeful Catedrei și, din nou, decan al Facultății.

Este momentul în care, din luna februarie până în ultima zi a anului 1948, cariera cărturarului Balmuș, public recunoscut ca unul din cei mai pasionați iubitori – în sens pur antic, φιλόβιβλος –, dar și creatori de carte românească, atinge punctul culminant.

Pe 18 februarie, printr-un Ordin (2633) al Ministrului Educației Naționale, fosta Fundație Universitară Carol I („Fundațiile Regale“) se închide, pusă fiind sub pază polițienească, iar gestionarea ei și inventarierea bunurilor existente ale Bibliotecii sânt decise a fi predate unei comisii interimare, în fruntea căreia se numește, ca președinte, profesorul Balmuș. Decizia este reconfirmată, completată și publicată (sub numărul 31612, a Ministerului Educației) în *Monitorul Oficial* nr. 83 din 8 aprilie 1948, unde aflăm și componența comisiei: din ea făceau parte și profesorii universitari Iorgu Iordan, Constantin Ionescu-Gulian, Jean Livescu și Radu Cernătescu. Odată înlăturate denumirea instituției și însemnele monarhice de pe clădire (februarie-martie 1948), apoi de pe imprimare, ștampile, registre, cărți, periodice, planșe etc., Comisia condusă de profesorul Constantin Balmuș începe reorganizarea propriu-zisă: mai întâi a spațiilor locative de la parterul Bibliotecii de acum înainte redenumite Centrale Universitare, de pe fosta stradă Wilson (apoi, Onești, astăzi Dem. I. Dobrescu), apoi a structurii funcționale a serviciilor componente. Interimatul Comisiei ia sfârșit pe data de 13 august, când, prin Decretul Prezidențial publicat în *Monitorul Oficial* nr.

⁶⁴ *Id.*, *ibid.* Pe listele acestui partid (PNP) este ales deputat de Botoșani și va participa ulterior, în aprilie 1948, la prima Mare Adunare Națională (*id.*, *ibid.*). În 29 iulie 1946, profesorul prezidează una dintre secțiunile conferinței Comitetului Central al Partidului Național Popular.

⁶⁵ Dobroiu, *ibid.* Această înaltă funcție din *cursus honorum* universitar o premerge și anunță pe cea supremă, de rector (foarte curând, la Universitatea din Capitală).

⁶⁶ Mihăescu, 1958:33.

⁶⁷ Și lăsînd în urmă „afîtea amintiri din adolescență și tinerețe“ (Popa, *ibid.*), nu mai puțin și „frumoasa sa casă, construită cu mari greutăți din partea lui și a soției sale“ (*id.*, *ibid.*) - casă pe care o donează Universității din Iași, în semn de recunoștință (*id.*, *ibid.*; vila devine casă de oaspeți a Universității: Leon, 1975:228). Adresa de atunci a casei din Iași era Aleea Grigore Ghica nr. 40.

186 din 13 august 1948, profesorul Balmuș este numit director al Bibliotecii Centrale Universitare.

Activitatea sa oficială, în calitate de conducător, al unei instituții naționale, deși foarte scurtă (august-decembrie 1948), a fost una extrem de intensă. Schimbările care trebuiau operate, ca urmare a instaurării unui cu totul nou regim politic, erau profunde și afectau atât structura, cât și spiritul unei instituții percepute ca emblematică pentru cultura românească și învățământul universitar. Constantin Balmuș a acționat sub imperiul unor comandamente ideologice, a servit cauza unor imperative de natură pur politică. Actor, dar și victimă a unei istorii care se decidea cu totul în afara lui și în altă parte.

De aceea, măsurile pe care, într-un foarte scurt răstimp, le-a luat, au fost de ordinul urgenței. În octombrie, se adresează Bibliotecii Universității din Cluj pentru ca aceasta să sprijine Biblioteca Centrală Uniwersitară din București în vederea completării, prin donație, a zestrei de cărți, insuficiente, existente. Tot în octombrie depune eforturi pentru clarificarea statutului imobiliar al unor încăperi din interiorul Bibliotecii. La mijlocul lunii anterioare se adresase nou redenumitului Minister al Învățământului Public cu solicitarea unui avans financiar absolut necesar acoperirii cheltuielilor de întreținere curente pentru buna funcționare a BCU, în continuarea unei alte solicitări, datând din luna august, prin care adresa rugămintea de anulare a ordinelor de mobilizare în armată sosite pe adresa unor angajați ai Bibliotecii.

Mandatul profesorului Balmuș în fruntea instituției care va deveni foarte curând prestigioasa Bibliotecă Centrală Universitară - fanion al culturii cărții în România - s-a desfășurat în paralel cu o altă misiune îndeplinită de profesor în cursul aceluiași extrem de bogat în decizii politico-statale an 1948 (nu mai departe, anul celebrei „naționalizări” din luna iunie). Constantin Balmuș primește, la începutul lunii aprilie - ca urmare a numirii sale, prin Decretul Prezidențial nr. 76, în calitate de membru supleant al Comitetului provizoriu pentru elaborarea Statutului de organizare și funcționare al Academiei Republicii Populare Române -, însărcinarea de a participa la reorganizarea instituțională a Academiei Române, prin transformarea ei în Academia RPR. Noul for academic își va încheia procesul de restructurare abia în august al aceluiași an, odată cu publicarea în *Monitorul Oficial* din 13 august (nr.186) a deja amintitului Decret Prezidențial pentru numirea membrilor titulari activi, titulari onorifici și corespondenți ai Academiei RPR. La 1 noiembrie 1948, profesorul Constantin Balmuș este ales el însuși membru titular activ al Academiei RPR, în cadrul Secției de Științe Istorice, fiind desemnat, peste câteva zile (5 noiembrie), secretar, apoi președinte al respectivei secții. I se încredințează, de asemenea, și directoratul Institutului de Istorie și Filosofie al noii Academii, exact în aceeași perioadă.⁶⁸

Cumulul celor două funcții directoriale, la care se adaugă obligațiile științifice decurgând din poziția de membru al celui mai reputat for de știință al țării, precum și consecințele accentuat administrative ale asumării ipostazei

⁶⁸ Dobroiu, *ibid.*

academice⁶⁹, nu în ultimul rând neîntrerupta și complementara sa activitate politică⁷⁰, l-au determinat pe Constantin Balmuș - care, în curând, avea să preia noi funcții de conducere universitară, dar și pe tărâm obștesc⁷¹ - să renunțe tocmai la acea funcție pentru care dovedise, dincolo de zelul administrativ curent, o firească și veche chemare, ca om al studiului și cărții. Pe 31 decembrie 1948, Constantin Balmuș predă gestiunea BCU sudirectorului său, Dan Simonescu.

Renunțarea la anumite funcții atrage însă, în cazul profesorului Balmuș și în contextul turbionar al acelor vremi de entuziasm nețârmurit al angajării colective, noi asumări, și tot la vârf.

Astfel, anul 1950 intensifică din nou cariera voluntar angajată și angajantă a savantului furat de vârtejul unei istorii care se vroia în același timp revoluționară, rapidă în decizii și neezitantă la transpunerea în fapte. La începutul lunii martie, eliberat din funcția de director al Institutului de Istorie și Filosofie al Academiei RPR, este numit director al Muzeului (viitor Național) de Antichități din București (reconfirmat în septembrie, același an), pe care îl va conduce până în anul 1952, făcând parte, totodată, și din comitetul redacțional al revistei Muzeului (ulterior, Institutului) de Arheologie intitulate *Studii de istorie veche* (SCIV), respectiv, puțin mai târziu, *Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie* (SCIVA).⁷² Aproape simultan, la un interval de trei luni, la începutul lui iunie, prin Decizia nr. 43448 a Ministerului Învățământului Public, profesorul este desemnat rector al Universității din București, numite pe atunci, după model sovietic, Universitatea „C.I. Parhon” din București.⁷³ Și ca rector, Constantin Balmuș a activat până în anul 1952, așadar cu un mandat pe doi ani. Fără prelungirea acestuia, rămâne în mediul de conducere universitar bucureștean prin preluarea, în același an 1952, a funcției de președinte al Consiliului Casei Universitarilor din București⁷⁴, până în anul 1955.⁷⁵

⁶⁹ Alături de noii academicieni Alexandru Graur, Iorgu Iordan, Gh. Nicolau, Simion Sanielevici și alții, Constantin Balmuș este cooptat în comitetul de redacție al Editurii Academiei RPR.

⁷⁰ La sfârșitul lunii noiembrie, cu ocazia consfătuirii pe țară a Partidului Național Popular, profesorul este desemnat să facă parte din comisia de verificare a mandatelor și de validare a alegerilor.

⁷¹ Între acestea din urmă: membru al Comitetului Central al Societății de Cruce Roșie a RPR (iunie, 1949), apoi Președinte al Societății (1950); cf. Dobroiu, *ibid.*; delegat la Congresul Comitetelor pentru Pace, din partea Universității din București (aprilie, 1950): cf. Constantinescu-Iași, 1958:20; membru în Comitetul Național pentru organizarea Lunii Prieteniei româno-sovietice (septembrie, 1950; septembrie, 1951)ș.a.

⁷² Mihăescu, 1958:34; Dobroiu, *ibid.*

⁷³ Mihăescu, *ibid.*; Dobroiu, *ibid.* Ultimul autor menționat face, în articolul citat (n.7, p.111), trimiterea către o sursă bibliografică majoră despre perioada de rectorat a profesorului: Iordan, 1979:105.

⁷⁴ Dobroiu, *ibid.*; Mihăescu, *ibid.*

⁷⁵ Mihăescu, *ibid.*

În toată această febrilă perioadă, profesorul și cercetătorul clasicist nu și-au abandonat nicio clipă uneltele vocației. În direcția competenței științifice, semnificativ ne apare faptul că, în iunie 1952 - la finalul celor două mandate, de director și de rector -, profesorul Balmuș este cooptat în conducerea unui alt for științific reputat, acela al Consiliului Științific al Institutului de Lingvistică al Academiei RPR. Aceeași perioadă (1948-1952) consemnează, de asemenea, participarea profesorului clasicist la o serie de congrese și conferințe internaționale de specialitate (septembrie, 1950: la Budapesta și Berlin; februarie, 1952: la Halle, cu ocazia celebrării a 300 de ani de la înființarea Academiei Leopoldiene; aprilie, 1952: la Viena; 1955: la Moscova și la Roma; în ultima deplasare, la Congresul Științelor Istorice).

Apropiatii profesorului, care nu a renunțat nici un moment să se dedice oamenilor noii cetăți - titlul ultimului roman camilpetrescian, apărut exact în această epocă ardentă (un „miez /de/ ev aprins”, ca să parafrazăm celebra definiție poetică aparținând lui Nicolae Labiș, stins prematur, ca și mulți alții atunci), *Un om între oameni*, poate fi socotit emblematic nu numai pentru epoca în cauză, ci chiar și pentru persoana lui Constantin Balmuș -, depun mărturie despre frământările, rămase de altfel prea puțin cunoscute, prin care trecea acest om prin excelență al vremurilor sale. Pentru maxima autenticitate și probitate a informației furnizate, ascultăm din nou cuvântul unui onest și valoros colaborator, profesorul N.I. Popa: „La București, în plină activitate științifică și didactică, viața sa este străbătută de o adevărată dramă: este lupta cărturarului, conștient de mulțimea problemelor care i-au rămas de rezolvat, cu scăderile trupului omenesc, intervenite prematur. Exemplarele personale din lucrările sale ultime sânt pline de adnotații marginale, rezerve și completări, până în timpul din urmă. Agenda lui este chinuită de obsesia punctelor urmărite paralel și rămase în întârziere.”⁷⁶

Spre jumătatea anului 1952 își fac apariția semnele accentuate ale bolii care îi va fi fatală: Alzheimer. Mai ales „ultimele luni din viața sa au fost martore acestei îndârjiri eroice de a-și învinge boala.”⁷⁷ Boală care, din momentul cumplit al instalării, îl va tortura, alternând cu perioade, mai lungi la început, tot mai scurte ulterior, de înșelătoare remisie, vreme de cinci ani. „Preocuparea stăruitoare pentru cursuri și lucrări l-a tulburat în momentele cele mai grele, în concediile medicale și până în sanatoriul elvețian, unde își căuta vindecarea unei boli care nu iartă.”⁷⁸

După stabilirea definitivă la București (ianuarie-februarie 1948), direcția dominantă a activității științifice a profesorului Balmuș se îndreaptă – probabil, în consonanță cu percepția generală, intensificată emoțional, a mutațiilor epocale de natură istorică survenite în anii trecerii de la deceniul războiului mondial, culminând prin bombardamentul atomic, la deceniul sovietizării și stalinizării Europei central-sud-estice - către istoria antică și momentele ei fie de turbulență și criză, fie de autorefecție și descoperire de

⁷⁶ Popa, 1958:26.

⁷⁷ *Id.*,1958:26-27.

⁷⁸ *Id.*, *ibid.*:27.

soluții (?) alternative. Apar, pe rând, studii privitoare la: sursele antice ale informațiilor noastre privitoare la răscoala sclavilor conduși de Spartacus⁷⁹; evenimentele de natură socială la geto-daci, anterioare instalării dominației romane⁸⁰; Herodot despre geto-daci⁸¹; concepția și metoda istorică tucidideice⁸². Susține în țară comunicări de specialitate, dar și complementare activității politice (noiembrie 1954: la Academie, sesiune comemorativă, o contribuție despre Aristofan; februarie, 1955: la o sesiune de comunicări, cu tematică de asemenea comemorativă, organizată de secțiile de științe istorice ale Academiei și ale institutelor de istorie ale Academiei).

Inițiala sa vocație - aceea de traducător-comentator și editor -, care l-a însoțit, de fapt, și nu l-a părăsit de-a lungul întregii vieți, i-a închis-o, am putea spune, ciclic. Și-a revizuit și retipărit lucrarea de debut, traducerea romanului lui Longos (ediția I:1922; cf., *supra*, p.XIV-XV; ediția a II-a, 1956). Cele două tratate grecești de natură estetică-literară anterior apărute, la care am făcut deja referire (*supra*, p.XIV-XV: despre sublim, editat bilingv și comentat în 1935, și despre stil, editat în aceeași manieră în 1943) - ambele de dată postelenistică - vor fi completate acum, în final, pe de o parte de tratatul, fundamental în ipostaza de cap de serie al filosofiei și esteticii grecești clasice, respectiv elenistice, aparținând lui Aristotel, *Poetica* (București, 1957)⁸³, pe de alta de sinteza laertiană, postum apărută (*Despre doctrinele și viețile filosofilor*, vol.I-II, București, 1963: cf. *supra*, p.XV).⁸⁴

Rodul ultim al unei pasiuni de-o viață profesorul Balmuș n-a mai apucat, însă, a-l vedea tipărit într-o ediție personală. I-a editat ultima operă, însoțind-o cu un erudit studiu introductiv, note și comentarii abundente - fără de care orice text antic nu își poate lămuri pe deplin înțelelesurile, neamplasat în context - un alt corifeu al clasicismului antic grecesc, profesorul Aram M. Frenkian.⁸⁵ Nici de alte lucrări, cum au fost cele deja amintite (reeditarea romanului pastoral și a eseului despre Tucidide), nu s-a putut bucura, în anul premergător ultimului, mult obositul savant, decât în momentele de revenire în luciditate și conștiință. După 13 iulie 1957, revenirea nu s-a mai putut întâmpla, Constantin I. Balmuș hotărându-se, după nemeritat zbucium, să-l

⁷⁹ „Note critice asupra izvoarelor referitoare la răscoala sclavilor condusă de Spartacus“, în *Buletinul științific al Academiei R.P. Române*, I, 2, 1949.

⁸⁰ *Frământările sociale la geto-daci înainte de cotropirea romană*, *ibid.*, II, 1, 1950.

⁸¹ *O apreciere a lui Herodot asupra geților*, *ibid.*, III, 1951.

⁸² *Tucidide. Concepția și metoda sa istorică*. București, 1956. Este ultima contribuție în volum și „cea mai întinsă“ (Mihăescu, 1958:34) din această perioadă, apărută antum.

⁸³ „Traducerea *Poetice* lui Aristotel, apărută în ultimul timp, capătă astfel o valoare de simbol.“ (Popa, 1958:27).

⁸⁴ „În ultimii ani ai vieții sale, ros de boala care avea să-l răpună, Balmuș nu s-a dezlipit nici un moment de masa lui de lucru și a continuat pînă la ultima suflare lucrarea sa despre *Diogenes Laertius*.“ (Gaur, 1958:30).

⁸⁵ Un admirabil portret al acestui savant - emblematic și el pentru altitudinea și anvergura intelectuale ale celei mai vechi catedre universitare de limbi străine din București, aceea de Filologie Clasică - oferă una dintre multele discipole, Felicia Ștef, în același volum comemorativ în care a apărut și articolul lui Eugen Dobroiu (1980: 101-107).

cunoască, în sfârșit, direct pe luntrașul Kharon, să-i lase obolul și să se urce în muta ambarcațiune akherontică. Trupul - mic, slăbit, împutinat - i-a rămas deasupra, într-o clinică elvețiană. De unde a fost adus în urnă funerară (27 iulie 1957), iar aceea zidită la baza Monumentului din Parcul cu nume regal.⁸⁶

REPERE ALE MEMORIEI

Ultimele noastre rânduri nu am vrut, de fapt, să ne aparțină. Am vrut, în schimb, să retrezim la viață vocile celor care l-au cunoscut direct și au fost aproape de profesorul, ca și de omul și cărturarul pe care îl omagiem. Dând cuvântul contemporanilor, cum am făcut-o și înainte, de-a lungul însemnărilor noastre, încercăm să sperăm că, din străfundurile inimii și memoriei, îi vom auzi, în cele din urmă, lui însuși, clasicistului alergând toată viața prin agora, cuvântul.

„Cu Constantin Balmuș a dispărut un cetățean model (...): disciplinat, devotat cauzei întregului popor, gata oricând să-și sacrifice sănătatea, muncind, acolo unde i se cerea, cu entuziasmul și cu pasiunea lui temperamentală. Aceste calități (...) erau, în fond, manifestările unui optimism profund și ale unei tinereți nedezmănițe.“ (Iorgu Iordan)⁸⁷

„A smuls totuși bolii o serie de lucrări de preț, care apar postum, ca un glas de dincolo de mormânt, adevărat testament literar al acestui cărturar îndrăgostit până la pasiune de domeniul lui (...). Ne rămâne opera sa științifică și literară deosebit de valoroasă, care deschide - în tradiția disciplinelor clasice de la noi - un început de lucrări originale de circulație europeană.“(N.I. Popa)⁸⁸

„Ca om era de o mare bunătate și se înduioșa de suferința și lipsurile din lume. Îi plăceau lucrurile frumoase, iubea muzica și poezia și avea temperament de artist. Lucrările sale sunt scrise cu îngrijire, într-o limbă românească cursivă și elegantă. Ele se sprijină pe o documentare solidă și multilaterală, deoarece autorul lor ținea mult să cunoască cercetările cele mai recente și avea o foarte bună bibliotecă de specialitate. Ca traducător din limbile clasice, a făcut operă de adevărată creație și merită recunoștința noastră. A înțeles această activitate în semnificația ei cea mai înaltă și singura adevărată: nu o simplă juxtapunere banală, ci o creație din nou, cu mijloace similare și la fel de strălucite, dar în cea mai strânsă armonie cu firea și geniul limbii românești. Lucrul i-a reușit pe deplin, pentru că a abordat opera de artă ca artist, nu ca simplu erudit fără simțire (...) Apoi a judecat societatea antică în legăturile ei cu societatea mai veche și mai nouă (...); în societatea antică a văzut un strălucit mijloc de a înțelege și pătrunde mai bine realitatea bogată și complexă din zilele noastre.“ (H. Mihăescu)⁸⁹

⁸⁶ Dobroiu, 1980: 109. Cf. și nota 1.

⁸⁷ 1958:17.

⁸⁸ 1958:27.

⁸⁹ 1958:34.

„Constantin Balmuș și-a câștigat un loc de frunte în filologia românească prin eforturile sale de a organiza și realiza punerea la îndemâna unor pături mai largi, pe de o parte, a instrumentelor necesare pentru cunoașterea culturii antice în ce are ea mai viabil, pe de alta a instrumentelor necesare pentru formarea unei gândiri științifice (...) Activitatea lui și modelul pe care ea l-a constituit au contribuit la creșterea nivelului general de cultură umanistă din țara noastră, ca și la formarea de buni specialiști în domeniul filologiei clasice. Dacă filologia clasică de la noi este cunoscută și elogiată peste hotare, aceasta o datorăm și lui Constantin Balmuș.” (Eugen Dobroiu)⁹⁰

„Încrederea în tine e cel mai bun antrenament intelectual.”

„Un singur argument bun face mai mult decât o mie de argumente mai bune.“

„Deplorabil te poate face oricine, ridicol numai tu însuși.“⁹¹

București, 1 decembrie 2012

⁹⁰ 1980:116.

⁹¹ *Magister dixit!* Ultimele trei citate sînt *uerba magistri*, apud Leon, 1975:227-228.

Bibliografie

- * * * DER, I, 1962: *Dicționar Enciclopedic Român*. Vol. 1. București: Edit. Politică, 1962, p.285.
- * * * MDE, 1972 și 1978: *Mic dicționar enciclopedic*. București: Edit. Științifică și Enciclopedică, 1972, p.1064. Ed. a 2-a, 1978, p.1099.
- * * * *In memoriam*, 1984: *In memoriam Constantin I. Balmuș*. Iași: Edit. Universității „Al. I. Cuza”, 1984.
- Balacciu-Chiriacescu, 1978: BALACCIU, Jana; CHIRIACESCU, Rodica. *Dicționar de lingviști și filologi români*. Cuvânt înainte: acad. Al. Graur. București: Albatros, 1978, p.59-60.
- Constantinescu-Iași, 1958: CONSTANTINESCU-IAȘI, Petre. Constantin Balmuș. În: *Analele Academiei Republicii Populare Române*, 1958, 8, p. 19-20.
- Dobroiu, 1980: DOBROIU, Eugen. Constantin Balmuș, clasicistul. În: *Momente din istoria învățămîntului limbilor străine la Universitatea din București*. Coord. Angela Ion și Elena Gorunescu. București: Tipografia Universității din București, 1980, p.109-116.
- Franga, 2011: FRANGA, Liviu. Notă asupra ediției. În: N.I. Herescu, *Destin fără moarte (Pentru Clasicism)*. Ed. îngrij., notă asupra colecției, notă asupra ediției, studiu introd. de Liviu Franga. București: Edit. Muzeul Literaturii Române, 2011. (Primordialia).
- Graur, 1958 și 1959: GRAUR, Al. Constantin Balmuș. În: *Analele Academiei Republicii Populare Române*, 1958, 8, p.29-30 și în: *Studii clasice I*. București: Edit. Academiei Republicii Populare Române, 1959, p.257-258.
- Iordan, 1958: IORDAN, Iorgu. Acad. C.I. Balmuș. În: *Analele Academiei Republicii Populare Române*, 1958, 8, p. 15-17.
- Iordan, 1977: IORDAN, Iorgu. *Memorii*. Vol. 2. București: Edit. Eminescu, 1977.
- Iordan, 1979: IORDAN, Iorgu. *Memorii*. Vol. 3. București: Edit. Eminescu, 1979.
- Leon, 1975: LEON, Aurel. *Umbre*. Vol. 3. Iași: Junimea, 1975, p.226-228.
- Maftai, 2007: MAFTEI, Ionel. Academicianul Constantin I. Balmuș. 50 de ani de eternitate. În: *Evenimentul regional al Moldovei*, 7 iul. 2007. <http://www.ziarulevenimentul.ro/stiri-2/Casa%20si%20gradina/academicianul-constantin-i-balmus--171699.html>
- Mihăescu, 1958: MIHĂESCU, H. Constantin I. Balmuș. În: *Analele Academiei Republicii Populare Române*, 1958, 8, p.31-34.
- Neagoe, 1977. NEAGOE, Stelian. *Triumful rațiunii împotriva violenței. Viața universitară ieșană interbelică*. Iași: Junimea, 1977.

- Popa, 1958: POPA, N.I. Activitatea academicianului Constantin Balmuș în perioada sa ieșană. În: *Analele Academiei Republicii Populare Române*, 1958, 8, p.21-27.
- Ștef, 1980: ȘTEF, Felicia. Aram M. Frenkian, omul și opera sa. În: *Momente din istoria învățămîntului limbilor străine la Universitatea din București*. Coord. Angela Ion și Elena Gorunescu. București: Tipografia Universității din București, 1980, p.101-107.

Prof. univ. dr.
LIVIU FRANGA

Argument

Al cincilea volum din seria dedicată directorilor Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I” din București este rezervat lui Constantin Balmuș, celui ce a fost președintele Comisiei interimare numită la conducerea bibliotecii în 1948 și care a coordonat practic procesul metamorfozării Fundației Universitare Carol I în Biblioteca Centrală Universitară.

Studiul introductiv consistent de care beneficiază prezenta biobibliografie, prin amabilitatea domnului Liviu Franga, profesor la Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Catedra de Limbi clasice, face de prisos, în acest context, orice adăugire menită a contura personalitatea protagonistului acestei lucrări.

Biobibliografia *Constantin I. Balmuș* păstrează structura celorlalte lucrări apărute în aceeași serie. Astfel, cele 525 de fișe bibliografice sunt organizate în trei mari capitole: 1. *Opera*; 2. *Omul și opera în timp*; 3. *Acte. Documente. Corespondență*, structura fiecăruia fiind determinată de specificul materialului adunat, ilustrând domeniile în care a activat autorul. Acestea din urmă au făcut posibilă clasificarea operei în 11 capitole: I. Literatură latină clasică, II. Literatură greacă clasică, III. Filologie clasică. Lingvistică, IV. Literatură română, V. Literatură italiană, VI. Estetică, VII. Istorie, VIII. Filosofie, IX. Cultură. Învățământ, X. Politică, XI. Varia. Dacă până la acest nivel de structurare ne-am servit de un criteriu tematic, pentru divizarea în subcapitole am avut nevoie atât de un criteriu formal (împărțirea lucrărilor în: *volume*: studii, manuale, traduceri etc., *în volume*: studii, recenzii, comunicări, interviuri etc. și *în periodice*), cât și de unul cronologic, pentru ordonarea fișelor în interiorul subdiviziunilor.

Capitolul în care sunt structurate referințele critice ce vizează omul Constantin I. Balmuș, opera și activitatea acestuia, a fost organizat în două diviziuni: A. *Referințe generale* și B. *Referințe specializate*. În măsura în care materialul adunat a permis acest lucru, diviziunea *Referințe specializate* a reprodus structura tematică a primului capitol, *Opera*. Ne-au lipsit doar referințele critice care să fi putut fi încadrate în capitolul VI. Estetică.

Cel de-al treilea capitol al lucrării (*Acte. Documente. Corespondență*), deși cel mai restrâns ca număr de pagini, este la fel de dens în informații, deoarece prin documentele pe care le conține, în mare parte deja publicate, ajută la o reconstituire mai adecvată a personalității lui Constantin I. Balmuș. Prima secvență- 1. *Acte. Documente* conține documente deja publicate (decrete și decizii de numire în funcții, procese-verbale de la ședințe ale Consiliului profesoral al Universității București), dar și documente originale, din Arhiva Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I” din București. Ultima secvență a capitolului conține scrisori, 30 dintre ele fiind adresate lui George Călinescu.

Uneori adnotările sunt constituite dintr-un citat edificator cules chiar din lucrarea prezentată, cu trimitere la pagină.

Nu s-a prescurtat numele lunilor calendaristice decât în descrierile bibliografice propriu-zise, după cum numele lui Constantin Balmuș a fost scris în formă prescurtată în Cronologie, în adnotări, dar nu și în titluri sau citate.

Regulile ortografice, ortoepice și de punctuație aplicate sunt cele admise de Academia Română, făcând abstracție, de pildă, de evoluția istorică a scrierii cu *î* din *i* sau din *a*.

Informațiilor a căror sursă a fost spațiul virtual nu li s-a rezervat un capitol separat în lucrare, ci fiecare referință a fost încadrată la capitolul corespunzător domeniului reflectat. Când a fost posibil s-a făcut trimitere și la varianta printată a informației. Încadrarea studiilor provenite exclusiv din spațiul virtual s-a făcut eludând orice criteriu formal și mizând doar pe criteriul tematic și cel cronologic.

Regulile stabilite de Standardul Român *ISO 690. Referințe bibliografice. Conținut, formă, structură* au stat la baza redactării descrierilor bibliografice incluse în lucrare. Excepții s-au făcut în cazul în care s-a dorit clarificarea informațiilor dintr-un titlu în mai multe volume, când s-a preferat introducerea fiecărui volum în descriere bibliografică de sine stătătoare.

Mulțumim tuturor colegilor noștri din serviciile Conservarea colecțiilor și Comunicarea documentelor care au răspuns, ca de fiecare dată, cu promptitudine solicitărilor noastre, punându-ne la dispoziție un mare număr de titluri de publicații seriale și monografii. În această lucrare se regăsește investită și munca lor.

Elena Bulgaru

Abrevieri

adăug. = adăugită	ing. = inginer
acad. = academician	introd. = introducere, introductiv
alin. = aliniat	iul. = iulie
apr. = aprilie	iun. = iunie
în prii. = în prii. (că) altă sursă decât originalul)	MAE = Ministerul Afacerilor Externe
ARLUS = Asociația Română pentru Legături de Prietenie cu Uniunea Sovietică	MAN = Marea Adunare Națională
art. = articol	mar. = martie
BAR = Biblioteca Academiei Române	MS = Majestatea Sa
bibliogr. = bibliografie	nov. = noiembrie
BOR = Biserica Ortodoxă Română	nr. = număr
BPD = Blocul Partidelor Democratice	oct. = octombrie
CB = Constantin Balmuș	p. = pagina (pagini)
CC = Comitetul Central	part. = parte
CGM = Consiliul General al Magistraturii	PNP = Partidul Național Popular
compl. = completată	postf. = postfață
cond. șt. = conducător științific	poz. = poziție
cond. the. = conducător tehnic	pref. = prefață
coord. = coordonator	prof. = profesor
dir. = direcția	PSD = Partidul Social Democrat
ed. = ediție(i)	red. = redactor
edit. = editură	rev. = revizuită
elab. = elaborat(ă)	RPR = Republica Populară Română
et al. = și alții	s.a. = sine anno
f. = filă	s.l. = sine loco
facs. = facsimil	s.n. = sine nomine
FDP = Frontul Democratic Popular	sep. = septembrie
FDU = Frontul Democratic Universitar	stud. = studiu
feb. = februarie	SUA = Statele Unite ale Americii
FND = Frontul Național Democratic	tipogr. = tipografie
fotogr. = fotografie	tom. = tome
gen. = general	trad. = traducere
ian. = ianuarie	univ. = universitar
il. = ilustrații	UP = Uniunea Patrioților
	URSS = Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste
	vol. = volum

CRONOLOGIA VIETII ȘI A OPEREI

1898

25 mai

Se naște Constantin Balmuș, în comuna Murgeni, județul (Tutova)Vaslui, “fiu al unui vrednic învățător.” (N.I. Popa).

1905

Începe școala primară în localitatea Igești.

1909-1916

Bursier la Liceul Internat „Costache Negruzzi“ din Iași, unde îi are profesori pe G. Ibrăileanu, Calistrat Hogaș, Al. Philippide, Vasile Bogrea, Iorgu Iordan. Termină studiile liceale ca șef de promoție.

1914

28 iulie

Austro-Ungaria declară război Serbiei. Este declanșat primul război mondial.

3 august

Consiliul de Coroană proclamă neutralitatea României.

27 septembrie

Moare regele Carol I. Este înmormântat în biserica Mănăstirii Curtea de Argeș.

28 septembrie

Ferdinand depune jurământul în calitate de rege al României.

1916

14/27 august

Consiliul de Coroană se pronunță pentru intrarea României în război de partea Antantei. Armata română începe eliberarea Transilvaniei.

1916-1920

C.B. se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie din Iași, unde urmează excelente studii de filologie clasică, avându-i ca profesori, printre alții, pe I. M. Marinescu, Mihai Carp, Vasile Bogrea, Mihai Jacotă, August Scriban. Colaborează cu profesorul I.M. Marinescu, câștigându-i simpatia și susținându-l în ce privește defăimarea rivalului acestuia, Vasile Bogrea.

Ca student, pentru a câștiga un ban, lucrează ca pedagog la Liceul Militar din Iași.

1917

1 aprilie

C.B. întrerupe studiile universitare pentru a începe cursurile Școlii Militare din Botoșani.

1918

27 martie

Sfatul Țării din Chișinău decide unirea Basarabiei cu România.

1 aprilie

C.B. este absolvent al Școlii Militare din Botoșani

1 noiembrie

Ca sublocotenent în rezervă, este mobilizat la Regimentul 2 Roșiori, pe frontiera de la Nistru.

11 noiembrie

Se încheie armistițiul între forțele beligerante. Se termină primul război mondial.

15/28 noiembrie

La Cernăuți, Consiliul Național Român, sub conducerea lui Iancu Flondor, proclamă unirea Bucovinei cu România.

18 noiembrie/1 decembrie

Cei 1.228 de deputați, reprezentând populația din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, întruniți la Alba Iulia, decid în unanimitate unirea acestor teritorii cu România.

1919

18 ianuarie

Începe Conferința de Pace de la Paris, cu participarea a 27 de state, inclusiv România, care a avut ca scop elaborarea și semnarea tratatelor de pace cu țările învinse în primul război mondial.

21 februarie

C.B este demobilizat din armată, pentru a-și putea continua studiile.

27 noiembrie

Se încheie, la Neuilly, Tratatul de pace cu Bulgaria. Prin acest tratat se restabilește frontiera româno-bulgară hotărâtă prin Pacea de la București din 10 august 1913. România primește Cadrilaterul și părți din Dobrogea de Nord.

1920

Este licențiat al Facultății de Litere și Filosofie din Iași, cu calificativul „Magna Cum Laude“.

4 iunie

În cadrul Conferinței de Pace de la Paris se încheie Tratatul cu Ungaria. În partea a doua a tratatului, la articolul 27, este descris traseul frontierei între România și Ungaria. Tratatul consfințește astfel includerea Transilvaniei și a părții răsăritene a Banatului în componența României.

1 octombrie

După pensionarea profesorului Ioan Caragiani, la catedra de Limba greacă de la Universitatea din Iași este numit Cezar Papacostea, căruia îi va urma C.B.

1920-1922

În anii școlari 1920/1921 și 1921/1922, funcționează ca profesor suplinitor la Liceul Militar din Iași.

1921

C.B. îl suplinește pe Iorgu Iordan, aflat la studii la Bonn, pentru limba germană, la Seminarul Veniamin din Iași.

1922

C.B. publică o excelentă traducere din limba greacă a romanului pastoral *Daphnis și Chloe*, de Longos, cea dintâi traducere integrală în limba română, cu o amplă introducere despre romanul grecesc. Într-o recenzie nesemnată, publicată în revista “Se zice”, se arată că celebrul roman „a apărut și la noi, în fine, în editura *Cultura Națională*, tradus excepțional de bine de dl. Constantin Ion Balmuș”. (A se vedea poz. 178).

1922-1924

Efectuează studii de specialitate la Bonn și Berlin.

1924

C.B. este numit asistent, specialitatea Limba latină, la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași.

1924-1926

Urmează studii de specialitate la Roma, ca membru al Școlii Române, aflată atunci sub conducerea lui V. Pârvan. Întreprinde călătoriile de studii în centrul și sudul Italiei.

1925

Își ia doctoratul în litere (Magna Cum Laude) la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași, cu teza intitulată *Tehnica povestirii la Plutarh*.
Lucrarea este publicată în același an la Chișinău.

1926

4 ianuarie

Parlamentul votează îndepărtarea prințului Carol de la succesiune și recunoașterea prințului Mihai ca principe moștenitor. Se instituie Regența.

Iulie

Călătorește în Franța, țară pe care o va mai vizita și în anii 1929, 1930, 1939. Îi scrie lui G. Călinescu, împărtășindu-i acestuia impresiile despre Paris, pe care îl găsește splendid.

1927

20 iulie

Moare Regele Ferdinand. Este înmormântat în necropola regală de la Biserica Mănăstirii Curtea de Argeș. Se constituie Regența alcătuită din principele Nicolae, patriarhul Miron Cristea și magistratul Gheorghe Buzdugan, președintele Înaltei Curți de Casație.

Apare, în „Revue des Études latines“, *De Quintiliani pontibus graecis*, despre care vorbește în termeni elogioși prof. J. Cousin.

Apare, la Iași, Tipografia Edison, lucrarea *Pentru clasicism*, publicată inițial (24 octombrie 1926) în „Adevărul literar și artistic“, sub titlul *Cultura clasică*.

La îndemnul profesorului I.M. Marinescu, întocmește cursuri pe care le litografiază. Primul dintre acestea a fost *Istoria poeziei latine în epoca arhaică*.

1928

Apare, litografiat, *Curs de gramatică istorică a limbii latine. Fonetică și morfologie*.

aprilie-mai

C.B călătorește în Grecia.

1930

Apare lucrarea care îl consacră pe plan european ca latinist: *Étude sur le style de Saint Augustin, dans les Confessions et la Cité de Dieu*, lucrare publicată la Paris în celebra colecție de studii antice „Guillaume Bude“. Latiniști renumiți ca Paul Faider, G. Ghedini, A. Ernout, Hugo Koch și alții au cuvinte de laudă despre lucrare.

8 iunie

Parlamentul României anulează legile din 4 ianuarie 1926, astfel încât

succesiunea la tron revine principelui Carol. Acesta depune jurământul ca rege, sub numele de Carol al II-lea și cere tuturor forțelor politice, indiferent de culoarea lor, să se strângă în jurul Tronului.

15 decembrie

C.B devine asistent definitiv la catedra de Limba și Literatura Latină.

1931

Obține docența cu lucrarea *Étude sur le style de Saint Augustin, dans les Confessions et la Cité de Dieu*.

Publică, la Iași, în broșură, *Părerile criticei*-extrase din recenziile apărute în periodicele străine, prin care își apără lucrarea despre stilul lui Augustin de „specialiștii români”.

Predă, două ore pe săptămână, *Curs de metrică latină*.

În perioada 1931-1935, ține seminariile: *Lucrări practice de limbă și Traduceri din românește în latinește*.

1932

20 martie

“Prin *Decizia* ministerială nr.35839/932, pe data de 20 martie 1932, d-l docent Constantin Balmuș primește însărcinarea de conferențiar suplinitor pentru Limba Latină la Facultatea de Litere și Filosofie din Iași.”

Publică și predă, o oră pe săptămână, cursul *Introducere în comedia antică cu interpretarea comediei „Rudens”, de Plaut*.

Predă cursul *Formarea cuvintelor latine*, o oră pe săptămână.

1933

În „*Revista critică*“, nr.1/1933, printre colaboratorii din perioada 1927-1932 este menționat și C.B.

Editează și predă, o oră pe săptămână, cursul *Introducere în tragedia antică cu interpretarea tragediei „Medeea”, a lui Seneca*.

Predă cursul *Pronunțarea latină*, o oră pe săptămână.

9 decembrie

Guvernul condus de I.C. Duca dizolvă Garda de Fier.

29 decembrie

Primul ministru I.C. Duca este asasinat de legionari în gara Sinaia.

1934

Este publicată *La lettre de Saint Augustin à Licentius*, în volumul festiv *În memoria lui Vasile Pârvan*, apărut la București, Asociația Academică „Vasile Pârvan“.

Editează și predă, o oră pe săptămână, cursul *Introducere în estetica literară antică cu interpretarea Artei poetice a lui Horațiu*.

iulie

Efectuează o croazieră pe Marea Mediterană, împreună cu prof. Traian Bratu, Simion Sanielevici și Iorgu Iordan.

1935

mai

C.B. scrie *Rutilio Namaziano, l'ultima poeta di Roma*, studiu literar apărut în revista italiană de filologie clasică „Il Mondo classico“.

Tălmăcește din grecește *Tratatul despre sublim al unui autor necunoscut*. Lucrarea apare la Iași și este foarte bine întâmpinată de critică, G. Călinescu, Șerban Cioculescu, Ion Zamfirescu, Nicolae Iorga, Petru Comarnescu fiind doar câțiva dintre cei care au apreciat în termeni elogioși traducerea.

Publică, în colaborare cu Al. Graur, *Gramatica limbii grecești: fonetică, morfologie, sintaxă*, lucrare apărută la București, în Editura Autorilor Asociați.

Publică, în colaborare cu Al. Graur, *Antologie latină*. București, Editura Autorilor Asociați.

Apare, la București, manualul scris în colaborare cu Al. Graur: *Crestomație elină pentru clasa a VIII-a secundară*. Texte adnotate din Esop, Luchian, Xenophon și Platon.

Devine conferențiar definitiv de Limba și Literatura Latină la Facultatea de Litere și Filosofie din Iași.

1936

1 octombrie

Este numit profesor titular la Facultatea de Litere și Filosofie de la Universitatea din Iași.

14 noiembrie

Conferențiază la Institutul de Filologie Română, cu ocazia comemorării filologului francez Antoine Meillet.

1937

ianuarie

După moartea lui Cezar Papacostea, devine profesor titular la catedra de Limba Elină de la Universitatea din Iași, până în anul 1948. Conduce Seminarul de Limba și Literatura Greacă, contribuind în același timp la îmbogățirea bibliotecii.

Devine membru în două asociații profesionale internaționale: „Société des Études Latines“ din Paris și „Association pour l’encouragement des Études Grècques en France“.

mai

Face parte din comisia de examinare pentru ocuparea unui post de conferențiar la Universitatea din Iași. Candidatul este George Călinescu.

Este membru fondator al asociației foștilor membri ai Școlii Române din Roma, Asociația Academică “V. Pârvan”.

Colaborează în mod constant la publicațiile vremii din Iași: „Adevărul literar și artistic“, „Însemnări ieșene“, „Lumea“.

În colaborare cu Al. Graur, publică mai multe culegeri de texte pentru uz școlar, cu extrase din Caesar, Ovidius, Vergilius, T. Livius, Cicero, Tacitus, Horatius.

1938

Apare, în „Revista Fundațiilor Regale“, studiul *Fost-au grecii senini ?*, lecția inaugurală ținută la Facultatea de Filosofie și Litere din Iași, la 13 aprilie 1937.

Publică traducerea în proză din *Iliada*, de Homer, Cântul IV, în „Revista Fundațiilor Regale“.

1939

Călătorește în Elveția și Germania.

14 martie

Trupele germane ocupă Cehoslovacia.

23 august

Se încheie, la Moscova, tratatul de neagresiune între Uniunea Sovietică și Germania, semnat de către ministrul de externe sovietic Viaceslav Molotov și omologul său german Joachim von Ribbentrop. Articolul III al *Protocolului adițional secret* prevede: „Privitor la Sud-Estul Europei, atenția este atrasă de către partea Sovietică privitor la interesul acesteia în Basarabia. Partea Germană declară dezinteresul politic total în această regiune.“

1 septembrie

Începe cel de-al doilea război mondial, prin atacarea Poloniei de către Germania.

3 septembrie

Franța și Anglia declară război Germaniei.

6 septembrie

Consiliul de Coroană decide neutralitatea României.

21 septembrie

Primul ministru Armand Călinescu este asasinat de legionari.

1940

1 ianuarie

Este publicată, în „Însemnări ieșene“, traducerea din Giosnèl Carducci, *La izvoarele Clitumnului*.

22 iunie

Franța capitulează în fața Germaniei.

28 iunie

În urma notelor ultimative adresate României în 26 și 27 iunie, armata sovietică ocupă Basarabia și Nordul Bucovinei.

15 iulie

Într-o scrisoare ultimativă adresată lui Carol al II-lea, Adolf Hitler cere începerea imediată de tratative cu Ungaria și Bulgaria, în vederea cedării de teritorii. În caz contrar, rezultatul ar putea fi „distrugerea României“. Rămasă singură, fără aliați, România este nevoită să accepte.

30 august

Prin Dictatul de la Viena, România este obligată să cedeze Ungariei aproape jumătate din teritoriul Transilvaniei.

4 septembrie

Regele Carol al II-lea îi solicită generalului Ion Antonescu formarea unui nou guvern. Două zile mai târziu, prin decret regal, Antonescu este investit „*cu puteri depline pentru conducerea statului român*“.

6 septembrie

Carol al II-lea este silit să abdice. Mihai, fiul său, depune jurământul și este încoronat rege sub numele de Mihai I.

14 septembrie

România este proclamată stat național-legionar.

1941

21 ianuarie

Se declanșează rebeliunea legionară. Garda de Fier urmărește instalarea unui regim pur legionar, prin înlăturarea generalului Antonescu.

23 ianuarie

Rebeliunea este înfrântă de armată. Căpeteniile legionare se refugiază în Germania.

27 ianuarie

Se formează un nou guvern Antonescu, alcătuit din militari și tehnocrați.

iunie

În articolul *Un procedeu întristător*, publicat în „Convorbiri literare“, G. Guțu semnalează plagierea ediției „Pro Archia“ a lui Riccardo Corneli, apărută în „Collezione di classici greci e latini“, de autorii care au semnat „Manualul“-antologie de autori latini pentru cursul superior liceal, C.B. și Al. Graur. Textele celor două ediții sunt puse în paralel pentru exemplificarea plagiatului.

22 iunie

Germania atacă URSS. România participă, ca aliat, la recuperarea teritoriilor răpite de sovietici. Generalul Antonescu adresează faimosul ordin de zi către armată care se încheie cu cuvintele: Ostași, vă ordon! Treceți Prutul!

Cu o prefață de C.B., în cadrul colecției „Autori greci în românește“, apare volumul *Leucip și Democrit*, la Iași, Atelierele Grafice Alexandru A. Terek, în traducerea lui H. Mihăescu.

1943

Publică lucrarea *Tratatul despre stil*, a lui Demetrius, traducere cu introducere și comentarii, tipărită la Iași, Atelierele Grafice Alexandru A. Terek.

În cadrul colecției „Autori greci în românește“, apare, la Iași, Atelierele Grafice Alexandru A. Terek, volumul *Heraclit din Efes*, traducere și introducere de H. Mihăescu, prefață de C.B.

1944

La Universitatea din Iași devine tot mai manifestă opoziția față de regimul Antonescu. În aprilie și august, C.B. semnează, alături de alți intelectuali, două memorii adresate mareșalului Antonescu, în care se solicită ieșirea României din război. Printre semnatari se numără A. Oțetea, Gh. Zane, R. Cernătescu, Șerban Țițeica, I. Botez, C.I. Parhon, M. Ralea etc.

23 august

Mareșalul Antonescu este arestat. Se formează un nou guvern, condus de generalul Constantin Sănătescu. România se alătură coaliției antihitleriste.

După această dată, C.B militează activ în cadrul organizațiilor democratice nou înființate și desfășoară o largă activitate pe tărâm obștesc: președinte al Societății de Cruce Roșie din București, director al Școlii de Îndrumare a Corpului Didactic, militant în cadrul organizației antifasciste Uniunea Patrioților, mai apoi membru de partid și președinte al organizației Partidului Național Popular din Iași, iar în 1948, al organizației din Capitală.

C.B este numit decan al Facultății de Litere din Iași.

Se întâlnește cu Șerban Cioculescu, pe care îl invită să vină la catedra de Literatură Română Modernă, unde a predat G. Ibrăileanu și care a rămas vacantă, cu condiția să își dea doctoratul.

În mai multe articole vehemente, apărute în ziarul „Victoria“, C.B. încredințează pe profesorii Radu Vulpe, Ion Petrovici și P.P. Panaitescu.

4 noiembrie

Se formează un nou guvern, condus tot de generalul Constantin Sănătescu.

5 decembrie

Demisia guvernului condus de generalul Constantin Sănătescu provoacă o criză guvernamentală.

6 decembrie

Regele Mihai îi încredințează mandatul pentru formarea unui nou cabinet generalului Nicolae Rădescu.

9 decembrie

Se anunță susținerea de către C.B. a conferinței intitulate *Omul și mașina*, în cadrul unei ședințe a Cercului de Studii al Intelectualilor din Sectorul III Albastru al Uniunii Patrioților.

1945

12 ianuarie

Participă la deschiderea Librăriei „Cartea Rusă“.

14 ianuarie

Profesorul C.B. este ales vicepreședinte al comitetului provizoriu ce milita pentru sindicalizarea cadrelor didactice de la Iași.

Ca vicepreședinte al ARLUS, militează pentru înființarea unei biblioteci proprii a acestei instituții, pentru a asigura schimbul de lucrări ai autorilor români și sovietici.

16 februarie

C.B. se află printre cei care aderă la programul FND.

6 martie

Se instalează guvernul Petru Groza.

13 martie

C.B., C. I. Parhon, Petru Groza, Mihai Ralea, Mihail Sadoveanu trimit o telegramă, din partea ARLUS, lui I.V. Stalin.

15 martie

Are loc congresul general al ARLUS, la care participă și C.B.

9 mai

Germania capitulează necondiționat. Se încheie războiul în Europa, acesta continuând în Asia.

26 iunie

La San Francisco, este semnată Carta Națiunilor Unite.

C.B. este ales președinte al organizației din Iași a Partidului Național Popular, funcție deținută până în anul 1947.

6 august

În „Monitorul Oficial“ a apărut numirea d-lui prof. Constantin Balmuș ca decan al Facultății de Litere și Filosofie din Iași.

15 august

Japonia capitulează. Ia sfârșit cel de-al doilea război mondial.

24 octombrie

Este fondată Organizația Națiunilor Unite.

1946

1 ianuarie

C.B. este numit director onorific al ziarului „Moldova liberă“ din Iași.

Apar manualele de limba latină pentru clasele III, IV, VI, VII, VIII, pe care C.B. le editează în colaborare cu Al. Graur, Iorgu Stoian.

1 martie

La întrunirea Partidului Național Popular cu meseriașii din Iași a luat cuvântul și C.B.

20 martie

Consiliul profesoral, întrunit sub conducerea lui C.B., decanul facultății, a aprobat o sesiune extraordinară de examene pentru studenții restanțieri din cauza războiului sau a legilor cu caracter rasial.

La fel de binevoitor se arată C.B. față de unii lideri comuniști și soțiile acestora, care își susțineau bacalaureatul etc., drept pentru care a și fost răsplătit prin transferul la București.

10 aprilie

Cadrele didactice și studenții de la Universitatea din Iași au pus bazele Frontului Democratic Universitar. A participat și C.B.

12 aprilie

C.B. ia cuvântul la întrunirea studenților din Forumul Democratic Universitar din Iași.

18 mai

C.B. vorbește la întrunirile Partidului Național Popular de la Câmpulung Moldovenesc, Rădăuți și Suceava.

14 iunie

C.B. susține o conferință la Partidul Național Popular Iași, cu tema *Aspectul politic mondial*.

27 iunie

La Congresul județean de la Focșani al Partidului Național Popular participă Gh.Vlădescu Răcoasa, în timp ce la congresul de la Iași sunt prezenți: prof. George Călinescu, prof. Andrei Oțetea și prof. Constantin Balmuș care susține un înflăcărat discurs.

29 iunie

Participă și ia cuvântul la congresul organizației județene a Partidul Național Popular Dorohoi.

14 iulie

La congresul organizației județene a Partidului Național Popular de la Rădăuți a participat și C.B.

15 iulie

Ține o conferință în cadrul organizației Partidului Național Popular de la Piatra Neamț.

27 iulie

La congresul organizației județene a Partidului Național Popular de la Suceava a participat și C.B.

29 iulie

La București, are loc conferința Comitetului Central al Partidului Național Popular, unde C.B. prezidează una din secțiuni.

13 august

C.B. participă la o consfătuire la Iași pentru a examina problemele existente și a găsi soluții pentru renașterea Capitalei Moldovei.

26 octombrie

C.B., alături de Andrei Oțetea și Cezar Partenie, întâmpină delegația Bisericii Ortodoxe Române, aflată în drum spre Moscova.

1947

21 martie

Este membru fondator al Institutului de Studii Româno-Sovietice.

19 octombrie

C.B. participă, împreună cu Mircea Brebu, membru în Comitetul Central, la Congresul PNP de la Fălticeni.

24 octombrie

Participă la congresul județean al PNP de la Iași.

25 octombrie

La congresul județean al PNP de la Baia, C.B. prezintă o expunere asupra situației internaționale, insistând asupra celei din Grecia, aflată în război civil.

4 noiembrie

Este ales președinte al noului comitet al organizației județene a PNP Iași și ține un discurs la încheierea lucrărilor.

30 decembrie

Regele este silit să abdice. Se proclamă Republica Populară Română.

1948

1 februarie

Se desfășoară lucrările celui de-al II-lea Congres al Partidului Național Popular, organizația Capitalei. Prof. Constantin Balmuș este ales președinte al organizației; se trimite o telegramă prof. Gh. Vlădescu Răcoasa, ambasadorul României la Moscova, președintele PNP.

Este transferat la catedra de Limba Greacă de la Universitatea din București; ulterior, devine șeful catedrei de Filologie Clasică și decan al Facultății de Litere.

18 februarie

Prin *Ordinul* nr. 2633 al Ministerului Educației Naționale, Fundația Universitară Carol I este închisă și pusă sub pază polițienească. Se numește o comisie interimară. C.B. este numit președinte al acestei comisii, până la alegerea noilor organe statutare. Comisia se va ocupa de inventarierea bunurilor și punerea în aplicare a măsurilor luate de guvernul comunist.

27 februarie

Prin *Adresa* nr. 471 solicită ajutorul Inspectoratului Regional Nr. 1 Pompieri pentru înlăturarea tuturor însemnelor monarhice de pe clădire.

6 martie

C.B. figurează primul pe listă în calitate de candidat pentru Marea Adunare Națională din partea județului Botoșani.

20 martie

Al. Rosetti scrie un articol elogios despre C.B.: *Prof. Constantin Balmuș. /Mărturie despre candidații păturilor mijlocii pe listele Frontului Democrației Populare/*, în „Națiunea“. (A se vedea poz. 429).

21 martie

Prof. Constantin Balmuș, președintele organizației PNP din Capitală și candidat al partidului pe listele Frontului Democrației Populare, susține un discurs deosebit, în care elogiază figurile marilor personalități ale orașului Iași.

1 aprilie

Este ales deputat în prima Mare Adunare Națională din partea județului Botoșani.

7 aprilie

Deschiderea cursurilor Școlii de Îndrumare a Corpului Didactic. În cuvântul de deschidere, C.B, directorul acestei școli, evidențiază rolul școlii în democratizarea culturii românești.

8 aprilie

Prin *Decizia* nr.31612 a Ministerului Educației, publicată în „Monitorul Oficial“ nr. 83 pe data de 8 aprilie, Comitetul de conducere al Fundației Carol I din București se dizolvă:

„Art.1. Actualele comitete de conducere și de administrație ale Fundațiilor fostei Carol I, din București, Piața Republicii și Fundației, fostă Ferdinand I, cu sediul în Iași, strada Păcurari, colț cu Aleea 23 August, se dizolvă pe data prezentei deciziuni și se instituie în locul lor o comisie interimară formată din următoarele persoane: prof. C-tin Balmuș, prof. Emil Teodorescu, conferențiar dr. Kreidler, prof. C. Georgescu, d-na Elena Ionescu, prof. Iorgu Iordan, prof. C. Ionescu-Gulian, prof. Radu Cernătescu, prof. Jean Livescu, prof. M. Haimovici și asistent universitar Andrei Popovici.“

9 aprilie

Decret prezidențial nr. 76, pentru transformarea Academiei Române în Academia RPR, publicat în „Monitorul Oficial“, nr.132 bis, din 9 iunie 1948 și în „Analele Academiei RPR“, 1948 -1949, p.6.

În conformitate cu art.6 al *Decret*-ului, C.B. este numit membru supleant al Comitetului provizoriu pentru elaborarea Statutului de organizare și funcționare al Academiei RPR.

C.B. este validat ca deputat pentru județul Botoșani și este ales membru în comisia pentru examinarea proiectului de Constituție a RPR.

17 aprilie

C.B. semnează un protest împotriva condamnării la moarte a d-nei Beate Kitrikis, soția rectorului Politehnicii din Atena. Protestul este semnat, printre alții, de Al. Rosetti, C. Daicoviciu, A. Oțetea, Iorgu Iordan, Al. Graur.

Își donează casa din Iași, din Aleea Ghica Grigore 40, Universității „Al. I. Cuza“.

27 aprilie

Se adresează Ministerului Justiției pentru rezolvarea unui diferend cu fostul administrator al Fundației Universitare Carol I, Dumitru Coman.

17 iunie

Prin *Decizia* nr. 191, reorganizează spațiile locative de la parterul bibliotecii, str. Wilson.

22 iulie

Prin *Nota de serviciu* nr.258, trasează sarcina de a exclude semnele monarhice de pe imprimare, ștampile, registre administrative, cărți, planșe, publicații periodice, varii existente în bibliotecă.

6 august

Solicită intervenția Ministerului Învățământului Public pe lângă Marele Stat Major pentru anularea ordinelor de mobilizare primite de câteva persoane angajate ale bibliotecii.

13 august

Decret prezidențial pentru numirea membrilor titulari activi, membrilor titulari onorifici și membrilor de onoare ai Academiei Republicii Populare Române, publicat în „Monitorul Oficial“ nr. 186, din 13 august 1948.

15 septembrie

C.B. se adresează Ministerului Învățământului Public, solicitând din partea Universității din București un avans de 200.000 lei pentru acoperirea cheltuielilor necesare funcționării Bibliotecii Centrale Universitare din București.

24 septembrie

Participă la conferința Partidului Național Popular de la Botoșani.

12 octombrie

Prin *Adresa* nr.139, solicită Serviciului Central de Rechiziții și Cartiruirei rechiziționarea unor încăperi ale bibliotecii „închiriate sau deținute fără titlu de anumite persoane.“

22 octombrie

C.B. se adresează Bibliotecii Universității din Cluj: *„Am fost informați că la Biblioteca Universității din Cluj se află un foarte mare număr de dublete, care ne-ar putea completa în mare măsură lipsurile noastre (...), din cauza numărului din ce în ce mai mare de cititori, cu onoare vă rugăm să binevoiți a ne dona aceste volume Bibliotecii noastre.”* (A se vedea poz. 463).

1 noiembrie

Este ales membru titular activ al Academiei RPR, Secția de Științe istorice.

5 noiembrie

În cadrul Academiei RPR, este ales secretar al Secției de Științe istorice.

13 noiembrie

Este numit în comitetul de redacție al Editurii Academiei RPR, alături de Al. Graur, Simion Sanielevici, Gh. Nicolau ș.a.

28 noiembrie

La consfătuirea pe țară a Partidului Național Popular, C.B este ales în comisia de verificare a mandatelor și de validare a alegerilor.

31 decembrie

C.B. predă gestiunea Bibliotecii Centrale Universitare subdirectorului Dan Simonescu.

1949

Apare, în „Buletinul științific“ al Academiei RPR, lucrarea *Note critice asupra izvoarelor referitoare la răscoala sclavilor condusă de Spartacus*: comunicare prezentată în ședința din 10 mai 1949.

29 martie

C.B. se află printre semnatarii telegramei Institutului de Istorie și Filosofie al Academiei RPR adresată Comitetului Internațional de Legătură al Intelectualilor pentru Apărarea Păcii.

30 iunie

La ședința Comitetului Central al Societății de Cruce Roșie a RPR, C.B. este ales membru al Comitetului Central.

15 octombrie

La conferința generală a colectivelor arheologice ale Academiei RPR de pe șantierul de săpături din întreaga țară, participă și C.B.

18 decembrie

C.B. este printre cei care semnează Omagiul Academiei RPR adresat lui Stalin.

1950

Apare, în „Buletinul științific“ al Academiei Republicii Populare Române, studiul *Frământări sociale la geto-daci înainte de cucerirea romană*, comunicare prezentată în ședința Academiei RPR din 31 ianuarie.

4 martie

La festivitatea organizată cu prilejul celei de-a 72-a aniversări a independenței Bulgariei, a luat cuvântul C.B.

5 martie

C.B. însoțește o delegație bulgară într-o vizită la Timișoara.

Este numit director al Muzeului de Antichități din București.

4 aprilie

Din delegația care participă la festivitățile de la Budapesta, cu prilejul celei de a 5-a aniversări a eliberării Ungariei, face parte și C.B.

19 aprilie

Semnează *Apelul* pentru interzicerea armei atomice.

7 iunie

Prin *Decizia* nr.43448 a Ministerului Învățământului Public, este încadrat la Universitatea „C.I. Parhon“ din București, ca rector al Universității, funcție pe care o va deține până în 1953.

2 septembrie

C.B. este ales delegat la Congresul comitetelor pentru pace, din partea Universității din București.

26 septembrie

C.B. este ales membru în Comitetul Național pentru organizarea Lunii prieteniei româno-sovietice.

27 septembrie

O delegație maghiară care a vizitat Universitatea a fost primită de rectorul C.B.

Participă la congrese internaționale la Budapesta și Berlin.

1 octombrie

Deschiderea cursurilor Universității „C.I. Parhon“ din București. Cuvântul de deschidere este rostit de C.B., rectorul Universității.

1951

10 aprilie

C. B. semnează *Apelul* pentru un pact al păcii.

7 mai

La lucrările celei de a 10-a sesiuni a Marii Adunări Naționale, ia cuvântul și C.B.

27 mai

În cadrul Academiei RPR, C.B. propune publicarea tuturor textelor antice referitoare la istoria veche a României.

28 septembrie

C.B. a fost ales membru în Comitetul Național pentru organizarea ”Lunii prieteniei româno-sovietice”.

2 octombrie

La festivitatea de deschidere a noului an de învățământ, a luat cuvântul C.B., rectorul Universității.

13 octombrie

O delegație de oaspeți sovietici a fost primită de C.B., rectorul Universității.

4 noiembrie

La ședința solemnă a Academiei RPR închinată celei de a 34-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, C.B. a ținut o comunicare cu subiectul „A 34-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie”.

17 noiembrie

C.B. semnează, împreună cu alți profesori, un protest împotriva condamnării la moarte a militantului grec Nikos Beloiannis.

29 decembrie

Susține în aula BCU o conferință cu tema *Republica Populară Română se transformă într-o țară cu o industrie dezvoltată și cu agricultură mecanizată*.

1952

17 februarie

O delegație formată din academicienii C.B. și N. Sălăgeanu participă la aniversarea a 300 de ani de la înființarea Academiei Leopoldina din Halle.

16 martie

În cadrul unei adunări populare, C.B. cere oprirea intervenției străine în Coreea.

Este ales președinte al Casei Universității, deținând această funcție până în 1955.

29 martie

La lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale, C.B. evidențiază avantajele sistemului socialist.

11 aprilie

Face parte din delegația care participă la Conferința Internațională pentru Apărarea Copilului, ținută la Viena, între 12-16 aprilie.

18 aprilie

Este ales în Comitetul jubiliar pentru aniversarea a 75 ani de la proclamarea Independenței de Stat a României.

mai

În „Revista de istorie“ este publicat comentariul lui C.B., *Cu privire la cursul de Istorie veche a României predat în 1950-1951, la Facultatea de Istorie a Universității „C.I Parhon“*.

3 iunie

La lucrările celei de-a XII-a sesiuni ordinare a Marii Adunări Naționale, C.B. susține cererea lui C.I. Parhon de a fi eliberat din funcția de Președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, pentru a se dedica în exclusivitate activității științifice.

20 iunie

Face parte din Consiliul științific al Institutului de Lingvistică din București al Academiei RPR.

Apar semne tot mai accentuate ale maladiei Alzheimer.

C.B ordonă incendierea Arhivei Universității. Aceasta este salvată de la distrugere de un consilier sovietic.

Este membru în Comitetul redacțional al revistei „Studii și cercetări de istorie veche“.

1953

Apare lucrarea *Lai consistentes*, în „Studii și cercetări de istorie veche“, numărul din iulie-decembrie.

Este publicată, în „Studii și cercetări de istorie veche“, lucrarea *Un aspect al concepției istorice a lui Tucidide. Despre scopul operei sale istorice*. Este vorba de o monografie foarte politizată și inspirată din bibliografia sovietică. Practic, este ultima lucrare scrisă de C.B.

Apare romanul *Bietul Ioanide*, al lui G. Călinescu, în care personajul Panait Suflețel este inspirat de însuși clasicistul Constantin Balmuș: „Dar, așa cum este, acest roman cu cheie (Gaittany-Al. Rosetti, Dan Bogdan-Iorgu Iordan, Gonzalv Ionescu-Mircea Mancaș, Panait Suflețel-Const. Balmuș, Smarandache-Const. Botez, Gulimănescu-Andrei Oțetea) rămâne, cum cred, una dintre fundamentalele noastre creații românești.“ (Z. Ornea). (A se vedea poz. 265).

1954

19 noiembrie

La Academie, în cadrul unei sesiuni comemorative, C.B. prezintă comunicarea *Viața și opera lui Aristofan*.

17 decembrie

La adunarea membrilor corpului didactic din Capitală a participat și C.B.

1955

17-18 februarie

Secția de științe istorice a Academiei RPR și Institutele de Istorie ale Academiei organizează o sesiune de comunicări dedicată împlinirii a 50 de ani de la prima revoluție populară din Rusia (1905). C.B. prezintă comunicarea *Ajutorul multilateral acordat statului nostru de către URSS, etapă nouă în istoria legăturilor frățești*.

La Congresul științelor istorice din Roma, prezintă comunicarea : *Le commencement de la crise générale du système sclavagiste romain*.

1956

Lucrarea *Tucidide: concepția și metoda sa istorică*, apărută la București, Editura Academiei RPR, este considerată cea mai valoroasă tentativă de reconsiderare a operei acestui autor.

Este reeditată lucrarea *Daphnis și Chloe*, traducerea lui C.B., în colecția „Clasicii antici”. Acum apare în colecția „Biblioteca pentru toți”, la aceeași editură la care apare ediția din 1922.

1957

13 iulie

C.B. încetează din viață, după o lungă și grea suferință, la o clinică din Elveția.

16 iulie

Prezidiul Academiei RPR anunță moartea lui C.B. și dă publicității un necrolog în care este prezentată viața și activitatea acestuia.

19 iulie

În revista „Contemporanul“, Al. Graur scrie: „La Iași, unde a profesat timp de 25 de ani, acad. C. Balmuș era cunoscut ca un convins om de stânga, ceea ce i-a și atras multe neplăceri și persecuții din partea stăpânirii reacționare de atunci. Manualele redactate de el au fost uneori oprite, deoarece comentariul vădea prea clar marea simpatie față de exploatații din toate timpurile.”

27 iulie

Urna funerară conținând cenușa celui ce a fost profesorul Constantin I. Balmuș este adusă în țară și depusă la Crematoriul Cenușa din București.

31 iulie

În cotidianul „România liberă“, „*D-na Elvira Balmuș mulțumește tuturor celor ce i-au împărtășit nemărginita durere încercată prin pierderea soțului ei, acad. C.I. Balmuș*”. (A se vedea poz. 437).

1958

Apare lucrarea *Poetica lui Aristotel*, traducere, introducere și comentarii de C.B.

1963

Este publicată, post-mortem, traducerea lucrării *Despre viețile și doctrinele filozofilor*, de Diogene Laertius, traducere de C.B., note și prefață de A. Frenkian.

Apare a doua ediție a traducerii în proză din *Iliada*, de Homer, Cântul IV.

1968

25 mai

Cu ocazia împlinirii a 70 de ani de la naștere, Aurel Leon scrie un articol comemorativ în „Flacăra Iașului“: „*În toată formația sa intelectuală și sufletească, Balmuș a fost un tipic produs moldovean: modest, pasionat pentru studiu, dârz luptător pentru umanitate și cultură, militant pentru idei generoase, om de aleasă cultură, sensibil la frumos.*”

1970

Este retipărită lucrarea *Tratatul despre sublim al unui autor necunoscut*. Trad. și note de C. Balmuș. Notiță introductivă de D.M. Pippidi, în culegerea îngrijită de D.M. Pippidi, *Arte poetice: Antichitatea*, apărută la București, în Editura Univers.

1984

Apare la Iași, sub egida Universității „Al.I.Cuza“, lucrarea *In memoriam Constantin I. Balmuș*.

1992

La Editura Orion din București, în colecția „Romanul de dragoste“, apare o nouă ediție din romanul *Daphnis și Chloe*, tradus de C.B.

1997

Apar două ediții din lucrarea *Despre viețile și doctrinele filozofilor*, una la București, Editura Minerva, alta la Iași, Editura Polirom.

1998

Cu un cuvânt introductiv al prof. Gh. Vlăduțescu, apare o nouă ediție a traducerii lui C. Balmuș, *Despre viețile și doctrinele filozofilor*, Vol.1. București, Editura Paideia.

2001

Editura Polirom scoate altă ediție, sub îngrijirea lui Bogdan Olaru, din lucrarea *Despre viețile și doctrinele filozofilor*.

2007

În numărul din 7 iulie al ziarului „Evenimentul regional al Moldovei“, Ionel Maftei scrie articolul comemorativ *Academicianul Constantin I. Balmuș. 50 de ani de eternitate*.

OPERA

I. Literatură latină clasică

1. Volume

1.1 Studii

1. *De Quintiliani fontibus graecis*. Iași: Typis Diocesis Catholicae Iassiensis, 1927. 37p.
2. *Istoria poeziei latine*. Curs ținut în anul 1927-1928. Iași: Universitatea din Iași, /193?/. 238 p. /Litografiat/.
3. *Rutilio Namaziano, l'ultimo poeta di Roma*. Torino: Tipogr. Silvestri e Cappelletto, 1936. 27p. Estratto dalla rivista „Il mondo classico”, A.V. Nr. 3-4 Maggio-Agosto 1935-XIII.

1.2 Manuale.Crestomații

4. *Antologie latină*. Pentru clasa a VIII-a secundară. București: Edit. Autorilor Asociați, 1935. 448p. /În colaborare cu Al. Graur/.
5. CICERO, Marcus Tullius. *Pro Archia poeta*. Pentru clasa a VII-a literară. București: /s.n./, 1935. 58p. Și: Ed. a 2-a rev. 1937. 55p. /Ambele ediții, în colaborare cu Al. Graur/.
6. HORATIUS FLACCUS, Quintus. *Satire și epistole alese*. Pentru clasa a VII-a literară. București: Edit. Autorilor Asociați, 1935. 106p. /În colaborare cu Al. Graur/.
7. HORATIUS FLACCUS, Quintus. *Satire și epistole alese*. Pentru clasa a VII-a literară. București: Adevărul, 1935. 111p. /În colaborare cu Al. Graur/.
8. OVIDIUS NASO, Publius. *Metamorfozele și Tristele*. Bucăți alese pentru clasa a VI-a secundară. București: /s.n./, 1935. 68p. /În colaborare cu Al. Graur/.
9. TACITUS, Publius Cornelius. *Dialogus de oratoribus*. Pentru clasa a VII-a literară. București: /s.n./, 1935. 125p. /În colaborare cu Al. Graur/.

10. VERGILIUS MARO, Publius. *Georgicele*. Bucăți alese pentru clasa a VI-a secundară. /București/: /s.n./, /1935/. 81p. Și: Ed. a 2-a rev. Edit. Autorilor Asociați, 1937. 78p. /Ambele ediții, în colaborare cu Al. Graur/.
11. CAESAR, Caius Iulius. *Comentarii de bello gallico*. Bucăți alese pentru clasa a V-a secundară. București: /s.n./, 1936. 191p. /În colaborare cu Al. Graur/.
12. HORATIUS FLACCUS, Quintus. *Ars Poetica*. Text adnotat pentru clasa a VIII-a literară. București: /s.n./, 1936. 51p. Și: Ed. a 2-a rev. Edit. Autorilor Asociați, 1938. 50p. /Ambele ediții, în colaborare cu Al. Graur/.
13. HORATIUS FLACCUS, Quintus. *Ode și epode alese*. Pentru clasa a VIII-a secundară. /București/: Edit. Autorilor Asociați, /1936/. 118p. Și: /Ed. a 2-a/. 1936. 130p.; /Ed. a 3-a/. 1936. 106p., 92il. /Toate edițiile, în colaborare cu Al. Graur/.
14. TITUS LIVIUS PATAVINUS. *Ab urbe condita*. Prima decadă. Pentru clasa a VII-a comună. Ed. a 2-a. București: Edit. Autorilor Asociați, /1936/. 150p. Și: Ed. a 3-a, 1937. 150p.+1h.; Ed. a 4-a, /1938/. 150p., 4h. /Toate edițiile, în colaborare cu Al. Graur/.
15. CICERO, Marcus Tullius. *In Catilinam orationes quattuor*. Text comentat pentru clasa a VI-a secundară. /București /: Edit. Autorilor Asociați, 1937. 147p. Și: /Ed. a 2-a/. Edit. Dacia Traiană, 1942.147p. /Ambele ediții, în colaborare cu Al. Graur/.
16. CICERO, Marcus Tullius. *M. Tullii Ciceronis in Catilinam orationes quattuor*. Text comentat pentru clasa a V-a secundară. /Stud. introd./ de C. Balmuș. București: Edit. Autorilor Asociați, /1937/. 151p.
17. TACITUS, Publius Cornelius. *Dialogus de oratoribus*. /Text comentat/ pentru clasa a VII-a literară. Ed. a 2-a rev. București: Edit. Autorilor Asociați, /1938/. 125p.
18. OVIDIUS NASO, Publius. *Metamorfozele, Tristele și Ponticele*. Bucăți alese pentru clasa a IV-a secundară. București: Tempo, 1945. 86p. /În colaborare cu Al. Graur și Iorgu Stoian/.
19. HORATIUS FLACCUS, Quintus. *Q. Horatius Flaccus*. Bucăți alese pentru clasa a VIII-a literară. București: Tempo, 1945. 182p. /În colaborare cu Al. Graur și Iorgu Stoian/.

20. CAESAR, Caius Julius. *De bello gallico*. Fragmente alese pentru clasa a V-a secundară. /Iași/: Edit. Dacia Traiană, /1942/. 196p. Și: /Ed. a 2-a/. /s.a./. 191p.
21. *Antologie latină pentru clasa a VIII-a literară*. București: /s.n./, /s.a./. 443p. /În colaborare cu Al. Graur/.
22. CICERO, Marcus Tullius. *Pro Archia poeta*. Text adnotat pentru clasa a VII-a secundară. București: Edit. Dacia Traiană, /s.a./., 58p.
23. TACITUS, Publius Cornelius. *Dialogus de oratoribus*. Text comentat pentru clasa a VIII-a secundară. București: Edit. Dacia Traiană, /s.a./, 125p.
24. TITUS LIVIUS PATAVINUS. *Ab urbe condita*. Prima decadă. Pentru clasa a VIII-a comună. /București/: /s.n./, /s.a./. 150p., 4 h. /În colaborare cu Al. Graur/.
25. TITUS LIVIUS PATAVINUS. *Ab urbe condita*. Fragmente alese pentru clasa a VII-a. București: Edit. Dacia Traiană, /s.a./, 150p.

2. În periodice

2.1. Recenzii

26. /Marouzeau, J. Dix années de Bibliographie classique (1914-1924), Paris, 1927-1928/. În: *Favonius*, ian.-mar. 1928, 2, p.34-36. Apud „Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice: 1919-1944“. Vol. 8. București: Saeculum, 2006, p.15.
27. /Benda, Julien. *Properce ou Les amants de Tibur*. Paris: Grasset, 1928. 175p./ În: *Favonius*: nov. 1928, 2, nr.4-7, p.122-124.
Lucrarea este considerată o carte „de literatură“, evocând cu artă literară viața și opera celebrului scriitor antic.
28. Iuvenalis în românește. În: *Viața Românească*, dec.1928, 20, nr. 12, p.318-325.
Studiu consacrat versiunii românești a lui I.M. Marinescu la Iuvenal, „Satire“, București, 1928. Prezentarea scriitorului latin este urmat de analiza minuțioasă a traducerii „salutată cu entuziasm“ ca fiind „un prețios dar oferit literaturii române de către unul din cei mai străluciți latiniști ai noștri“.
29. /Virgilio: Il libro di Didone. Text și trad. urmat de comentariu interpretativ și estetic de Corso Buscaroli. Milano-Napoli, Edit. Dante Alighieri. 1932. 519p./ În: *Viața Românească*, sep.-dec.1932, 24, nr.9-12, p.196-198.

Traducerea „admirabilă“, în limba italiană, „apropie opera antică de sufletul nostru modern“.

II. Literatura greacă clasică

1. Volume

1.1 Studii

30. *Tehnica povestirii la Plutarchos. /Teza de doctorat/*. Chișinău: Tipogr. și Legătoria Eparhială, 1925. 110p.

1.2 Traduceri

31. LONGOS. *Daphnis și Chloe: roman pastoral*. București: /Edit. de Stat pentru Literatură și Artă/, 1922. 122p. (Clasicii antici). Și: /Ed. a 2-a/. 1956. 161p. (Biblioteca pentru toți); /Ed. a 3-a/. Notă asupra ed. de Ion Acsan. Postf. de Ecaterina Țarălungă. București: Orion, 1922. 160p. (Romanul de dragoste).
32. *Tratatul despre sublim al unui autor necunoscut*. Cu un stud. introd. de C. Balmuș. Iași: /s.n./, 1935. 104p.

1.3 Crestomații

33. *Crestomație elină pentru clasa a VIII-a secundară*. Texte adnotate din Esop, Luchian, Xenophon și Platon. București: /s.n./, 1935. 204p. Și: Ed. a 2-a. București: Edit. Autorilor Asociați, 1936. 216p.; /Ediția a 3-a/. /s.l./: Edit. Dacia Traiană, /s.a./, 216p.

2. În volume

34. /Prefață la/ARISTOPHANES. *Norii*. În românește de Ștefan Bezdechi și Demostene Botez. București: Edit. de Stat pentru Literatură și Artă, 1955, 136p. (Biblioteca pentru toți).

3.În periodice

3.1 Traduceri

35. Homer. *Iliada*. Cântul VI. /Trad. în proză/. În: *Revista Fundațiilor Regale*, dec.1938, 5, nr.12, p.531-543.
Fragment din traducerea în proză destinată să apară și în volum, sub semnătura lui C.B.

3.2 Recenzii

36. /Teodor A. Naum, *Idilele rustice ale lui Theocrit*. București: Institutul de Arte Grafice „Mercur“, 1925. 162 p./.
- În: *Viața Românească*, feb.-mar. 1926, 18, nr. 2-3, p.378-379.
- Autorul recenziei consideră că analogiile cu folclorul românesc făcute de T. Naum au fost o „idee fericită”, deoarece acestea l-au condus la o concluzie justă: idilele rustice ale lui Theocrit au la bază poezia populară siciliană. Lucrarea recenzată reprezintă teza de doctorat a autorului ei, „admirabil cunoscător al poeziei bucolice“.

III. Filologie clasică. Lingvistică

1. Volume

37. *Gramatica istorică a limbii latine*. Curs predat /în 1927/1928/. Iași: /Universitatea din Iași/, 1927, 93p. /Litografiat/.
38. *Pentru clasicism*. Iași: Tipogr. Edison, 1927. 12p.
- Se argumentează necesitatea învățării limbilor clasice în școală și este prezentată metoda după care trebuie studiate limbile clasice în liceu.
39. *Gramatica limbii grecești: (fonetică, morfologie, sintaxă)*. București: Edit. Autorilor Asociați, 1935. 265p. /În colaborare cu Al. Graur/.
40. *Manual de limba latină*. Pentru clasa a III-a secundară. București: Edit. Autorilor Asociați, 1938. 176p. Și: Ed. a 2-a. /s.a./ 176p. /Ambele ediții, în colaborare cu Al. Graur/.
41. *Antoine Meillet*. Iași: /s.n./, 1939. 13p.
- Extras din revista „Însemnări ieșene“, nr.4/1939.
42. *Manual de limba latină*. Pentru clasa a IV-a secundară. București: Edit. Autorilor Asociați, 1939. 172p. /În colaborare cu Al. Graur/.
43. *Manual de limba latină*. Pentru clasa a IV-a secundară. București: Socec, 1946. 239p. Și: Ed. a 2-a. /s.a./ 239p. /Ambele ediții, în colaborare cu Al. Graur și Iorgu Stoian/.
44. *Manual de limba latină*. Pentru clasa a VI-a secundară. București: Socec, /1946/. 175p. /În colaborare cu Al. Graur și Iorgu Stoian/.
45. *Manual de limba latină*. Pentru clasa a VII-a secundară. București: Socec, 1946. 183p. Și: Ed. a 2-a. /s.a./ 176p. /Ambele ediții, în colaborare cu Al. Graur și Iorgu Stoian/.

46. *Manual de limba latină*. Pentru clasa a VIII-a secundară. București: /s.n./, 1947. 100p. /În colaborare cu Al. Graur și Iorgu Stoian/.
47. *Gramatica limbii grecești. Fonetică, morfologie, sintaxă*. Craiova: Reprografia Universității, 1977. 225f. (Universitatea din Craiova). /În colaborare cu Al. Graur/.

2. În periodice

2.1 Studii. Articole

48. Cultura clasică. În: *Adevărul literar și artistic*, 24 oct.1926, 7, nr.307, p.5.
Autorul argumentează ideea studierii în cadrul sistemului de învățământ a culturii clasice: „Să se așeze școala secundară a Dacoromaniei pe blocul de marmură albă al culturii clasice: e o temelie încercată, neclintită de veacuri“.
49. Ce este filologia clasică? În: *Ethos*. Revistă de teorie a culturii, ian.-iun.1946, 3, nr.1-2, p. 25-43.
Apreciază că filologia este recunoașterea și reconstrucția întregii științe umane existente. Filologul vede în studiul limbilor mijlocul principal de cunoaștere exactă a culturii.
50. Cezar Papacostea. În: *Lumea politică și socială*, 19 iul. 1937, 20, nr.5774, p.3. (Lumea literară și artistică. Universitatea). Apud „Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice: 1919-1944“. Vol. 8. București: Saeculum, 2006, p.16.
Portret al clasicistului român, traducător și autor de studii despre literaturile clasice, latină și greacă.
51. Antoine Meillet (1866-1936). În: *Însemnări ieșene*, 1 apr. 1939, 4, nr.4, p.84-92.
Despre activitatea și opera lingvistului francez Antoine Meillet.

2.2 Recenzii

52. /Mélanges Paul Thomas. Recueil de Mémoires concernant la philologie classique, dédié à Paul Thomas. Bruges, 1930. 757 p./ În: *Viața Românească*, mai 1931, 23, nr.5, p.211-215.
Paul Thomas, filolog clasic din Gand, membru al Academiei Regale din Belgia.
53. /Iorgu Iordan, Introducere în studiul limbilor romanice. Evoluția și starea actuală a lingvisticii romanice. Iași, 1932. 480 p./ În: *Viața Românească*, mai, 1933, 25, nr.5, p. 228-231.

Iorgu Iordan, lingvist de formațiune pozitivistă.

IV. Literatură română

1. În volume

1.1 Studii

54. Câteva note despre Propertius și Eminescu. În: *Eminescu și clasicismul greco-latin: Studii și articole.* /Ed. îngrij., pref., note, bibliogr., indice de Traian Diaconescu/. Iași: Junimea, 1982, p.6-11.
Articolul este consacrat apropiierelor tematice dintre Propertius, Goethe și Eminescu.
În note, Traian Diaconescu afirmă că unele ecouri properțiene relevate prima dată de C.B. au fost semnalate ulterior și de alți exegeți.

2. În periodice

2.1 Studii

55. Câteva note despre Propertius și Eminescu. În: *Viața românească*, mai-iun. 1928, 20, vol. 74, nr.5-6, p.217-221.

2.2 Recenzii

56. /Recenzie asupra unei cărți de Iorgu Iordan /. În: *Arhivele Olteniei*, ian.-apr.1933, 12, nr.65-66, p.161.
Informația se referă la publicația „Arhiva“, nr.4/1932.
57. /Al. Rosetti. Note din Grecia/. În: *Jurnalul literar*, 5 feb.1939, 1, nr.6, p.1.

V. Literatură italiană

1. În periodice

1.1 Traduceri

58. CARDUCCI, Giosuè. La izvoarele Clitumnului. În: *Însemnări ieșene*, 1 ian.1940, 5, vol.13, nr.1, p.33-36.
Traducere în proză și note de C.B.

1.2 Recenzii

59. „Divina comedie“ a lui Dante tradusă de G. Coșbuc. În: *Revista critică*, ian.-mar. 1927, 1, nr. 1, p.78-81.
Autorul recenziei laudă „știința și măiestria“ lui Coșbuc în tălmăcirea primului volum- „Infernul“, din ediția îngrijită de Ramiro Ortiz.

VI. Estetică

1. Volume

1.1 Studii

60. *Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu*. Paris: Société d'Édition “Les Belles Lettres”, 1930, 327p. (Collections d'études anciennes). Și ed. on line: [http://openlibrary.org/works/OL11790378W/Études sur le style de Saint Augustin dans les Confession et la Cité de Dieu/](http://openlibrary.org/works/OL11790378W/Études_sur_le_style_de_Saint_Augustin_dans_les_Confession_et_la_Cité_de_Dieu/).
61. *Părerile critice*. Iași: Tipogr. Goldner-Terek, 1931. 15p.
Autorul lucrării „Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu“, recent publicată la Paris, adună în aceste 15 pagini câteva din opiniile exprimate asupra studiului său despre stilul lui Augustin, apărute în reviste străine de specialitate. În paginile finale, 14-15, face referire la volumul 31 din „Patristic Studies“, apărut la Washington, 1931: „Din studiul exhaustiv al vocabularului Confesiunilor, făcut de părintele benedictin Hrdlicka, am avut însă deosebita satisfacție să constat că Sfinția Sa a ajuns la aceleași concluzii ca și subscrisul. Aceasta se vede mai ales la paginile 2,3,6,7,8, în care sunt citat de atâtea ori.“ (A se vedea poz. 204).

1.2 Traduceri

62. DEMETRIUS PHALEREUS. *Tratatul despre stil*. Trad., introd., comentariu de C. Balmuș. Iași: Atelierele Grafice Alexandru A. Terek, 1943. 232p.
63. ARISTOTELES. *Poetica*. Trad. de acad. prof. C. Balmuș. București: Edit. Științifică, 1957. 151p. (Biblioteca filosofică).
64. *Arte poetice: Antichitatea*. Culegere îngrij. de D.M. Pippidi. Trad. de C. Balmuș, G. Guțu, Ionel Marinescu /et al./ . București: Univers, 1970.

2.În volume

2.1 Traduceri

65. La lettre de Saint Augustin à Licentius (Ep. XXVI). În: *În memoria lui Vasile Pârvan*. Volum publicat de Asociația Academică „Vasile Pârvan“ a foștilor membri ai Școalei Române din Roma. București: Asociația Academică „Vasile Pârvan”, 1934, p.21-27.
66. Tratatul despre sublim al unui autor necunoscut. Trad. și note de C. Balmuș. Notiță introd. de D.M. Pippidi. În: *Arte poetice: Antichitatea*. Culegere îngrij. de D.M. Pippidi. București: Univers, 1970, p.307-362.

VII. Istorie

1. Volume

67. *Fost-au grecii senini?* Lecțiune inaugurală ținută la Facultatea de Filosofie și Litere din Iași, la 13 aprilie 1937. București: /s.n./, 1938. 22p. Și în: *Viața românească*, ian. 1938, 30, nr.1, p.22-39. (A se vedea și poz. 71).
68. *Frământări sociale la geto-daci înainte de cotropirea romană*. București: Edit. Academiei RPR, 1950. 11p. Și în: *Buletin științific. /Academia RPR/*. Seria științe istorice, filosofice și economico-juridice, ian.-feb.-mar. 1950, 2, nr.1, p.1-11. (A se vedea și poz. 73).
69. *Tucidide: concepția și metoda sa istorică*. București: Edit. Academiei RPR, 1956. 120p. (Clasicii greco-latini).

2. În volume

70. Le commencement de la crise du système esclavagiste romain. În: *Nouvelles études d'Histoire présenté au X-e Congrès des Sciences Historiques, Rome, 1955*. București: Edit. Academiei RPR, 1955, p. 118-139.

3. În periodice

3.1 Studii

71. Fost-au grecii senini? Lecțiune inaugurală ținută la Facultatea de Filosofie și Litere din Iași, la 13 aprilie 1937. În: *Viața românească*, ian. 1938, 30, nr.1, p.22-39.

72. Note critice asupra izvoarelor referitoare la răscoala sclavilor condusă de Spartacus: comunicare prezentată în ședința din 10 mai 1949. În: *Buletin științific /Academia RPR/*. /Seria/C. Științe istorice, filosofice și economico- juridice. Știința limbii, literatură și artă, ian.-feb.-mar. 1949, 1, nr. 2, p.103-115.
Scopul contribuției autorului este acela de a cerceta din nou izvoarele antice „pentru a sublinia rezultatele importante dobândite de știința istorică sovietică“.
73. Frământări sociale la geto-daci înainte de cotropirea romană: comunicare prezentată în ședința /Academiei RPR/ din 31 ianuarie 1950. În: *Buletin științific /Academia RPR/*. Seria științe istorice, filosofice și economico-juridice, ian.-feb.-mar. 1950, 2, nr.1, p.1-11.
74. Aprecierile criticii sovietice asupra literaturii vechi grecești. /Analiza ideilor autorilor manualului de istorie a literaturii grecești din 1946 /. În: *Studii și cercetări de istorie veche*, 1950, 1, p.179-187.
Se referă la “Istoria literaturii grecești”, publicată de Academia de Științe din URSS.
75. Aprecieri a lui Herodot asupra geților. În: *Buletin științific /Academia RPR/*, Secția de științe istorice, filosofice și economice. București, 1951, 3, p.25-29.
76. Lai consistentes. În: *Studii și cercetări de istorie veche*, iul.-dec. 1953, 4, p.723-731.
Despre semnificația expresiei „Lai consistentes“ care apare în câteva inscripții latine de la sfârșitul sec. al II-lea.
77. Un aspect al concepției istorice a lui Tucidide. Despre scopul operei sale istorice. În: *Studii și cercetări de istorie veche*, iul.-dec. 1953, 4, p.674-680.

3.2 Recenzii

78. /Pericle Ducati, Etruria antica/. În: *Viața Românească*, feb.-mar. 1926, nr.2-3, p.376-378.
79. /Frank Tenney, Storia economica di Roma dalle origini alla fine della republica. Trad. da Bruno Lavagnini. Firenze: Vallecchi, 1924. 274 p./.
În: *Viața Românească*, apr. 1926, 18, nr. 4, p.127-129.
Frank Tenney este profesor de limba latină la Johns Hopkins University și un neobosit cercetător al Antichității, director al Școlii americane din Roma.

80. /Emanuele Ciaceri, Cicerone e i suoi tempi. Napoli, Societa editrice Dante Alighieri, 1926. 304 p./ În: *Favonius*, ian.-mar. 1928, vol. 2, fasc. 1-3, p.32-34.
Arată că intenția autorului italian a fost de a-l reabilita pe Cicero, de a da un răspuns celor ce l-au prezentat în culori întunecate, ca pe un avocat venal și fără idealuri proprii. Se delimitează însă de autor atunci când acesta îmbrățișează idei reacționare, filo-aristocratice pentru a-l caracteriza favorabil pe Cicero.
81. /I.M. Marinescu, Figuri din antichitatea clasică. București: Casa Școalelor, 1930./ În: *Viața Românească*, apr.-mai 1930, 22, nr.4-5, p.149-152.
Amplă recenzie la cartea în care se prezintă 16 figuri însemnate din literatura latină, începând cu Cato cel Bătrân și terminând cu Apuleius. Clasicistul I.M. Marinescu a tradus admirabil, printre altele, romanul lui Petronius și opera completă a poetului satiric Iuvenal.
82. I.M. Marinescu, Figuri din antichitatea clasică. II. Elada. București: Casa Școalelor, 1930, 260 p./ În: *Viața Românească*, 23 feb.1931, 23, nr.2, p.207-208.
Comentarii favorabile la cartea scrisă de „un erudit și un artist“.
83. /Tucidide în românește/. În: *Revista Fundațiilor Regale*, iun. 1941, 8, nr.6, p.687-691.
Recenzia traducerii lui Mihail Jakota din Tucidide, „Istoria războiului peloponeziac“.

VIII. Filosofie

1.Volume

1.1 Traduceri

84. DIOGENES LAERTIUS. *Despre viețile și doctrinele filozofilor*. Stud. introd. și comentarii de Aram M. Frenkian. București: Edit. Academiei RPR, 1963. 855p. (Scriitori greci și latini). Și: /Ed. a 2-a/. Vol.1-2. București: Minerva, 1997. XXII, 465; 432p. (Biblioteca pentru toți. Serie nouă; 1469-1470); /Ed. a 3-a/. Iași: Polirom, 1997. 622p., 1f. (Plural clasic; 11 M); /Ed. a 4-a/. /Vol.1/.București: Paideia, 1998. VI, 190p. (Colecția cărților de seamă); /Ed. a 5-a/. Iași: Polirom, 2001. 621p.
85. DIOGENES LAERTIUS. *Epicurea*. Trad. de Constantin Balmuș și Adelina Piatkowski. Stud. introd., note și comentarii de Adelina Piatkowski. București: Edit. Științifică, 1999. 160p.

2. În volume

2.1 Prefețe

86. /Prefață la/ *Leucip și Democrit*. Trad. cu un stud. introd. de H. Mihăescu. Iași: Tipogr. Alexandru A. Terek, 1941. 149p.
87. /Prefață la/ HERACLIT DIN EFES. /Fragmente. Imitații. Scrisori/. Trad. cu un stud. introd. de H. Mihăescu. Iași: Tipogr. Alexandru A. Terek, 1943. 118p. (Autori greci în românește).

3. În periodice

3.1 Recenzii

88. *Leucip și Democrit*. Trad. de N. Calincencu. Stud. introd. de H. Mihăescu. Pref. de C. Balmuș. Iași: Seminarul de limbă și literatură greacă de pe lângă Facultatea de Litere, 1941. 150p. În: *Revista Științifică „V. Adamachi”*, 1941, 27, nr.2-3, p.142-143.

IX. Cultură. Învățământ

1. Volume

89. *Dl. T.A. Naum și „Geniul latin”*, Iași: Tipogr. Edison, 1927. 8p.
90. *Un caz nenorocit și trist: cazul Giorge Pascu*. Iași: Tipogr. Lumea, 1937. 150p. În colaborare cu Petre Andrei, Dan Bădărău, et al./.

2. În periodice

2.1 Studii. Articole

91. La deschiderea Librăriei „Cartea Rusă”. În: *Moldova liberă*, 30 oct. 1945, 2, nr.332, p.2.
Este menționată și prezența lui C.B.
92. Anteproiectul Paul Langevin de reformă a învățământului francez. În: *Ethos*. Revistă de teorie a culturii, ian-iun. 1947, 4, nr.1-2, p 129-136.
93. Tot despre învățământul limbilor clasice. Exemplul sovietic. În: *Adevărul*, 14 dec. 1947, 61, nr.17040, p.1, 2.
Pledează pentru crearea unei mari culturi având la bază studiul limbilor clasice.

94. Limbile clasice în școala secundară de mâine. În: *Adevărul*, 20 dec. 1947, 61, nr.17045, p.2.
Susține studierea limbilor clasice, latină și greacă, ca bază necesară pentru formarea unei culturi solide.
95. Cu privire la cursul de istorie veche a României predat în 1950-1951 la Facultatea de Istorie a Universității „C.I. Parhon“. În: *Revista de istorie*, 1952, 5, nr.2, p.186-187.

2.2 Necrologuri

96. La mormântul profesorului Paul Nicorescu. În: *Națiunea*, 13 iul.1946, 1, nr.92, p.2.
Necrologul lui Paul Nicorescu, arheolog și istoric format la școala lui Vasile Pârvan.

X. Politică

1. În periodice

1.1 Studii. Articole

97. Elada eliberată. În: *România liberă*, 17 oct. 1944, 2, nr.63, p.1.
Salută eliberarea Greciei, comparând-o cu victoria din războaiele medice.
98. Veniți la lupta cea mare! În: *Moldova liberă*, 23 mar. 1945, 2, nr.149, p.1.
Vorbește despre primul guvern democratic, despre lupta pe frontul antihitlerist și îndeamnă la muncă pe cei din spatele frontului.
99. În pragul lui 1946. În: *Moldova liberă*, 1 ian. 1946, 3, nr.383, p.1.
Militează pentru democrație și pace.
100. Pe marginea unor importante declarații cu privire la crearea Partidului clasei mijlocii. În: *Moldova liberă*, 5 ian. 1946, 3, nr.386, p.1.
Despre importanța procesului de cristalizare a idealurilor politice susținute de intelectuali, meseriași, negustori, mici industriași și liber profesioniști.
C.B. polemizează cu opiniile lui Mitiță Constantinescu, publicate în „Universul“ și ale profesorului Stoilov, publicate în „Timpul“.
101. Un filolog italian care a văzut clar. În: *Ethos*. Revistă de teorie a culturii, ian-iun. 1946, 3, nr.1-2, p.138. (Însemnări).

Un text al profesorului italian G. Pasquali, în care pledează împotriva rasismului.

102. De la 6 Martie 1945 la 6 Martie 1946. În: *Moldova liberă*, 7 mar. 1946, 3, nr.437, p.1. Face un bilanț al primului an de guvernare democratică.
103. Pentru ARLUS. În: *Moldova liberă*, 26 apr. 1946, 3, nr.478, p.1. Amintește activitățile Asociației Române pentru Legături de Prietenie cu Uniunea Sovietică.
104. Dl. ministru Zăroni a vorbit la Universitate. În: *Moldova liberă*, 5 iun. 1946, 3, nr.509, p.1. Despre cuvântul ministrului Zăroni rostit în amfiteatrul Facultății de Drept din Iași, pe 2 iunie 1946.
105. Tineretul și politica. În: *Moldova liberă*, 30 iun. 1946, 3, nr.530, p.1, 2. Tineretul universitar trebuie să facă „numai o politică democratică”.
106. Ce ești, de fapt, prietene? În: *Moldova liberă*, 5 iul. 1946, 3, nr.534, p.1. Se referă la intelectualii care nu s-au înscris în partide politice.
107. Gânduri la 23 August 1946. În: *Moldova liberă*, 23 aug. 1946, 3, nr.576, p.1. Vorbește despre semnificația zilei de 23 August și amintește realizările economice din perioada 1944-1946.
108. Drumul nostru e cel bun. În: *Moldova liberă*, 16 nov. 1946, 3, nr. 648, p.1. Despre etatizarea Băncii Naționale a României.
109. /Datorăm partidului posibilitatea de a îmbogăți știința noastră/. În: *România liberă*, 25 apr. 1951, 9, nr.2048, p.1. Articol scris în întâmpinarea zilei de 1 Mai.
110. Doi ani de la apariția lucrării lui I.V. Stalin, „Marxismul și problemele lingvisticii”. În: *Contemporanul*, 20 iun. 1952, nr.25(298), p.1.
111. Proiectul noii constituții a RPR asigură dezvoltarea științei, literaturii și artei. În: *Contemporanul*, nr.31(304), 1 aug. 1952, p.1.
112. Tineretul studios - forță activă în slujba păcii. În: *Contemporanul*, nr.36(309), 5 sep. 1952, p.1.
113. O importantă contribuție la apărarea păcii. În: *România liberă*, 5 dec. 1954, 12, nr.3164, p.1. Se exprimă satisfacția pentru desfășurarea lucrărilor Conferinței de pace de la Moscova.

114. Ajutorul multilateral acordat patriei noastre de către URSS, etapă nouă în istoria legăturilor frățești româno-ruse. În: *Analele Academiei Republicii Populare Române*. Vol.V, Partea I, 1955, București: Edit. Academiei RPR, 1957, p.100.
115. Recunoștința oamenilor de cultură. În: *România liberă*, 15 iun. 1956, 14, nr.3135, p.1.
Se exprimă satisfacția față de decizia Consiliului de Miniștri al URSS de a transfera României opere de artă românească ce se aflau în URSS din vremea primului război mondial.

1.2 Polemici

116. Un mare trădător: profesorul P.P. Panaitescu. În: *Victoria*, 3 oct. 1944, 1, nr.10, p.1.
Îl consideră pe profesorul de la Universitatea din București unul din marii trădători ai țării, autor moral al asasinării evreilor din Romania și cere pedepsirea lui exemplară.
117. Epurație în Universitate. Cazul profesorului Radu Vulpe. În: *Victoria*, 21 oct. 1944, 1, nr.2, p.1.
Atac dur împotriva lui Radu Vulpe, profesor la Facultatea de Litere de la Universitatea din Iași. Îl consideră agent provocator în slujba dictaturii antonesciene, cu idei retrograde, nefaste printre studenți. Cere excluderea acestuia din corpul profesoral.
118. M. David, fostul rector al Universității din Iași. În: *Victoria*, 26 oct. 1944, 1, nr.6, p.1.
Atac împotriva fostului rector, care e considerat colaborator al nemților. C.B cere purificarea Universității, prin eliminarea celor care „au trădat”.
119. Refugiați politici? În: *Moldova liberă*, 8 feb.1946, 3, nr.414, p.1.
Vorbește despre “colaboraționistii” care vor să se reîntoarcă în țară.
120. Asupritorii...asupriți? În: *Moldova liberă*, 19 feb.1946, 3, nr.423, p.1.
Despre “scriitorii gras plătiți ai ziarelor de opoziție”.
121. Atacuri viclene. În: *Națiunea*, 18 apr.1946, 1, nr.26, p.1.
Vorbește despre ARLUS și rolul acesteia, înfierând faptul că afișele Asociației sunt rupte în București și Iași.
122. Concluziile țării. În: *Moldova liberă*, 23 mai 1946, 3, nr.501, p.1.
În legătură cu guvernarea dinainte de 23 august 1944. Despre Gheorghe Brătianu, Ion Mihalache, Iuliu Maniu.

123. Huliganismul reînnoit. În: *Moldova liberă*, 24 iul.1946, 3, nr.550, p.1. Și în: *Națiunea*, 28 iul. 1946, 1, nr. 105, p. 1.
Ia atitudine împotriva antisemitismului promovat de Ion Mihalache.
124. „Istoricii“ și independența țării. În: *Moldova liberă*, 26 sep. 1946, 3, nr.604, p.1.
Despre poziția partidelor istorice în legătură cu dezvoltarea economică a României.
125. Extremism? În: *Moldova liberă*, 17 oct. 1946, 3, nr.622, p.1.
Despre acuzația de extremism a „tinerei democrații“, din partea liberalilor.
126. Candidații de altădată și cei de azi. În: *Moldova liberă*, 19 nov. 1946, 3, nr.650, p.1.
Despre primul parlament democratic.
127. Protestez, plin de indignare, împotriva samavolniciilor guvernului englez. În: *Universul*, 14 nov. 1950, nr.263, 67, p.1.
Guvernul englez s-a opus desfășurării în Marea Britanie a celui de-al doilea Congres Mondial al Partizanilor Păcii. În cele din urmă, acesta s-a ținut în Polonia.
128. Propagarea „culturii” atlantice în Iugoslavia titoistă. În: *România liberă*, 31 oct. 1951, 9, nr.2206, p.3.
Critică severă a școlii din Iugoslavia.
129. Să înceteze crimele agresorilor americani pe Insula Kociedo. În: *România liberă*, 12 iun. 1952, 10, nr.2394, p.4.

1.3 Discursuri. Interviuri

130. Prima manifestare a Partidului Național Popular la Iași. Marea întrunire din sala Capitol. Inaugurarea unui sediu al Partidului Comunist în Tătărași. Birourile Partidului Comunist și Social-Democrat au ținut ședință comună. În: *Moldova liberă*, 23 ian. 1946, 3, nr.401, p.1.
Cuprinde și „Expozeul d-lui prof. univ. C. Balmuș“.
131. Lupta pentru pace și cultură. Ancheta noastră în rândul oamenilor muncii de toate categoriile. Răspunsurile d-lor: C. Balmuș, academician profesor universitar, Dragomir Niculae, muncitor electrician și al d-nei Nella Ionescu, funcționară. În: *Universul*, 27 mar. 1949, 66, nr.72, p.1, 3.

1.4 Omagii

132. Tovarășului Stalin. Moscova-Cremlin. În: *România liberă*, 3 dec. 1949, 7, nr.1622C, p.1.

XI. Varia

1. În periodice

133. Răspuns d-lui prof. G. Guțu. În: *Convorbiri literare*, iul. 1941, 74, nr.7, p.874-875.
Replică la articolul publicat de G. Guțu, în numărul din mai-iun. 1941, asupra modului cum a fost alcătuit comentariul textului ciceronian „Pro Archia poeta“. Textul este însoțit de un comentariu al lui G. Guțu și de „Precizarea Redacției“, semnată de I.E. Torouțiu.
C.B. admite că s-a folosit de mai multe lucrări străine, dar nu le-a citat, considerând că este „pedant să procedăm așa în niște simple manuale didactice”.
134. Să învățăm limba rusă! În: *Victoria*, 28 oct. 1944, 1, nr. 8-b, p.1.
Consideră că traducerile din limba rusă nu sunt suficiente și cere ca românii să învețe această limbă, „cea mai frumoasă și armonioasă dintre limbile slave“.
135. Tramvaiul spre Copou. În: *Moldova liberă*, 5 feb. 1946, 3, nr.411, p.1.
Cere rezolvarea problemei legate de circulația defectuoasă a tramvaielor pe linia spre Copou.
136. Sinistrații ieșeni luptă pentru reconstrucția Iașilor. În: *Moldova liberă*, 28 feb. 1947, 4, nr.732, p.1.
Despre reconstrucția orașului Iași afectat de război.
137. Dreptele cereri ale sinistraților ieșeni. În: *Moldova liberă*, 3 mar. 1947, 4, nr.735, p.1.
Susține necesitatea implicării statului în susținerea materială a muncii de reconstrucție a Iașilor.

2.OMUL ȘI OPERA ÎN TIMP

A. Referințe generale

1. Bibliografii. Biobibliografii. Indici de revistă

138. *Bibliografie pedagogică românească*. București: Institutul de Arte Grafice Tiparul Universitar, 1939, p.25.
139. HERESCU, N.I.; MARINESCU-HIMU, Maria; STOENESCU, Constanța-Elena. *Bibliografia clasică în România. Anii 1928-1939*. /București/: Institutul de Studii Latine, 1943, p.8, 43.
140. *Indice bibliografic al revistei „Viața Românească”. 1906-1946*. Iași: Litografia Învățământului, 1956, poz.2176, 4000.
141. FISCHER, I. Bibliografia clasică românească (1947-1957). În: *Studii clasice*, 1959, 1, poz.48, 49, 50, 103, 104, 105, 106, 247, 250, 261, 280.
142. *Contribuții la bibliografia regiunii Iași: 1944-1967. Viața culturală și artistică*. Iași: Biblioteca Regională Iași ; Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu“, 1967, p.158.
143. *Revista științifică „V. Adamachi”. 1910-1949. Indice bibliographic*. Cluj-Napoca: Biblioteca Centrală Universitară Cluj-Napoca, 1981, p.4.
144. *Revista de istorie. Indice bibliografic. 1948-1985*. Red. responsabil Doina Făget. București: Biblioteca Centrală Universitară din București, 1989, p.13.
145. *Revista Fundațiilor Regale. Indice bibliografic adnotat*. Lucrare elaborată de Rodica Calcan și Horia Florian Popescu. Coord. Anca Podgoreanu. București: Biblioteca Centrală Universitară din București, 1995, poz.1278, 2214, 2906.
146. *Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice. 1919-1944*. Vol. 1-8. București: Saeculum, 1997-2006. Vol. 1: 1997, poz. 608, 613, 2972, 5153, 6331. Vol. 7: 2005, poz.1627, 4238. Vol. 8: 2006, poz.8, 12, 30, 79, 129, 134, 184, 196, 197, 198, 309, 418, 421, 422, 568, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1151, 1173, 1522, 1523, 1604, 1707, 1726, 1744.
147. *Biblioteca Centrală Universitară din București. O bibliografie a existenței. 1891-2001*. Red.: Anca Podgoreanu, Geta Costache.

București: Biblioteca Centrală Universitară din București, 2001, p.133, 220.

În data de 18 feb.1948, Fundația Universitară „Carol I“ este închisă. Se menționează instituirea unei comisii interimare, condusă de C.B., care se va ocupa de inventarierea bunurilor și punerea în aplicare a măsurilor luate de guvernul comunist.

2. Dicționare. Enciclopedii

148. PREDESCU, Lucian. *Enciclopedia „Cugetarea”. Material românesc. Oameni și înfăptuiri*. București: Cugetarea-Georgescu Delafras, /1940/, p.72. Și în: Ed. /a 2-a/, 1983, p.72.
149. *Dicționar Enciclopedic Român*. Vol.1. București: Edit. Politică, 1962, p.285.
150. *Mic dicționar enciclopedic*. Ed. a 2-a rev. și adăug. București: Edit. Științifică și Enciclopedică, 1978, p.1099. Și în: Ed. a 3-a rev. și adăug. 1986, p.153.
151. BALACCIU, Jana; CHIRIACESCU, Rodica. *Dicționar de lingviști și filologi români*. București: Albatros, 1978, p.59-60.
152. HANGIU, I. *Dicționarul presei literare românești: 1790-1990*. Ed. a 2-a rev. și completată. București: Edit. Fundației Culturale Române, 1996, poz.643, 686, 969, 1140.
C.B. este menționat drept colaborator la „Ethos”, „Favonius”, „Jurnalul literar” și director la „Moldova liberă”.
153. BUSUIOC, Nicolae. *Scriitori ieșeni contemporani: dicționar biobibliografic*. Iași: Junimea, 1997, p.52-53.
154. *Dicționar enciclopedic ilustrat*. București: Cartier, 1999, p.1163.
155. RUSU, Dorina N. *Membrii Academiei Române: 1866-1999. Dicționar*. Ed. a 2-a rev. și adăug. București: Edit. Academiei Române, 1999, p.42. Și în: Ed. a 3-a rev. și adăug. cu titlul *Membrii Academiei Române: 1866-2003. Dicționar*, 2003, p.75.
156. *Dicționarul general al literaturii române*. Vol.1. București: Univers Enciclopedic, 2004, p.334.

3. Evocări. Comemorări. Necrologuri

157. GRAUR, Alexandru. Constantin Balmuș. În: *Contemporanul*, 19 iul. 1957, nr.29(563), p.3.

„La Iași, unde a profesat timp de 25 de ani, acad. C.Balmuș era cunoscut ca un convins om de stânga, ceea ce i-a atras multe neplăceri și persecuții din partea stăpânirii reacționare de atunci.“

158. BYCK, Y. La moartea lui Constantin Balmuș. În: *Gazeta literară*, 25 iul. 1957, nr.30, p.5.
159. IORDAN, Iorgu. Acad. C.I. Balmuș (25 mai 1898-13 iul.1957). În: *Studii și cercetări lingvistice*, 1957, 8, p.519-520. Și în: *Analele Academiei Republicii Populare Române*, 1958, 8, p.15-17.
„Constantin Balmuș era născut pentru studiu, plin de pasiune și de admirație la fel de nelimitată ca pe vremea umaniștilor de odinioară, al antichității greco-romane. La aceasta a contribuit și un simț foarte dezvoltat pentru latura estetică, nu numai a creațiilor minții omenești, ci și a tuturor lucrurilor din lumea înconjurătoare. Această calitate iese la iveală în cea mai mare parte a lucrărilor sale filologice, precum și, cu deosebire, în traducerile făcute din diverse opere grecești“. (p.16).
160. POPA, N.I. Constantin I. Balmuș (1898-1957). În: *Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași*. Secțiunea III. (Științe sociale), 1957, tom 3, fasc.1-2, p.456-460.
161. CONSTANTINESCU-IAȘI, Petre. Constantin Balmuș. În: *Analele Academiei Republicii Populare Române*, 1958, vol.8, p.19-20.
„L-am cunoscut pe Constantin Balmuș în anii de dinainte de primul război mondial, ca elev în cursul superior al Liceului Internat din Iași, unde eram profesor de istorie, și mi-a rămas în amintire figura destoinicului elev, cel mai bun din clasa sa la obiectul istorie“. (p.19).
162. POPA, N.I. Activitatea academicianului C-tin Balmuș în perioada sa ieșeană. În: *Analele Academiei Republicii Populare Române*, 1958, 8, p.21-27.
„Prin viața și activitatea sa, academicianul Constantin Balmuș ne lasă exemplul unui umanist desăvârșit, pătruns de pildele înaintașilor greci și romani, pe care i-a urmat fidel“. (p.27).
163. GRAUR, Alexandru. Constantin Balmuș. În: *Analele Academiei Republicii Populare Române*, 1958, 8, p.29-30. Și în: *Studii clasice I*. București: Edit. Academiei Republicii Populare Române, 1959, p.257-258.
164. MIHĂESCU, Haralambie. Constantin I. Balmuș. În: *Analele Academiei Republicii Populare Române*, 1958, 8, p.31-34.
„Înzestrat cu alese însușiri și pasionat de frumusețile lumii antice, pe care s-a străduit să le pună la îndemâna cititorului într-o formă plăcută și îngrijită, a fost un cercetător harnic și inteligent, un profesor conștiincios și bine pregătit și un luptător devotat pe tărâmul obștesc.“

165. *In memoriam Constantin I. Balmuș.* /Red.: Cicerone Călinescu, Traian Diaconescu, Constantin Botez /. Iași: Universitatea „Al. I. Cuza“, 1984. 139p.
„Ca om era de mare bunătate și se înduioșa de suferința și lipsurile din lume. Îi plăceau lucrurile frumoase, iubea muzica și poezia și avea temperament de artist“. (p.121).
166. LEON, Aurel. Constantin I. Balmuș: 70 de ani de la naștere. În: *Flacăra Iașului*, 25 mai 1968, 24, nr.6748, p.2.
„În toată formația sa intelectuală și sufletească, Balmuș a fost un tipic produs moldovean: modest, pasionat pentru studiu, dârz luptător pentru umanitate și cultură, militant pentru idei generoase, om de aleasă cultură, sensibil la frumos“.
167. ISTRATI, Gavril. Constantin Balmuș. În: *Convorbiri literare*, ian.2000, 132, nr.1(49), p.45.
„Peste tot se observă, în scrierile lui Balmuș, un stil căutat, un ușor caracter livresc, fără influențe prea vizibile ale limbii vorbite“.
168. MAFTEI, Ionel. Academicianul Constantin I. Balmuș. 50 de ani de eternitate. În: *Evenimentul regional al Moldovei*, 7 iulie 2007, <http://www.ziarulevenimentul.ro/stiri-2/Casa%20si%20gradina/academicianul-constantin-i-balmus--171699.html>
Se prezintă o scurtă biografie a lui C.B.
169. TĂUTAN, Viorel. Memoria...memoriei. În: *Caiete Silvane*, mai 2008, serie nouă, 4, nr.5 (40), p.47.
C.B. este prezentat ca un “clasicist de formație enciclopedică, specializat la Iași, Bonn, Berlin și Roma”.

B. Referințe specializate

I. Literatura latină clasică

1. În volume

1.1. Studii

170. FRANGA, Liviu. Notă asupra ediției. În: N.I. Herescu, *Destin fără moarte* (Pentru Clasicism). Ed. îngrij. și stud. introd. de Liviu Franga. București: Muzeul Literaturii Române, 2011. (Primordialia).

2. În periodice

2.1 Recenzii

171. GRAUR, Alexandru. Rutilius Namatianus. Ultimul poet al Romei. În: *Adevărul*, 4 aug. 1935, 49, nr.15811, p.2. (Caleidoscopul vieții intelectuale). /Semnează Reviga Gheorghe/.
Autorul se referă la studiul lui C.B., „Rutilio Namaziano, l'ultimo poeta di Roma“, publicat în Italia, în revista „Il mondo classico“, mai-aug.1935. Evidențiază faptul că C.B. este cunoscut ca foarte bun latinist la Universitatea din Iași.
172. MANOLIU, Petru. Antologie a poeziei latine. În: *Azi*, ian.-feb. 1936, 5, nr.1, p.2033-2034. (Cronica mărunță). Apud „Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice: 1919-1944“. Vol. 8. București: Saeculum, 2006, p.22.
173. CĂLINESCU, Cicerone. Despre „Antologia latină“ a d-lor C. Balmuș și Al. Graur. În: *Opinia*, 5 sep. 1937, 33, nr.9125, p. 1-2. Apud „Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice: 1919-1944“. Vol. 8. București: Saeculum, 2006, p.22.
Prezentare laudativă a antologiei școlare pentru clasa a VIII-a, cu texte bine alese și note biografice cu caracterizări sugestive.

2.2 Polemici

174. GUȚU, G. Un procedeu întristător. În: *Convorbiri literare*, mai-iun. 1941, 74, nr.5-6, p.651-654.
Articol prin care este semnalată „copia servilă“ a ediției „Pro Archia“ a lui Riccardo Corneli, apărută în „Collezione di classici greci e latini“ în „Manualul“-antologie de autori latini pentru cursul superior liceal semnat de C.B. și Al. Graur. Textele celor două ediții sunt puse în paralel pentru exemplificarea plagiatului.
175. GUȚU, G. În legătură cu răspunsul d-lui prof. C. Balmuș. În: *Convorbiri literare*, iul. 1941, 74, nr.7, p.875-876.
Comentariu pe marginea răspunsului dat de C.B., cu privire la comentariul textului ciceronian „Pro Archia poeta“. I.E. Torouțiu încheie discuția cu o „Precizare a Redacției“.

2.3 Citări. Semnalări

176. COSTA, Ioana. Iubiri antice. În: *Convorbiri literare*, mar. 2004, 138, nr.3(99), p.122.
Se menționează că C.B. a tradus pentru prima dată în limba română romanul „Daphnis și Chloe“, în 1922.

II. Literatură greacă clasică

1. În periodice

1.1 Recenzii

177. /Prezentare succintă a traducerii romanului lui Longos, „Daphnis și Chloe“, realizată de Const. I. Balmuș. București: Cultura Națională, 1922./ În: *Gândirea*, 5 dec. 1922, 2, nr. 9, p.90. (Cronica mărunță). „Romanul tip al epocii elenistice“ este transpus într-o limbă curată.
178. /Notă despre romanul lui Longos, „Daphnis și Chloe“, tradus în limba română de Constantin Balmuș și apărut la Editura Cultura Națională/. În: *Se zice*, 24 dec. 1922, 1, nr.11, p.9. (Cărți. Litere și arte). „Celebrul roman a apărut și la noi, în fine, în Editura Cultura Națională, tradus excepțional de bine de dl. Constantin Balmuș.”
179. /BALMUȘ, Constantin. Tehnica povestirii lui Plutarchos în *Biol Paraddela*, Chișinău/. În: *Revista istorică*, 1925, nr.11, p.248.
180. NAUM, Teodor A. Tehnica povestirii la Plutarchos. În: *Orpheus*, mai-iun. 1926, 2, nr.3, p.179-181. (Recenzii).
Lucrarea recenzată reprezintă teza de doctorat a lui C.B., în care opera lui Plutarch e caracterizată prin dramatism și patetism.
181. CIOCULESCU, Șerban. Anul literar. Traduceri. În: *Adevărul*, 1 ian. 1936, 50, nr.15936, p.5.
Scurt capitol despre traducerile anului 1935 : „Paradisul“ lui Dante, în ediția lui R. Ortiz, „Lirica“ lui Goethe, de Ioan Sân-Georgiu și traducerea lui C.B., „Tratatul despre sublim“.
182. JACQUIER, Henri. Longos: Dafnis și Chloe. În: *Steaua*, aug. 1956, 7, nr.8, p.98-100.

III. Filologie clasică. Lingvistică

1. În periodice

1.1 Studii

183. GRAUR, Al. Gramatici certant... În: *România literară*, 28 aug.1975, 8, nr.35, p.8.

184. FRANGA, Liviu. Încă o dată despre Filologia clasică și despre Antichitate. În: *Observator cultural*, 25-31 mar. 2003, nr.161, p.11-12. C.B. este considerat o personalitate reprezentativă a istoriei noastre culturale moderne.
185. CREȚU, Bogdan. O carență gravă a învățământului filologic. În: *Ziarul de Iași*, 16 feb. 2010., <http://www.ziaruldeiasi.ro/opinii/o-carenta-grava-a-invatomintului-filologic~ni659t>
C.B. este amintit ca unul din traducătorii de seamă, dintre cei care au tradus din majoritatea clasicilor antichității eline și latine.

1.2 Citări. Semnalări

186. MIHĂILĂ, C. Antoine Meillet (cu prilejul centenarului nașterii). În: *Romanoslavica*, 1967, vol.14, p.455-459.
În note este semnalat studiul publicat de C.B. despre Antoine Meillet.
187. DRĂGANU, Nicolae. /Stanislav Lyer, syntaxe du gérondif et du participe present dans les langues romanes. Thèse pour le doctorat ès lettres présentée à la Faculté des lettres de Prague/. În: *Dacoromania*, 1936-1938, 9, p.257-315.
Este reprodus un citat din lucrarea „Étude sur le style de Saint Augustin“ a lui C.B., folosit pentru a argumenta evoluția limbilor romanice estice.

IV. Literatură română

1. Volume

188. CĂLINESCU, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București: Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1941, p.859, 927, 928. Și în: Ed. a 2-a rev. și adăug. București: Minerva, 1982, 1988, p.945, 946, 1030; /Ed. a 3-a/. București: Edit.Vlad & Vlad, 1993, p.945, 946, 1030.
189. CUCU, Ștefan. *Publius Ovidius Naso și literatura română*. Edit. Virtual, 2011, p.7, 9. <http://books.corect.com/ro/books/preview/1536/pdf>
„Constantin I. Balmuș a demonstrat, încă de la începutul acestui secol, că Eminescu s-a inspirat, în chip nemijlocit, din elegiile lui Propertiu.“
Este citat în note studiul lui C.B., „Câteva note despre Propertius și Eminescu“.
190. HANGIU, I. *Presa literară românească. Articole-program din ziare și reviste (1789-1948)*. Vol.II (1901-1948). București: Edit. pentru Literatură, 1968, p.609.
C.B. a colaborat la „Jurnalul literar“, foaie săptămânală de critică și informație literară.

191. CARDAȘ, Gheorghe. *Documente literare*. Vol.1. București: Minerva, 1971, p.215.
C.B. este amintit ca prefațator al lucrării lui Aristofan, „Norii“.
192. CĂLINESCU, George. *Scrisori și documente*. București: Minerva, 1979, p.92, 93, 288.
193. *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984. p.45-72, 99, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 156.
Volumul conține și 30 de scrisori adresate de C. B. lui G. Călinescu, în perioada 1926-1951. C.B. îl ajută pe G. Călinescu în chestiunile doctoratului și în ceea ce privește ocuparea postului de conferențiar al catedrei de Estetică, sfătuindu-l, încurajându-l, furnizându-i diverse informații.
194. *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.19-26, 97, 98, 99,101, 102, 127, 128, 129, 164, 373.
Volumul cuprinde și nouă scrisori semnate de C. Balmuș.
195. SEBASTIAN, Mihail. *Jurnal: 1935-1944*. Text îngrij. de Gabriela Omăt. Pref. și note de Leon Volovici. București: Humanitas, 1996, p.529. (A se vedea și poz. 199).
„Balmuș îmi povestește din nou - după Oțetea, anul trecut - măcelul evreilor de la 29 iunie 1941. A fost, spune el, „cea mai bestială zi din istoria omenirii.“ Consemnarea este datată: vineri 22 octombrie 1943.

2. În volume

2.1 Prefețe

196. DIACONESCU, Traian. Eminescu și antichitatea greco-latină în exegeza românească. /Prefață/. În: *Eminescu și clasicismul greco-latin*. Studii și articole/. Ed. îngrij., pref., note, bibliogr., indice de Traian Diaconescu. Iași: Junimea, 1982, p.V-XXV.
C.B. relevă pentru prima dată reminiscențe proprii în poezia lui Eminescu și formulează argumente pertinente.

3. În periodice

3.1 Studii. Articole

197. CIOCULESCU, Barbu. Agende inedite (1970, 1984, 1988). În: *România literară*, 4-10 sep. 2002, 35, nr.35, p.16-18.

În agenda din 1984, Șerban Cioculescu descrie personajele lui G. Călinescu din „Bietul Ioanide”: Suflețel este însuși latinistul C.B.

3.2 Recenzii

198. PAPUC, Liviu. Dicționarul ieșenilor. În: *Convorbiri literare*, aug. 2002, 136, nr.8(80), p.78.
Articolul este o recenzie a lucrării lui Nicolae Busuioc, „Scriitori și publiciști ieșeni contemporani, 1945-2002”. Iași: Vasiliana'98, 2002. Autorul se întreabă în ce măsură își au locul firesc aici creatori interbelici care după război nu au mai fost activi. Printre ei, amintește și pe C.B.
199. DUDA, Virgil. Jurnalul lui Sebastian. În: *România literară*, 9 mai 2008, 40, nr.18, p.16-17.
M. Sebastian află de la C.B. amănunte despre pogromul de la Iași, din 29 iul.1941, pe care profesorul îl califică drept „cea mai bestială zi din istoria omenirii.” (A se vedea și poz. 195).

3.3 Citări. Semnalări

200. Bibliografia periodicelor. În: *Dacoromânia*, 1929-1930, VI, p.616.
La secțiunea „Scriitori români”, este menționat C.B. cu „Câteva note despre Propertius și Eminescu”, publicat în „Viața Românească”, vol. 74, p.217-221.
201. Bibliografia publicațiilor. În: *Dacoromânia*, 1936-1938, IX, p.465.
La rubrica „Bibliografia publicațiilor” este semnalată recenzia lui C.B. la cartea lui I. Iordan, „Introducere în studiul limbilor romanice”.

V. Estetică

1. Volume

202. PIPPIDI, D.M. Formarea ideilor literare în antichitate. București: Casa Școalelor, 1944, p.157, 158, 163, 164, 165. /Ed. a 2-a/ : Edit. Enciclopedică Română, 1972, p.184, 192, 193, 194.

2. În volume

2.1 Recenzii

203. CĂLINESCU, George. „Rutilio Namaziano, l'ultimo poeta di Roma”; „Tratatul despre sublim”. În: CĂLINESCU, George. *Ulysse*. București:

Edit. pentru Literatură, 1967, p.279-283. Și în *Adevărul literar și artistic*, 27 oct.1935, 14, nr.777, p.9. (A se vedea și poz. 227).

3. În periodice

3.1 Studii

204. HRDLICKA, Clement Louis. A study of the late Latin vocabulary and of the prepositions and demonstrative pronouns in the Confessions of St. Augustine. În: *Patristic Studies*. Vol. 31. Washington: The Catholic University of America, 1931. Apud BALMUȘ, Constantin. *Părerile criticei*. Iași: Tipogr. Goldner-Terek, 1931. 15p.
- „Am primit de curând acest volum trimis de autor, benedictinul Hrdlicka, scrie C.B. în „Părerile criticei“. În prefață (p.XVII), Sfinția Sa declară că pregătise <<a study of the vocabulary and style of the Confessions of St. Augustin>>; luând însă cunoștință, în decembrie 1930, de cartea mea, care deabia apăruse, a observat că o mare parte din munca sa fusese zadarnică(...). Nu-i rămânea, așadar, decât să epuizeze singurul capitol (cap. I, despre vocabular) din lucrarea mea, la care se mai putea adăuga ceva și să renunțe la rest“. (A se vedea și poz. 61).

3.2 Recenzii

205. GRAUR, Al. Balmuș Constantin: Étude sur le style de Saint Augustin. Paris. Les Belles Lettres. 1930. 327p. În: *Viața Românească*, nov.- dec. 1930, 22, nr.11-12, p.180-182.
206. /Constantin Balmuș, Étude sur le style de Saint-Augustin. Paris/. În: *Revista istorică*, 1930, nr.16, p.256.
207. COMEAU, M. /Balmuș Constantin. Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu/. În: *Revue des Études Latines*, 1931, 9, fasc. 1, p.178-818. Apud BALMUȘ, Constantin. *Părerile criticei*. Iași: Tipogr. Goldner-Terek, 1931. 15p.
208. ERNOUT, A. /Balmuș, Constantin, Étude sur le style de Saint Augustin. Paris: Les Belles Lettres, 1930/. În: *Revue critique d'histoire et de littérature*, mai 1931, Nouvelle serie, nr.5, p.248-249.
209. FAIDER, Paul. Balmuș (Constantin I). Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu. În: *Revue belge de philologie et d'histoire*, 1931, 10, nr.10-1-2, p.195-198.
210. GHEDINI, Giuseppe. /Balmuș Constantin. Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu/. În: *Bollettino di Filologia Classica*, 1931, 37, nr.10-11, p.245-247. Apud BALMUȘ, Constantin. *Părerile criticei*. Iași: Tipogr. Goldner-Terek, 1931. 15p.

211. PEETERS, P. /Balmuș Constantin. Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu/. În: *Annallecta Bollandiana*, 1931, 49, p.429. Apud MIHĂESCU, H. Constantin I. Balmuș, 1958.
212. SOUTER, A. /Balmuș Constantin. Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu/. În: *Classical Review*, 1931, p.153. Apud MIHĂESCU, H. Constantin I. Balmuș, 1958.
213. TOLKIEHN, Johannes. /Balmuș Constantin. Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu/. În: *Philologische Wochenschrift*, 1931, 51, nr.43, col.1288-1290. Apud BALMUȘ, Constantin. Părerile critice. Iași: Tipogr. Goldner-Terek, 1931. 15p.
214. CĂLINESCU, George. Varietăți erudite. În: *Adevărul literar și artistic*, 9 oct.1932, 10, nr.618, p.5.
O analiză a lucrării „Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu“.
215. LABRIOLLE, Pierre de. /Balmuș Constantin. Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu/. În: *Revue de philologie*, 1932, p.213. Apud MIHĂESCU, H. Constantin I. Balmuș, 1958.
216. DALMASSO, L. /Balmuș Constantin. Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu/. În: *Il Mondo Classico*, 1933, p.9. Apud.: MIHĂESCU, H. Constantin I. Balmuș, 1958.
217. GALLETIER, E. /Balmuș Constantin. Étude sur le style de Saint Augustin dans les Confessions et la Cité de Dieu/. În: *Revue des études anciennes*, 1933, 35, p.102. Apud MIHĂESCU, H. Constantin I. Balmuș, 1958.
218. MANOLIU, Petre. „Tratatul despre sublim“, în grecește cu un studiu introductiv de C. Balmuș. În: *Credința*, 30 iun. 1935, 3, nr.472, p.4. (Țintar). /Semnează ERASM/.
Prezentare elogioasă a traducerii.
219. ZAMFIRESCU, Ion. „Tratatul despre sublim“ al unui autor necunoscut. În: *Adevărul*, 4 iul. 1935, 49, nr.15784, p.1-2.
C.B., conferențiar la Universitatea din Iași, unul din cei mai bine pregătiți cunoscători ai clasicismului antic, precizează recenzentul, a adus, prin ultima sa publicație, un mare serviciu literaturii filosofice românești și, în același timp, literaturii cu privire la studiul antichității; este vorba despre traducerea lucrării „Tratatul despre sublim“, indicată în titlu, și de un studiu pe care îl precede.

C.B. traduce aceste lucrări de valoare deosebită, cu precizie documentară de prim ordin, într-o formă capabilă să mulțumească toate exigențele filologului, istoricului, filosofului.

220. GLICSMAN, I. Sublimul. În: *Adevărul*, 17 iul. 1935, 49, nr.15795, p.1. (Carnetul meu). /Semnează YGREC, Doctorul/. Scurt articol referitor la volumul tradus de C.B., „Tratatul despre sublim“. Este apreciată limba aleasă a traducerii.
221. DANIEL, Paul. Tratatul despre sublim al unui autor necunoscut. În: *Epoca*, 16 iul. 1935, 6, nr.1935, p.2. Note despre volumul tradus din grecește, cu un studiu introductiv, de C.B., apărut în Editura Adevărul. Este o elogioasă recenzie făcută lucrării lui C.B.
222. FLODA, Liviu. /Tratatul despre sublim al unui autor necunoscut./ În: *Dimineața*, 29 iul. 1935, 31, nr.10269, p.10. Comentarii pe marginea tratatului tradus de C.B. Traducătorul presupune că autorul ar fi Hermagoras, gânditor evreu din secolul I d.H.
223. CĂLINESCU, G. /Tratatul despre sublim/. În: *Revista istorică*, nr.7-9, iul-sep. 1935, 21, p.310. Este semnalată traducerea lucrării „Tratatul despre sublim“, cu aprecieri atât asupra studiului introductiv cât și asupra traducerii înseși.
224. Bd. /Tratatul despre sublim, de C. Balmuș/. În: *Lupta*, 9 aug. 1935, 14, nr.4137, p.2. Prezentarea traducerii din presupusa lucrare a lui Theodor din Gadara și a studiului introductiv, datorate lui C.B.
225. BUNEA, A. „Tratatul despre sublim“. Din grecește cu un studiu introductiv de C. Balmuș. În: *Curentul*, 22 aug. 1935, 8, nr.2711, p.1-2. O prezentare elogioasă a lucrării (traducere și cuvânt introductiv, publicată de C.B. Sunt înfățișate ideile principale din tratatul atribuit lui Philon Evreul, adept al școlii retorice a lui Theodor.
226. GODEANU, Victor. Despre sublim. În: *Adevărul*, 1 sep. 1935, 49, nr.15835, p.1. (Carnetul meu). „Tratatul despre sublim“ este o lucrare de critică și estetică literară tradusă din limba greacă de C.B., care scrie și cuvântul introductiv. Textul grecesc datează din epoca începutului erei creștine. Autorul e probabil un elev al lui Theodor din Rhodos, iar cartea e un reflex al luptei spirituale dintre școala aristocratică și cea platonice. În ea se susține că arta nu e un produs al rațiunii, ci al fanteziei și al inspirației.

227. CĂLINESCU, George. C. Balmuș, Rutilio Namaziano, l'ultimo poeta di Roma; Tratatul despre sublim. În: *Adevărul literar și artistic*, 27 oct. 1935, 14, nr.777, p.9. (Cronica literară). Și în: CĂLINESCU, George. *Ulysse*. București: Edit. pentru Literatură, 1967, p.279-283. (A se vedea și poz. 203).
228. C./ORNEANU/, Gh. „Tratatul despre sublim“. În: *Cuvântul liber*, 6 iul. 1935, 2, nr.35, p.6.
Despre „una din cele mai însemnate opere de critică literară a vechilor greci, <<Tratatul despre sublim>>, tradus în limba română de dl. C. Balmuș“.
229. O carte cu un autor necunoscut. În: *Opinia*, 9 iul. 1935, 31, nr. 8469, p.1-2. /Nesemnată/.
Prezentarea volumului „Tratatul despre sublim“, tradus din grecește de C.B.
230. IORGA, Nicolae. /Balmuș, Ctin. Tratatul despre sublim/. În: *Revista istorică*, 1935, 21, nr.7-9, p.310.
Se apreciază că traducerea e limpede și de o perfectă ținută literară.
231. PHILIPPIDE, Al. O carte despre stil. În: *Vremea*, 22 aug. 1943, 15, nr.712, p.9.
O recenzie elogioasă a traducerii lui C.B., „Tratatul despre stil“, de Demetrius, cu vasate comentarii și note de istorie literară.
232. COMARNESCU, Petru. Lucrări de filosofie. Tratatul despre stil a lui Demetrios- traducere, introducere, comentariu de C. Balmuș (Iași, 1943). În: *Revista Fundațiilor Regale*, nov. 1943, nr.11, p.426-432. (Comentarii critice).
233. COMARNESCU, Petru. Lucrări românești de filosofie. /Tratatul despre sublim, traducere din limba greacă, cu un studiu introductiv de Constantin Balmuș/. În: *Revista Fundațiilor Regale*, ian. 1944, 11, nr.1, p. 162-169. (Comentarii critice).
234. Lucrări de filosofie. /Balmuș, C. Tratatul despre sublim. Traducere din limba greacă și studiu introductiv/. În: *Revista Fundațiilor Regale*, dec. 1944, nr.12, p.629-637. /Nesemnată/.

VI. Istorie

1. În periodice

1.1 Recenzii

235. CHIRCU, C. Balmuș, C. Fost-au grecii senini? București, Impr. Centr., 1938. În: *Însemnări ieșene*, 1 apr. 1938, 3, vol.6, nr.4, p.173-174. Comentariu referitor la “retipărirea” acestui studiu, în care C.B. demonstrează că existența poporului grec a fost tragică.
236. CRISTIAN, V.M.; ENACHE, I.N. Acad. C.I. Balmuș. Tucidide-concepția și metoda sa istorică. În: *Cercetări filosofice*, mar.-apr. 1957, 4, nr.2, p.117-121.

1.2 Citări. Semnalări

237. DAICOVICIU, C. Dacii din Munții Orăștiei și începuturile statului sclavagist dac. În: *Studii și cercetări științifice*, 1950, 1, p.111-124. Este citat, în bibliografie, C.B. cu studiul „Frământări sociale la getodaci înainte de cotropirea romană“.

VII. Filosofie

1. În periodice

1.1 Citări. Semnalări

238. ADĂMUȚ, Anton. Istoria filosofiei ca praeparatio evenghelia la Copleston. În: *Convorbiri literare*, aug. 2007, 141, nr.8(140), p.116-118. Este citată și traducerea lui C.B.: Diogenes Laertius, „Despre viețile și doctrinele filozofilor“, ediția 1997.
239. BORBÉLY, Ștefan. Percepții ale orașului funest în Antichitatea greacă. În: *Observator cultural*, 21-27 feb. 2008, 8, nr.153 (411), p. 16-17. Este citată, de asemenea, lucrarea lui Diogenes Laertius, „Despre viețile și doctrinele filozofilor“, tradusă de C.B., ediția 1963.

VIII. Cultură. Învățământ

1. Volume

240. *Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași: 1860-1960*. Vol. 2: Studii. București: /s.n./, 1960, p.287-288.

Înființată în februarie 1866, Catedra de limba greacă a fost ocupată, din 1929, de profesorul Cezar Papacostea, căruia îi va succede C.B. Acesta fusese un timp asistent, apoi conferențiar la Catedra de latină. C.B. este titular din 1936 până în 1948, când se mută la București.

241. MAFTEI, Ionel. *Personalități ieșene*. Vol 2. Iași: Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Iași, 1975, p.27-29.
242. COROIU, Constantin. *Dialoguri literare*. Iași: Junimea, 1976, p.38.
Declarația lui Șerban Cioculescu: “port o mare stimă corpului profesoral de atunci de la Iași, în frunte cu regretatul Balmuș, care m-a invitat să vin la Universitate, acordându-mi unanimitatea voturilor facultății: zece participări - zece voturi acordate.”
243. NEAGOE, Stelian. *Triumful rațiunii împotriva violenței. (Viața universitară ieșană interbelică)*. Iași: Junimea, 1977. p.516, 518, 519.
Este menționat C.B. ca unul din semnatarii memoriilor adresate mareșalului Antonescu.
244. IORDAN, Iorgu. *Memorii*. Vol.1-3. București: Edit. Eminescu, 1977-1979. Vol.1: 1977, p.148, 233. Vol.2: 1978, p.31, 131, 219, 239, 277, 334, 349. Vol.3: 1979, p.80, 105.
245. CĂLINESCU, George. *Avatarurile faraonului Tlă*. Iași: Junimea, 1979, p.123-136, 137-144.
În iunie 1936, Călinescu se înscrie la doctorat la Universitatea din Iași, fiind sprijinit de C.B., iar în martie 1937, aplică pentru postul de conferențiar la Critică și Estetică, din comisia de concurs făcând parte, ca supleant, și C.B.
246. LĂUDAT, I.D. *Universitatea românească în perioada 1918-1948. Lucrări de metodică și pedagogie*. Iași: /s.n./, 1980, p.53.
Se amintește că C.B. a fost numit conferențiar la 22 apr. 1932, apoi profesor titular (1 oct. 1936-1 oct. 1948), în 1948 fiind transferat la Universitatea din București.
247. CIOCULESCU, Șerban. *Amintiri*. București: Edit. Eminescu, 1981, 467p.
În capitolul „Peripeții universitare“, relatează cum l-a cunoscut, pe culoarele Ministerului Educației Naționale, pe C.B., decan la Facultatea de Litere și Filosofie din Iași, fiind invitat de acesta să vină la Catedra de Literatură română modernă.
248. ISTRATI, Ion. *Jurnal strict confidențial*. Iași: Junimea, 1982, p.74-75.
Se amintește contextul transferării lui Balmuș la București, fiind sugerată implicarea ziarului local „Moldova Nouă“, ziar la care C.B. fusese numit director onorific.

Ziarul despre care vorbește autorul se numește „Moldova liberă“.

249. BOZGAN, Ovidiu. *Universitatea din București. 1864-1990*. București: Tipogr. Universității din București, 1990, p.82.
Se amintește că C.B. a fost rectorul Universității, în perioada 1949-1952.
250. MAFTEI, Ionel. *Personalități ieșene*. Vol.1. Chișinău: Universitas, 1992, p.51-52.
Este prezentată o succintă biografie a lui C.B.
251. RAVEICA, Titus. *Memoria amfiteatrelor*. Vol.1 și 3. București; Iași: Tinerama: Institutul European, 1994-2001. Vol.1: 1994, p.89-90, 179. Vol.3: 2001, p.57.
Haralamb Mihăescu, clasicist și savant, a avut dascăli de excepție, printre care și C.B., care i-a semnat prefața la traducerile sale „Leucip și Democrit” (Iași, 1941) și „Heraclit din Efes” (Iași, 1943).
Octavian Tcaciuc, șeful catedrei de Limbi clasice de la Facultatea de Filologie, s-a format în atmosfera culturală a Iașilor, unde a cunoscut dascăli de mare talent, precum Al. Philippide, Petre Mihăileanu, Ioan Caragiani, Cezar Papacostea, C.B.
252. RUSU, Dorina N. *Istoria Academiei Române în date (1866-1966)*. București: Edit. Academiei Române, 1997, p.327, 329, 332, 337.
Sunt amintite etape din activitatea profesională a lui C.B.
253. OPRIȘ, Ioan. *Transmuseographia*. București: Oscar Print, 2000, p.127.
C.B. a făcut parte din Asociația academică a foștilor membri ai Școlii Române din Roma.
254. MÜLLER, Florin. *Politică și istoriografie în România: 1948-1964*. Cluj-Napoca: Nereamia Napocae, 2003, 119, 129, 159, 164, 205, 262, 263.
Sunt menționate episoade din activitatea politică și didactică a lui C.B.
255. BERCIU-DRĂGHICESCU, Adina; BOZGAN, Ovidiu. *O istorie a Universității din București: 1864-2004*. București: Edit. Universității din București, 2004, p.235.
C.B. este în fruntea subsecției de istorie-filologie a ARLUS-ului.
În articole vehemente, apărute în ziarul „Victoria“, anul 1944, C.B. încredințează pe Radu Vulpe, Ion Petrovici, P.P. Panaitescu. (A se vedea poz. 116 și 117).
256. MARINESCU, I.M. *O viață supusă destinului*. Ed. îngrij. și pref. de I. Oprișan. București: Vestala, 2005, p.8, 165, 194.
C.B. a fost studentul lui I.M. Marinescu, care îl caracterizează ca fiind „un tânăr inteligent, inimos și plin de iubire pentru studiile clasice“.

257. BERINDEI, Dan. *Istoria Academiei Române (1866-2006): 140 de ani de existență*. București: Edit. Academiei Române, 2006, p.324-325, 328, 341. Este ilustrată activitatea lui C.B. în Academia Română.
258. GRAMATOPOL, Mihai. *Gustul eternității*. Vol.1. București: Meridiane, 2006, p.97-99, 122.
Este amintită prezența lui C.B. ca director al Institutului de Arheologie din București.
259. NASTASĂ, Lucian. „*Suveranii*” *universităților românești. Mecanismele de selecție și promovare a elitei intelectuale*. Vol.1: Profesorii Facultăților de Filosofie și Litere (1864-1948). Cluj-Napoca: Limes, 2007, p. 92, 102, 197, 241, 279, 284, 354, 358, 360.
260. CIUBOTARU, Ion. H. *Petru Caraman - destinul cărturarului*. Iași: Edit. Universității „Al. I. Cuza”, 2008, p.179-180, 207, 229, 254-256, 258-259, 271, 275-276, 316.
Sunt relatate mai multe episoade privind persecuțiile la care a fost supus Petru Caraman de către C.B.
261. SANDU, Antonio; MORARIU, Irina; BOBOC, Anamaria. *Clădiri de patrimoniu în Municipiul Iași*. Iași: Lumen, 2008, p.152.
Este reprezentată și casa lui C.B. (din Aleea Ghica Grigore 40), pe care profesorul, odată cu transferarea sa la București, a donat-o Universității.

2. În volume

2.1 Studii

262. DOBROIU, Eugen. Constantin Balmuș, clasicistul. În: *Momente din istoria învățământului limbilor străine la Universitatea din București*. București: Universitatea din București, 1980, p.109-116.
263. ȘTEF, Felicia. Aram M. Frenkian, omul și opera sa. În: *Momente din istorie învățământului limbilor străine la Universitatea din București*. București: Universitatea din București, 1980, p. 101-107.
264. NESTORESCU-BĂLCEȘTI, Horia. Academicieni români masoni. În: *Gabriel Ștrempel la 80 de ani... o viață închinată cărții*. Satu Mare: Edit. Muzeului Sătmărean, 2006, p.503-508.
La pagina 503 este menționat și numele lui C.B. pe lista academicienilor români masoni.

3. În periodice

3.1 Studii

265. ORNEA, Z. „Bietul Ioanide“. În: *România literară*, 20-26 sep. 1995, 28, nr.37, p. 10.
„Dar, așa cum este, acest roman cu cheie (Gaitany-Al. Rosetti, Dan Bogdan-Iorgu Iordan, Gonzalv Ionescu-Mircea Mancaș, Panait Suflețel-Const. Balmuș, Smarandache-Const. Botez, Gulimănescu-Andrei Oțetea) rămâne, cum cred, una dintre fundamentalele noastre creații românești.“
266. ORNEA, Z. Dezvăluirile lui Ioan Hudiță. În: *România literară*, 27 sep.2000, 33, nr.38, p.9.
În 1933-1934, la Iași, I. Hudiță candidase pentru postul de profesor universitar de istorie, dar concursul a fost câștigat de Andrei Oțetea care, după spusele lui Hudiță, „ar fi fost ajutat de grupul de masoni”, printre care este menționat și C.B.
267. MARCUS, Solomon. Alte documente privind acțiunea universitarilor din 1944. În: *România literară*, 12-18 ian. 2005, 38, nr.1, p.20.
Sunt reproduse numele tuturor semnatarilor (66 de cadre didactice universitare) Memoriului adresat marelui Ion Antonescu, din aprilie 1944.
268. CĂLINESCU, Alexandru. Universitatea în 1943. În: *Ziarul de Iași*, 28 sep. 2007. <http://www.ziaruldeiasi.ro/opinii/>
Tatăl lui Al. Călinescu era asistent al lui C.B., la catedra de Greacă veche.
269. GRAȚIANU, Marcela. Lacrimosa dies illa... În: *Observator cultural*, 8 ian. 2009, nr.456. http://www.observatorcultural.ro/Lacrimosa-dies-illa...*articleID_21009-articles_details.html
Se amintește faptul că Eugen Cizek, autorul unei opere de mare valoare, s-a format la o școală ilustră, unde a funcționat ca profesor și C.B.
270. COROIU, Constantin. Spectacolul Călinescu (19 iun.1899-12 mar.1965). În: *Convorbiri literare*, iun. 2009, 143, nr.6(162), p.42-45.
George Călinescu și-a susținut examenul de doctorat la Universitatea din Iași, în fața unei comisii din care făcea parte și C.B., alături de Mihail Ralea, Iorgu Iordan, Octav Botez.
271. NEGRESCU-ȘUȚU, Radu. *ARLUS și bătrânii friguroși*.
<http://www.asymetria.org/modules.php?name=News&file=article&sid=201>.
C.B. activa în Subsecția istorie-filologie a Secției de științe sociale a ARLUS-ului.

3.2 Recenzii

272. Româna, ca și Fălticeni. În: *România literară*, 1 iul. 1998, 31, nr.26, p. 24. (Revista revistelor).
Recenzie a unui număr din „Revista Română“. Este menționată casa lui Balmuș din Iași acum casă de oaspeți a Universității.
273. CĂRCĂLEANU, Eleonora. Giuseppe Petronio, „Profesor onorific“ al Universității „Al. I. Cuza” din Iași. În: *Convorbiri literare*, mai 2002, 136, nr.5(77), p.100-101.
Este reprodus un citat din cartea lui G. Petronio, „Un om și secolul său“, în care acesta aduce un omagiu colegilor de la facultate, printre ei fiind menționat și C.B.
274. COSTA, Ioana. Studii clasice 10-20-30-40. În: *Convorbiri literare*, aug. 2006, 140, nr.8(128), p.130.
O recenzie (aniversară) a revistei „Studii clasice“. Primul număr din 1959, se încheia cu două evocări în memoriam ale unor clasiști născuți în secolul precedent: George Murnu (1870-1958) și Constantin Balmuș (1898-1957), evocări semnate de Th. A. Naum și Al. Graur.
275. CIOTLOȘ, Cosmin. Chestiune de gust. În: *România literară*, 3 nov. 2006, 39, nr.44, p.7.
Însemnări pe marginea memoriilor lui Mihai Gramatopol expuse în „Gustul eternității“, publicată la Editura Transilvania Express, 2006. Este menționată „decizia unui oarecare Constantin Balmuș, director al Institutului de Arheologie, de a incendia arhiva Universității din București“.
276. PĂTRAS, Antonio. Cărturarul sub vremi. /Recenzie la cartea lui Ion H. Ciubotaru: „Petru Caraman. Destinul cărturarului“. Iași: Edit. Universității Al. I. Cuza/. În: *Convorbiri literare*, oct. 2008, 142, nr.10(154), p.67-70.
C. B. a făcut parte, alături de Iorgu Iordan și Andrei Oțetea, din comisia de epurare a cadrelor care l-a exclus din Universitate pe etnologul și slavistul Petru Caraman.

3.3 Cronici. Dări de seamă

277. Conferința d-lui prof. univ. Constantin Balmuș. În: *Națiunea*, 15 aug.1946, 1, nr.120, p.3.
C.B. conferențiază în cadrul organizației județene PNP din județul Neamț pe tema „Noua școală românească“.
278. Lecția inaugurală a d-lui prof. C. Balmuș de la Facultatea de Litere. În: *România liberă*, 17 mar.1948, 6, nr.1097, p.3.

Intitulată „Două texte ale democrației ateniene“, lecția a fost ținută în prezența lui Al. Rosetti, rectorul Universității și a prof. Iorgu Iordan, decanul Facultății de Litere.

3.4 Evocări. Comemorări

279. La aniversare. Profesorul Gavril Istrate la 90 de ani. În: *Buletinul Institutului de Filologie Română "Al. Philippide"*, 2004, an 5, nr.1, p.11. La Institut, pe data de 14 noiembrie 1936, cu ocazia comemorării filologilor Antoine Meillet și Wilhelm Meyer, au vorbit C.B. și Iorgu Iordan.
280. CIOCULESCU, Simona. 20 de ani de la moartea lui Șerban Cioculescu. În: *România literară*, 20 iun. 2008, 41, nr.24, p.20. Este evocat felul în care a ajuns la Iași Șerban Cioculescu, în 1944, la invitația lui C.B.
281. NICULESCU, Alexandru. Vianu și Vianu (I). În: *România literară*, 17 sep. 2010, 43, nr.35, p.10. Este elogiată personalitatea lui Tudor Vianu, profesorul de estetică exclus, în 1948, „din nou creată și politizată Academie RPR (în care intraseră Al. Rosetti, C.B., G. Călinescu)”.

3.5 Polemici

282. Universitatea din Iași grav bolnavă. Promovarea mediocrităților. În: *Revista critică*, ian.-mar. 1936, 10, nr.1, p.43-51. (Cronica). C.B. susține un examen de docență controversat.
283. Protestul d-lui profesor Balmuș. În: *Dimineața*, 26 mai 1937, 33, nr.10928, p.4. Este vorba de o scrisoare trimisă redacției de C.B. referitoare la un reportaj despre „pretinse manevre” de la Facultatea de litere din Iași.
284. Senatul universitar. Francmasoni și politicieni. În: *Revista critică*, oct.-dec. 1937, an 11, nr.4, p.337-345. (Cronica). Se afirmă că C.B. este francmason, alături de M. Ralea, I. Iordan, P. Andrei și alții.

3.6 Comunicate de presă

285. Ministerul instrucțiunii a admis ca bursieri ai Școalei Românești din Roma, pentru anul școlar 1926-1927, pentru anul II, pe Constantin Balmuș/. În: *Dimineața*, 10 oct. 1926, 22, nr.7533, p.8.
286. Protestul d-lui profesor Balmuș. În: *Dimineața*, 26 mai 1937, nr. 10928, 33, p.4.

Este vorba de o scrisoare trimisă ziarului, cu privire la un reportaj despre "preținse manuale" de la Facultatea de Litere din Iași.

287. Profesorii universitari în rândul patrioților români. /Memoriile adresate mareșalului Antonescu/. În: *România liberă*, 6 sep. 1944, 2, nr.22, p.2. Sunt reproduse textele celor două memorii adresate mareșalului Antonescu, trimise în aprilie și iunie 1944. Printre semnături se află și C.B.
288. "Cărți rusești, în sfârșit cărți rusești!". Deschiderea librăriei „Cartea Rusă“. În: *România liberă*, 12 ian. 1945, 3, nr.138, p.4. În asistență s-a aflat și C.B.
289. Sindicalizarea profesorilor universitari de la Iași. În: *România liberă*, 14 ian. 1945, 3, nr.140, p.2. Profesorul C.B. este ales vicepreședinte al comitetului provizoriu ce milita pentru sindicalizarea cadrelor didactice.
290. /Monitorul Oficial publică numirea d-lui prof. Constantin Balmuș/. În: *România liberă*, 8 aug. 1945, 3, nr.310, p.3. C.B. a fost numit decan al Facultății de Litere și Filosofie din Iași.
291. O sesiune extraordinară de examene pentru studenții Facultăților de Drept și Litere. În: *Moldova liberă*, 20 mar. 1946, 3, nr.448, p.1.
292. Deschiderea cursurilor Școlii de Îndrumare a Corpului Didactic. În: *Universul*, 7 apr. 1948, 65, nr.81, p.3. C.B este directorul acestei școli. În expunerea sa, a reliefat rolul școlii în democratizarea culturii românești.
293. Transformarea Academiei Române în Academia Republicii Populare Române. În: *Universul*, 13 iun.1948, 65, nr.134, p.3. Se menționează alegerea lui C.B. ca membru supleant în comitetul de organizare și funcționare a Academiei Republicii Populare Române.
294. Academia Română se transformă în Academia Republicii Populare Române. În: *România liberă*, 13 iun. 1948, 6, nr.1168, p.3. C.B. a fost ales în comitetul provizoriu pentru reorganizarea Academiei, pentru elaborarea statutului de organizare și funcționare a acesteia, pentru preluarea și administrarea bunurilor sale.
295. Academia Română se transformă în Academia Republicii Populare Române. În: *Scânteia*, 13 iun. 1948, 17, nr.1144, p.6. C.B. este membru supleant în Comitetul provizoriu constituit pentru elaborarea statutului de organizare și funcționare a Academiei RPR.

296. Conferința generală a colectivelor arheologice ale Academiei RPR de pe șantierele de săpături din întreaga țară. În: *Universul*, 15 oct. 1949, 66, nr.242, p.1.
Este semnalată și prezența lui C.B.
297. Vizitele în țară ale delegației sovietice. În: *România liberă*, 10 nov. 1949, 7, nr.1602 C, p.3.
La Iași, delegația sovietică a fost însoțită de C.B.
298. Omagiul Academiei RPR adresat genialului om de știință I.V. Stalin. În: *Universul*, 18 dec. 1949, 66, nr.296, p.1.
Este semnat de membrii titulari ai Academiei, inclusiv de C.B.
299. La Universitatea „C.I. Parhon“ și la Palatul Pionierilor. În: *Universul*, 27 sep. 1950, 67, nr.223, p.2.
Delegația maghiară care a vizitat Universitatea a fost întâmpinată de C.B., rectorul Universității.
300. Deschiderea cursurilor Universității „C.I. Parhon“. În: *Universul*, 1 oct. 1950, 67, nr.227, p.1.
Cuvântul de deschidere este rostit de C.B., rectorul Universității.
301. Consiliul general de conducere ARLUS./ În: *România liberă*, 7 nov. 1950, 8, nr.1905, p.3.
C.B. este membru în consiliu.
302. Consiliul General de conducere ARLUS. În: *Universul*, 7 nov. 1950, 67, nr.258, p.2.
Este menționat și C.B., rectorul Universității.
303. Inaugurarea Expoziției Arheologice organizată de Academia RPR. În: *Universul*, 22 dec. 1950, 67, nr.295, p.2.
Este prezent și C.B.
304. Dezbaterile sesiunii generale științifice a Academiei RPR. În: *Universul*, 27 mar. 1951, 68, nr.72, p.2.
C.B. propune publicarea tuturor textelor antice referitoare la istoria veche a României.
305. Dezbaterile sesiunii științifice a Academiei RPR. În: *România liberă*, 27 mar. 1951, 9, nr.2023, p.3.
306. Lucrările celei de a 10-a sesiuni a Marii Adunări Naționale. În: *România liberă*, 7 apr. 1951, 9, nr.2033, p.1.
La discuția asupra proiectului de buget pe anul 1951, a luat cuvântul și C.B.

307. Deschiderea noului an de învățământ universitar în Capitală. În: *Universul*, 2 oct. 1951, nr.230, 68, p.1.
La festivitatea de deschidere a noului an de învățământ a luat cuvântul C.B., rectorul Universității.
308. Vizita delegației sovietice de oameni de știință la Facultatea de Pedagogie și Psihologie din Capitală. În: *România liberă*, 13 oct. 1951, 9, nr.2191, p.1.
Oaspeții au fost primiți de C.B., rectorul Universității.
309. /C.B. a condus la aeroport delegația oamenilor de știință, artă și cultură din URSS/. În: *România liberă*, 10 nov. 1951, 9, nr.2214, p.3.
310. Delegația oamenilor de știință, artă și cultură din URSS. a părăsit Capitala. În: *Universul*, 10 nov. 1951, 68, nr.263, p.1.
La aeroportul Băneasa se afla și C.B.
311. Reorganizarea Institutului de Lingvistică din București al Academiei RPR. În: *Universul*, 20 iun. 1952, 69, nr.145, p.1.
Din Consiliul științific nou format face parte și academicianul C.B.
312. Adunarea membrilor corpului didactic din Capitală. În: *România liberă*, 17 dec. 1954, 12, nr.3174, p.1.
Adunarea, la care a participat și C.B., susține adeziunea pentru pace și securitate colectivă în Europa.

3.7. Citări. Semnalări

313. /Revista critică de cultură românească, 1, nr.1, 1927, apare la Iași, cu colaborarea lui C. Balmuș/. În: *Arhivele Olteniei*, iul.-oct. 1927, 6, nr.32-33, p.398.
314. Limba latină după noua programă analitică. În: *Dimineața*, 28 aug. 1935, 31, nr.10299, p.2.
Este semnalată apariția noului manual conceput de C. B. și Al. Graur.

IX. POLITICĂ

1. În periodice

1.1 Cronici. Dări de seamă

315. Problema Ardealului: un dictat fascist a fost sfârșit. Nu se poate reveni la un act fascist! Expozeul d-lui ministru al informațiilor la Iași. În: *Națiunea*, 27 iun. 1946, 1, nr.78, p.3.
La congresul PNP de la Iași a participat și C.B.

316. Partidul Național Popular continuă cu aceeași intensitate campania electorală. În: *Națiunea*, 27 iul. 1946, 1, nr. 104.
Ultimele congrese județene ale PNP, la care participă și fruntași din conducerea centrală.
317. /În vederea pregătirii Congresului general/. În: *Națiunea*, 8 sep. 1947, 2, nr.436, p.3.
318. Congresele Partidului Național Popular de duminică, 19 octombrie. În: *Națiunea*, 17 oct. 1947, 2, nr.469, p.3. Și în: *Națiunea*, 18 oct. 1947, 2, nr.470, p.3; *Națiunea*, 19 oct. 1947, 2, nr.471, p.3.
319. Congresele județene ale Partidului Național Popular. În: *Națiunea*, 24 oct. 1947, 2, nr. 475, p.3. Și în: *Națiunea*, 25 oct. 1947, 2, nr.476, p.3.; *Națiunea*, 26 oct. 1947, 2, nr.477, p.3.
320. Congresul Organizației Iași al Partidului Național Popular. Cuvântările d-lor prof. Andrei Oțetea, C. Paraschivescu-Bălăceanu, prof. C. Balmuș și a d-nei Stela Vianu. În: *Națiunea*, 4 nov. 1947, 2, nr. 485, p.5.
321. Consfăturile județene ale Partidului Național Popular. În: *Națiunea*, 28 ian. 1948, 3, nr.549, p.3.
Ședința de la Iași a PNP a fost prezidată de C.B.
322. Marea adunare a Partidului Național Popular de la „Scala“. În: *Universul*, 4 feb. 1948, 65, nr.27, p.3.
C.B. a deschis adunarea și a propus prezidiul.
323. Marea Adunare Națională și-a început ieri lucrările. Dl. Gh. Apostol, președintele CGM a fost ales președinte al Marii Adunări Naționale. Validarea alegerilor, constituirea Biroului provizoriu al Marii Adunări Naționale și desemnarea comisiunii pentru examinarea proiectului de Constituție. În: *Universul*, 9 apr. 1948, 65, nr.83, p.3.
324. Conferința pe țară a Partidului Național Popular. Dezbaterile din prima zi. În: *Națiunea*, 27 nov. 1948, 3, nr.804, p.7.
325. Ziua a doua a Conferinței pe țară a Partidului Național Popular. În: *Națiunea*, 30 nov. 1948, 3, nr.806, p.1.
326. Delegația Partizanilor Păcii din RPR s-a înapoiat de la Varșovia. Cuvântul de bun sosit /rostit/ de acad. C. Balmuș. În: *Universul*, 28 nov. 1950, 67, nr.275, p.4.
Sunt reproduse fragmente din discursul lui C.B.

327. /Vineri 28 decembrie 1951, C. Balmuș a conferențiat în aula BCU. Tema conferinței: „RPR se transformă într-o țară cu o industrie dezvoltată și cu agricultură mecanizată“. În: *România liberă*, 29 dec. 1951, 9, nr.2254, p.5.
328. Adunarea de protest a profesorilor și studenților Universității „C.I.Parhon“ din Capitală. În: *Universul*, 16 mar. 1952, 69, nr.65, p.3.
Se protestează împotriva folosirii armei bacteriologice de către „imperialiștii americani“.
329. Să înceteze acțiunea banditească a imperialiștilor americani! Meetingul de la Universitatea „C.I. Parhon“ din Capitală. În: *România liberă*, 16 mar. 1952, 10, nr.2321, p.5.
330. Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale. Discuția generală asupra Bugetului de stat pe 1952. În: *România liberă*, 29 mar. 1952, 10, nr.2332, p.2.
Luând cuvântul, C.B. face apologia sistemului socialist.
331. Lucrările celei de-a XII-a sesiuni ordinare a Marii Adunări Naționale. D. Gheorghe Gheorghiu-Dej, ales președinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române. În: *Universul*, 3 iun. 1952, 69, nr.130, p.1.
La eliberarea din funcția de președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale a lui C.I. Parhon, C.B. evidențiază aportul deosebit al acestuia în domeniul științei.

1.2 Comunicate de presă

332. De la Uniunea Patrioților. În: *România liberă*, 9 dec. 1944, 2, nr.113, p.4.
Se anunță susținerea de către C.B. a conferinței intitulate “Omul și mașina”, în cadrul unei ședințe a Cercului de studii al intelectualilor din Uniunii Patrioților, Sectorul III Albastru.
333. Festivalul de la Opera Română dat în onoarea mareșalului Stalin. În: *Scântea*, 23 dec. 1944, 1, nr.93, p.1.
C.B. este menționat printre participanți, alături de generalul N. Rădescu, Petru Groza, C.I. Parhon și alții.
334. Adeziunea universitarilor. Numeroase personalități ale vieții științifice și culturale din România aderă la programul de guvernare FND. În: *România liberă*, 16 feb.1945, 3, nr.168, p.1, 2.
Printre semnatari se regăsește și C.B.
335. /Balmuș aderă la programul de guvernare FND/. În: *Victoria*, 16 feb. 1945, 2, nr.97, p.3.

336. Profesorii universitari cer un guvern care să realizeze imediat programul Frontului Național Democrat. În: *Timpul*, 16 feb. 1945, 9, nr.2772, p.3. (Viața politică).
Apelul este semnat și de C.B.
337. Constituirea Uniunii Femeilor Antifasciste din România. În: *Scânteia*, 12 apr. 1945, 2, nr.196, p.5. /Comunicat/
Elvira Balmuș, soția profesorului, figurează în comitetul de inițiativă pentru constituirea UFAR.
338. Intelectualii sunt alături de popor. În: *Scânteia*, 25 iul. 1945, 2, nr.282, p.1.
Printre cei menționați se numără și C.B. alături de Iorgu Iordan, Andrei Oțetea, Mihai Ralea.
339. Alte adeziuni la acțiunea intelectualilor români de sprijinire a guvernului Groza. În: *Universul*, 6 oct. 1945, 62, nr.228, p.1.
Acțiune a intelectualilor ieșeni de adeziune față de guvernul Groza. Printre semnatarii memoriului se află și C.B.
340. Fruntașii intelectualității românești sprijină guvernul dr. Petru Groza. În: *România liberă*, 6 oct. 1945, 3, nr.360, p.3.
Memoriul de adeziune este semnat și de C.B.
341. Intelectualitatea și guvernul Groza. În: *Timpul*, 6 oct. 1945, 9, nr. 2955, p.5.
Memoriul în care este exprimată adeziunea la politica dusă de guvernul Groza este semnat și de C.B.
342. Prima manifestare a Partidului Național Popular la Iași. Marea întrunire din sala Capitol. Inaugurarea unui nou sediu al Partidului Comunist în Tătărași. Birourile Partidelor Comunist și Social-Democrat au ținut ședință comună. În: *Moldova liberă*, 23 ian. 1946, 3, nr.401, p.2.
343. Elvira C. Balmuș, președinta regionalei Moldova a Uniunii Femeilor Antifasciste. În: *Moldova liberă*, 31 ian. 1946, 3, nr.402, p.1.
344. De la Partidul Național Popular. În: *Universul*, 1 mar. 1946, 63, nr.49, p.3.
La întrunirea PNP cu meseriașii din Iași, a luat cuvântul și C.B.
345. S-a deschis primul congres al femeilor democrate din România. Discursul domnului prim-ministru. Cuvântul delegatelor străine. În: *România liberă*, 6 mar. 1946, 3, nr.482, p.1.
D-na Elvira Balmuș a fost aleasă în prezidiul adunării.
346. Ieșencele iau parte la Congresul din Parlament. În: *Moldova liberă*, 8 mar. 1946, 3, nr.438, p.1.

347. Universitarii ieșeni- profesori și studenți- au pus bazele Frontului Democratic Universitar- Iași. Cuvântările rostite. Constituirea prezidiului profesoral și a comitetului studențesc. În: *Moldova liberă*, 10 apr. 1946, 3, nr.466, p.1, 3.
Cu acest prilej ia cuvântul și C.B. care se referă la importanța constituirii FDU.
348. Întrunirea Frontului Democrat Universitar din Iași. În: *Timpul*, 12 apr. 1946, 10, nr. 3110, p.3.
349. La Iași s-a constituit Frontul Democratic Universitar. În: *Libertatea*, 15 apr. 1946, p.2.
350. S-a sărbătorit împlinirea unui an de la înființarea Uniunii Femeilor Antifasciste din România. În: *Moldova liberă*, 18 apr. 1946, 3, nr.473, p.1.
Cu acest prilej, Elvira Balmuș a menționat realizările și proiectele de viitor ale Uniunii.
351. Conducătorii și anexele. În : *Scânteia*, 19 apr. 1946, 16, nr. 506, p.3.
Este semnalat un discurs al lui C.B. din „Națiunea“, 18 apr. 1946.
352. Manifestarea patriotică a Federației Femeilor Democratice din Iași. În: *Moldova liberă*, 14 mai 1946, 3, nr.491, p.1.
Printre participanți este remarcată prezența Elvirei Balmuș.
353. Sâmbătă și Duminică vor avea loc în țară mari întruniri publice ale Partidului Național Popular. În: *Națiunea*, 18 mai 1946, 1, nr.46, p.4.
C.B. a vorbit la întrunirile de la Câmpulung Moldovenesc, Rădăuți și Suceava.
354. Sâmbătă și Duminică vor avea loc în țară șase mari întruniri publice ale Partidului Național Popular. În: *Națiunea*, 19 mai 1946, 1, nr.47, p.3.
În cuvântul său, C.B. vorbește despre programul partidului.
355. Activitatea Partidului Național Popular. În: *Națiunea*, 25 mai 1946, 1, nr.52, p.2.
C.B., membru al Comitetului Central, a avut prelegeri la Câmpulung Moldovenesc, Rădăuți și Suceava.
356. Conferința d-lui profesor univ. C. Balmuș la PNP. În: *Moldova liberă*, 14 iun. 1946, 4, nr.817, p.3.
Tema conferinței a fost „Aspectul politic mondial”.
357. Marea Adunare a Frontului Democratic din sala cinematografului Capitol. În: *Moldova liberă*, 18 iun. 1946, 3, nr.519, p.1, 4.
Printre cadrele universitare participante s-a aflat și C.B.

358. Întrunirea Frontului Democrat Universitar din Iași. În: *Universul*, 20 iun. 1946, 63, nr.137, p.3.
La întrunirea ținută în sala cinematografului Capitol din Iași a fost prezent și C.B.
359. Duminică și Luni vor avea loc în țară numeroase congrese județene PNP. În: *Națiunea*, 22 iun. 1946, 1, nr.74, p.3.
Se amintește participarea lui C.B. la congrese județene unde se prezintă rapoarte de activitate ale partidului.
360. Duminică și Luni vor avea loc în țară numeroase congrese județene PNP. În: *Națiunea*, 23 iun. 1946, 1, nr.75, p.3. (De la Partidul Național Popular).
La congresul PNP de la Iași participă și C.B.
361. Astăzi și mâine vor avea loc în țară numeroase congrese județene PNP. În: *Națiunea*, 24 iun. 1946, 1, nr.76, p.3. (De la Partidul Național Popular).
Se amintește prezența celor din conducerea centrală a partidului la congresele județene. Printre aceștia se află și C.B.
362. Congresul Partidului Național Popular din Iași. În: *Universul*, 27 iun. 1946, 63, nr.143, p.5. (Viața politică).
La congresul organizației județene a PNP a ținut o cuvântare și C.B.
363. Sâmbătă și Duminică vor avea loc în țară numeroase congrese județene PNP. În: *Națiunea*, 29 iun. 1946, 1, nr.80, p.3.
La congresul de la Dorohoi participă C.B. împreună cu Andrei Oțetea.
364. Astăzi vor avea loc în țară numeroase congrese județene. În: *Națiunea*, 1 iul. 1946, 1, nr. 82, p.3. (De la Partidul Național Popular).
365. Congrese județene. În: *Națiunea*, 14 iul. 1946, 1, nr.93, p.3.
La congresul de la Rădăuți a participat și C.B.
366. Conferința d-lui prof. univ. Const. Balmuș. În: *Națiunea*, 15 iul. 1946, 1, nr.120, p.3.
C.B. a conferențiat în cadrul organizației PNP din județul Neamț.
367. Astăzi continuă congresele județene PNP. În: *România liberă*, 15 iul. 1946, 3, nr.589, p.3.
La Rădăuți participă și C.B.
368. De la Partidul Național Popular. În: *Universul*, 27 iul. 1946, 63, nr.169, p.5. (Viața politică).
În țară au loc congrese județene ale PNP. La congresul de la Suceava participă C.B.

369. De la Partidul Național Popular. În: *Universul*, 29 iul. 1946, 63, nr.171, p.5. (Viața politică).
Întruniri ale partidului în diferite orașe. C.B. participă la întrunirea de la Suceava.
370. Vie activitate politică la Partidul Național Popular. Astăzi au loc în țară numeroase congrese, întruniri și conferințe PNP. În: *Națiunea*, 29 iul.1946, 1, nr.106, p.3.
C.B. conferențiază la Suceava.
371. Comitetul de refacere a Iașilor a fost aprobat prin jurnalul Consiliului de Miniștri. În: *Moldova liberă*, 13 aug.1946, 3, nr.557, p.1, 4.
Au fost convocate personalități locale pentru a examina problemele și ce se poate face pentru renașterea Capitalei Moldovei. La consfătuire a fost prezent și C.B.
372. De la Partidul Național Popular. În: *Universul*, 7 sep. 1946, 63, nr.204, p.3. (Viața politică).
În Capitală are loc conferința Comitetului Central al PNP. C.B. prezidează una din secțiuni.
373. În drum spre Moscova, delegația Bisericii Ortodoxe Române a sosit la Iași. De la Partidul Național Popular. În: *Universul*, 26 oct. 1946, 63, nr.246, p.3.
C.B. întâmpină delegația BOR, alături de alte personalități ieșene: Andrei Oțetea, Cezar Partenie ș.a.
374. Ședința festivă a Frontului Democrat Universitar. În: *Moldova liberă*, 9 nov. 1946, 3, nr.642, p.3.
C.B. a vorbit despre reînnoirea vieții studentești.
375. /C.B. a luat parte la ședința de constituire a Institutului de Studii Româno-Sovietice/. În: *Cotidianul*, 21 mar. 1947, 2, nr.268, p.2.
376. Manifest pentru înființarea Institutului de Studii Româno-Sovietice. În: *Universul*, 28 mai 1947, 64, nr.117, p.1, 2.
Printre semnatarii manifestului se numără și C.B.
377. Conferința d-lui profesor univ. C. Balmuș la PNP. În: *Moldova liberă*, 14 iun. 1947, 4, nr.817, p.3.
C.B. ține o conferință pe 10 iunie, cu tema „Aspectul politic mondial”.
378. Congresul Partidului Național Popular din Baia. Expozeul d-lui prof. C. Balmuș. În: *Națiunea*, 25 oct. 1947, 2, nr.476, p.3.

379. Al doilea congres al Partidului Național Popular. Organizația Capitalei. În: *Scânteia*, 2 feb. 1948, 17, nr.1035, p.5.
C.B. este ales președinte al noului comitet al organizației Capitalei.
380. Al doilea congres al Partidului Național Popular. Organizația Capitalei. În: *Universul*, 2 feb. 1948, 65, nr.26, p.1, 2.
C.B. este ales președinte al noului comitet al organizației PNP din Capitală.
381. Listele de candidați ai Frontului Democrației Populare. În: *Scânteia*, 6 mar. 1948, 17, nr.1064, p.3.
C.B. este cap de listă pentru județul Botoșani.
382. Listele candidaților FDP din întreaga țară. În: *România liberă*, 6 mar. 1948, 6, nr.1088, p.2.
383. Listele de candidați ai FDP su fost depuse ieri în întreaga țară. În: *Universul*, 6 mar. 1948, 65, nr.54, p.3.
C.B. este primul pe lista candidaților FDP pentru Botoșani.
384. De la Partidul Național Popular. În: *Națiunea*, 21 mar. 1947, 3, nr.595, p.5.
C.B.-candidat pe listele FDP.
385. Protestul universitarilor români împotriva arestării doamnei Irène Joliot-Curie. În: *România liberă*, 24 mar. 1948, 6, nr.1103, p.3.
Printre semnături se află și C.B.
386. Moțiunea de protest a profesorilor universitari din RPR împotriva arestării savantei Irène Joliot-Curie. În: *Scânteia*, 24 mar. 1948, 17, nr.1079, p.5.
Printre semnăturii moțiunii se află și C.B.
387. Protestul universitarilor români împotriva arestării doamnei Irène Joliot-Curie. În: *Universul*, 24 mar. 1948, 65, nr.69, p.3.
Între numeroșii semnături se află și C.B.
388. Lista candidaților FDP pentru Marea Adunare Națională. În: *România liberă*, 1 apr. 1948, 6, nr.1111, p.3.
C.B. este cap de listă pentru județul Botoșani.
389. Lista deputaților FDP aleși în Marea Adunare Națională. În: *Scânteia*, 1 apr. 1948, 17, nr.1087, p.3.
C.B. este ales deputat de Botoșani.
390. Proteste împotriva condamnării la moarte a d-nei Beate Kitrikis, soția rectorului Politehniciei din Atena. În: *Universul*, 17 apr. 1948, 65, nr.90, p.3.

- C.B. semnează protestul alături de alți numeroși universitari. Printre aceștia se regăsesc Al. Rosetti, C. Daicoviciu, A.Oțetea, Iorgu Iordan, Al. Graur.
391. De la Partidul Național Popular. În: *Națiunea*, 26 apr. 1948, 3, nr.625, p.7. Are loc ședința Grupării Universitare a PNP sub conducerea lui C.B.
 392. Conferințele județene ale Partidului Național Popular. În: *Națiunea*, 24 sep. 1948, 3, nr.749, p.5. C.B este delegat să participe la conferința organizației județene Botoșani.
 393. Consfătuirea pe țară a Partidului Național Popular. În: *Universul*, 28 nov. 1948, 65, nr.278, p.3. C.B este ales în comisia de verificare a mandatelor și de validare a alegerilor.
 394. Ședința Comitetului Central al Societății de Cruce Roșie a RPR. În: *România liberă*, 30 iun. 1949, 7, nr.1490 C, p.2. /C.B. este ales membru al Comitetului Central/.
 395. Vizita la Institutul român pentru relațiile culturale cu străinătatea. În: *România liberă*, 14 iun. 1949, 7, nr.1476, p.5. Membrii delegației cehoslovace au vizitat Institutul, de față fiind și C.B.
 396. Omagiul Academiei RPR. adresat tovarășului Stalin. În: *România liberă*, 18 dec. 1949, 7, nr.1635 C, p.1. S-a trimis un pergament semnat de toți membrii titulari, inclusiv de C.B.
 397. Festivitatea de la Teatrul Armatei. Institutul român pentru relațiile cu străinătatea a organizat vineri după amiază, în sala Teatrului Armatei, o festivitate cu prilejul celei de-a 72-a aniversări a independenței Bulgariei. A luat cuvântul acad. C. Balmuș. În: *România liberă*, 4 mar. 1950, 8, nr.1698 C, p.3.
 398. Vizita delegației culturale bulgare la Timișoara. În: *România liberă*, 5 mar. 1950, 8, nr.1699 C, p.7. Delegația a fost însoțită de C.B.
 399. O delegație participă la festivitățile de la Budapesta, cu prilejul celei de a 5-a aniversări a eliberării țării vecine și prietene. În: *România liberă*, 4 apr. 1950, 8, nr.1724 C, p.1. Din delegație face parte și C.B.
 400. O delegație a RPR va participa la serbările de la Budapesta. În: *Universul*, 4 apr. 1950, 67, nr.78, p.3. Din delegație face parte și C.B.

401. /C. Balmuș semnează Apelul pentru interzicerea armei atomice/. În: *România liberă*, 19 apr. 1950, 8, nr.1736 C, p.1.
402. Pe întreg cuprinsul țării, cetățenii semnează Apelul Comitetului Permanent al Congresului Mondial al Partizanilor Păcii pentru interzicerea necondiționată a armei atomice. Pentru declararea drept criminal de război a guvernului care va folosi primul arma atomică. Oameni de știință și cultură și fruntași în producție care au semnat apelul. În: *Universul*, 19 apr. 1950, 67, nr.89, p.1.
La poziția a patra figurează și C.B.
403. Profesorii, studenții și personalul administrativ al Universității „C.I. Parhon” și-au ales delegații la Congresul comitetelor de luptă pentru pace. În: *România liberă*, 2 sep. 1950, 8, nr.1849 C, p.2.
C.B. este ales delegat.
404. Într-o atmosferă de caldă însuflețire, oamenii muncii de la Universitatea „C.I. Parhon” și-au ales vineri delegații la Congresul comitetelor de luptă pentru pace. În: *Universul*, 3 sep. 1950, 67, nr.199, p.1.
Au fost aleși 15 delegați, printre aceștia figurând și C.B.
405. Comitetul Național pentru organizarea “Lunii Prieteniei Româno-Sovietice”. În: *Universul*, 26 sep. 1950, 67, nr.222, p.1.
Pe listă figurează și C.B., rectorul Universității.
406. /C.Balmuș este ales membru al Comitetului Național pentru organizarea „Lunii prieteniei româno-sovietice”/. În: *România liberă*, 26 sep. 1950, 8, nr.1869 C, p.1.
C.B. este ales din partea Universității.
407. /Adunare populară, pentru a transmite un salut celui de-al doilea Congres mondial al partizanilor păcii /. În: *România liberă*, 17 nov. 1950, 8, nr.1913, p.1.
C.B. participă și este ales în prezidiu.
408. /Lucrările celei de-a 10-a sesiuni a Marii Adunări Naționale/. În: *România liberă*, 7 apr. 1951, 9, nr.2033, p.1.
La discuțiile generale asupra proiectului de lege pentru aprobarea bugetului de stat al RPR pe anul 1951 a luat cuvântul și C.B.
409. /C. Balmuș semnează Apelul pentru un pact al păcii/. În: *România liberă*, 10 apr. 1951, 9, nr.2035, p.1.
410. /C. Balmuș a fost ales membru în Comitetul Național pentru organizarea ”Lunii Prieteniei Româno-Sovietice”/. În: *România liberă*, 28 sep. 1951, 9, nr.2178, p.1.

411. Sosirea în Capitală a celor cinci schimburi ale ștafetei în stea în cinstea „Lunii Prieteniei Româno-Sovietice“. În: *Universul*, 2 nov. 1951, 68, nr.257, p.1.
La ceremonia din fața Ambasadei sovietice a participat și C.B.
412. /C.Balmuș a participat la un meeting al prieteniei româno-sovietice în cinstea zilei de 7 Noiembrie, în fața Ambasadei sovietice/. În: *România liberă*, 2 nov. 1951, 9, nr.2208, p.3.
413. /C.Balmuș semnează, împreună cu alți profesori, un protest împotriva condamnării la moarte a militantului grec Nikos Beloiannis/. În: *România liberă*, 17 nov. 1951, 9, nr.2220, p.1.
414. La ședința solemnă a Academiei RPR închinată celei de a 34-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, acad. C. Balmuș a ținut o comunicare cu subiectul „A 34-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie”. În: *România liberă*, 4 nov. 1951, 9, nr.2210, p.1.
415. Delegația română la Conferința Internațională pentru Apărarea Copilului a plecat la Viena. În: *Universul*, 11 apr. 1952, 69, nr.87, p.1.
C.B. este menționat ca membru al delegației.
416. Membrii delegației române la Conferința Internațională pentru Apărarea Copilului au părăsit Capitala. În: *România liberă*, 11 apr. 1952, 10, nr.2343, p.1.
417. Constituirea Comitetului jubiliar pentru aniversarea a 75 ani de la proclamarea independenței de stat a României. În: *Universul*, 18 apr. 1952, 69, nr.93, p.1.
Printre membrii Comitetului se află și C.B.
418. Marea adunare festivă din sala Ateneului RPR pentru sărbătorirea aniversării a 75 de ani de la proclamarea independenței de stat a României. În: *Universul*, 10 mai 1952, 69, nr.110, p.1.
Din prezidiul adunării face parte și C.B.

1.3 Citări. Semnalări

419. NESTOIAN, Valeriu. Primul și ultimul 1 Mai „liber”. În: *Ziarul de Iași*, 1 mai 2010, <http://www.ziaruldeiasi.ro/pulsul-oraşului/>
Reproduce un citat din „Moldova liberă”, „organ popular de luptă politică” de sub directoratul lui C.B., din 1 mai 1945.

X. BIOGRAFIE

1. Volume

420. *Anuarul Universității din Iași. 1924-1925.* Iași: /Edit. Universității „Al.I. Cuza“/, 1925, p.75.
421. *Anuarul Universității din Iași. 1926-1927, 1927-1928, 1929.* Iași: /Edit. Universității „Al.I. Cuza“/, 1929, p.88, 95.
422. *Anuarul Universității din Iași. 1928-1929.* Iași: /Edit. Universității „Al.I. Cuza“/, 1929, p.82.
423. *Anuarul Universității din Iași. 1929-1930, 1930.* Iași: /Edit. Universității „Al.I. Cuza“/, 1930, p.82.
C.B.-asistent Limba latină.
424. *Anuarul Universității Mihăilene din Iași. 1930-1935.* Iași: /Edit. Universității Mihăilene/, 1936, p.268, 344, 365.
„Prin Decizia ministerială nr. 35839/932, pe data de 20 martie 1932, dl. docent Constantin Balmuș primește însărcinarea de conferențiar suplinitor pentru Limba latină, la Facultatea de Litere și Filosofie din Iași“.
425. *Anuarul Universității pe anul academic 1935/1936.* Iași: Edit. Universității Mihăilene, 1937, p.166.
C.B.-conferențiar definitiv, Limba și Literatura Latină.
426. NESTORESCU-BĂLCEȘTI, Horia. *Ordinul masonic român: mai puțină legendă și mai mult adevăr.* Cu un cuvânt înainte de Mihail Sadoveanu. București: Casa de Editură și Presă „Șansa“, 1993, p.225, 601.
427. Oameni de nădejde. C. Balmuș. În: *Națiunea*, 26 aug. 1946, 1, nr.129, p.1.
Se prezintă o biografie a lui C.B., punându-se accent pe afilierea lui politică.
428. SIXT. Oameni de nădejde. În: *Moldova liberă*, 28 aug. 1946, 3, nr.579, p.1.
Despre activitatea de traducător a lui C.B.
429. ROSETTI, Al. Prof. Constantin Balmuș. /Mărturii despre candidații păturilor mijlocii pe listele Frontului Democrației Populare/. În: *Națiunea*, 20 mar. 1948, 3, nr.594, p.3.
Al. Rosetti scrie un articol elogios despre C.B.
430. Prof. univ. Const. Balmuș. În: *România liberă*, 21 mar. 1948, 6, nr.1101, p.2.
Se face portretul candidatului C.B. aflat pe listele FDP.

431. LEON, Aurel. *Umbre*. Vol. 3. Iași: Junimea, 1975, p. 226-228.

XI. VARIA

432. Telegrama adresată Excelenței Sale Președintelui Comisarilor Poporului al URSS, Mareșal al Uniunii Sovietice, I.V. Stalin de către intelectualii din ARLUS. În: *Scânteia*, 12 mar. 1945, 2, nr.165, p.1.
C.B. figurează printre semnatori.
433. Telegrama ARLUS- ului către mareșalul Stalin. În: *România liberă*, 12 mar. 1945, 3, nr.190, p.3.
C.B. este menționat printre semnatorii telegramii.
434. Telegrama ARLUS- ului către mareșalul Stalin. În: *Universul*, 12 mar. 1945, 62, nr.58, p.1.
Printre semnatorii telegramii se află și C.B, alături de C.I. Parhon, Petru Groza, Mihai Ralea, Mihail Sadoveanu ș.a.
435. /Telegrama Institutului de istorie și filosofie al Academiei RPR adresată Comitetului Internațional de Legătură al Intelectualilor pentru Apărarea Păcii./ În: *România liberă*, 29 mar. 1949, 7, nr.1412 C, p.5.
Printre semnatori se află și C.B.
436. Sâmbătă 27 iulie 1957, a fost adusă cu avionul în Capitală urna cu cenușa acad. C. Balmuș. Urna a fost depusă la crematoriul Cenușal. În: *România liberă*, 28 iul. 1957, 15, nr.3982, p.3.
437. /D-na Elvira Balmuș mulțumește pe această cale tuturor celor ce i-au împărtășit nemărginita durere încercată prin pierderea soțului ei, acad. prof. C.I. Balmuș/. În: *România liberă*, 31 iul. 1957, 15, nr.3984, p.3.

3. ACTE. DOCUMENTE. CORESPONDENȚĂ

I. Acte. Documente

438. 1936. *Proces-verbal* al ședinței Consiliului profesoral al Facultății de Litere, pentru definitivarea conf. C. Balmuș. În: *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Rectoratul. 1860-1944. Inventar arhivistic*. Vol. 1. Întocmit de Dumitru Ivănescu și Rodica Eugenia Anghel. București: Direcția Generală a Arhivelor Statului. Filiala Arhivelor Statului Județul Iași, 1985, p.305.

439. 1936. *Proces-verbal* al ședinței Consiliului profesoral al Facultății de Litere, pentru definitivarea conf. C. Balmuș la Conferința de limba și literatură elenă de la Facultatea de Litere și Filosofie. În: *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Rectoratul. 1860-1944. Inventar arhivistic*. Vol. 1. Întocmit de Dumitru Ivănescu și Rodica Eugenia Anghel. București: Direcția Generală a Arhivelor Statului. Filiala Arhivelor Statului Județul Iași, 1985, p.307.
440. 15 feb. 1937. *Proces-verbal* al ședinței Consiliului profesoral al Facultății de Litere și Filosofie prin care se cere menținerea conferinței de critică și estetică literară și scoaterea ei la concurs. În: CĂLINESCU, G., *Avatarii faraonului Tlă*. Iași: Junimea, 1979, p.150.
C.B. participă la această ședință.
441. 19 apr. 1937. *Proces-verbal* al ședinței Consiliului profesoral al Facultății de Litere și Filosofie privind comisia de concurs. În: CĂLINESCU, G., *Avatarii faraonului Tlă*. Iași: Junimea, 1979, p.154.
C.B. participă la această ședință.
442. /19 apr. 1937/. *Proces-verbal* al Senatului Universității din Iași privind desfășurarea concursului /pentru ocuparea Conferinței de Estetică și Critică literară de la Facultatea de Litere și Filosofie din Iași/. În: CĂLINESCU, G., *Avatarii faraonului Tlă*. Iași: Junimea, 1979, p.162.
Profesorii titulari au fost desemnați ca membri ai comisiei, iar dl. I.M. Marinescu și C. Balmuș, ca supleanți, conform art. 81, alin. 3 din Regulament.
443. 1937. *Proces-verbal* al ședinței Consiliului profesoral al Facultății de Litere, pentru numirea lui C. Balmuș ca profesor titular. În: *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Rectoratul. 1860-1944. Inventar arhivistic*. Vol. 1. Întocmit de Dumitru Ivănescu și Rodica Eugenia Anghel. București: Direcția Generală a Arhivelor Statului. Filiala Arhivelor Statului Județul Iași, 1985, p.311.
444. 6 sep. 1944, București. *Memoriul* intelectualilor români de ieșire a României din război, adresat mareșalului Antonescu. În: *Istoria Universității București. Documente (1864-1972)*. Adunate și selecționate de Adina Berciu Drăghicescu. București: Edit. Universității din București, 2008, p.315-318.
Printre semnatori se află și C.B.
445. 16 feb.1945. *Articol* din ziarul „Scânteia“, în care un număr mare de profesori cer constituirea unui guvern FND. În: *Istoria Universității din București. Documente (1864-1972)*. Adunate și selecționate de Adina Berciu-Drăghicescu. București: Edit. Universității din București, 2008, p.335-336.
Semnează și prof. C.B.

446. 28 iul. 1945. *Decret nr. 2366*. Numirea prof. C-tin Balmuș în funcția de decan al Facultății de Litere și Filosofie din Iași. În: *Monitorul oficial*, 6 aug. 1945, 113, nr. 176, p.6788.
447. 2 dec. 1946. *Raport de recomandare a unui profesor titular la catedra de Limbă și literatură latină vacantă la Facultatea de Litere din București*. În: *Monitorul Oficial*, 2 dec. 1946, nr. 279, p. 12517-12518.
C.B. este membru în comisia numită de Ministerul Educației Naționale pentru recomandarea unui profesor titular de Limba și literatura latină vacantă la Facultatea de Litere din București. În aceeași comisie au fost numiți: Al. Rosetti și Șt. Ciobanu.
448. 18 feb. 1948. *Proces-verbal /de predare-primire a bunurilor mobile și imobile ale Fundației Universitare fostă „Regele Carol I“*. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar nr.333, f.40.
În prezența comisarului Cosma Gh. din Prefectura Poliției Capitalei, prof. N. Bănescu predă prof. C. Balmuș, conform Ordinului Ministerului Educației Naționale, din 18 februarie 1948.
449. 27 feb. 1948. */Adresa/ nr. 471*. Către Inspectoratul Regional Nr. 1 Pompieri. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar nr.92, f.266.
450. 6 apr. 1948. *Decizia nr. 31612 /emisă de Ministerul Justiției, privind instituirea Comisiei interimare ce asigură conducerea Fundației „Carol I“ din București și a Fundației „Ferdinand I“ din Iași, până la alegerea organelor statutare/*. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar Nr.212/1940-1948, f.16 bis. Și în: *Monitorul Oficial*, 8 apr. 1948, nr. 83, p.3132.
„Art.1. Actualele comitete de conducere și de administrație ale Fundațiilor fostei Carol I, din București, Piața Republicii și Fundației, fostă Ferdinand I, cu sediul în Iași, strada Păcurari, colț cu Aleea 23 August, se dizolvă pe data prezentei deciziuni și se instituie în locul lor o comisie interimară formată din următoarele persoane: prof. C-tin Balmuș, prof. Emil Teodorescu, conferențiar dr. Kreidler, prof. C. Georgescu, d-na Elena Ionescu, prof. Iorgu Iordan, prof. C. Ionescu-Gulian, prof. Radu Cernătescu, prof. Jean Livescu, prof. M. Haimovici și asistent universitar Andrei Popovici.“
451. 9 apr. 1948. *Decret prezidențial nr. 76*. Prof. Constantin I. Balmuș este numit membru supleant al Comitetului provizoriu pentru elaborarea statutului de organizare și înființare a Academiei RPR. În: *Analele Academiei RPR*, 1948 -1949, p.6.
452. 27 apr. 1948. */Adresă către Ministerul de Justiție/*. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar Nr.212/1940-1948, f.24.

În legătură cu procesul pe care fostul administrator Dumitru Coman, „îndepărtat din serviciu“, l-a intentat Fundației, câștigând anumite drepturi salariale și recuperarea cheltuielilor de judecată.

453. 17 mai 1948. *Ordin de serviciu*. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar nr.92, f.91.
Administratorul A. Scărlătescu va lua măsurile necesare în vederea optimizării funcționării băii Fundației pe care o folosesc salariații.
454. 4 iun. 1948. *Adresă*/ către Dumitru Langa, administratorul Moșiei Dumbrava/. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar Nr.222/1941-1949, f.10.
Dumitru Langa este delegat să facă predarea Moșiei Fundației, cu tot inventarul ei, care trece în proprietatea statului, către ing. Max Popovici, delegat din partea Ministerului Agriculturii și Domeniilor.
455. 17 iun. 1948. *Decizie nr. 191*. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar nr.92, f.87.
Reorganizează spațiile locative de la parterul bibliotecii, corpul din str. Wilson.
456. 6 iul. 1948. *Adresa/ nr. 74*. Către Societatea Română de Geografie. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar nr.92, f.63.
Răspuns la cererea Societății Române de Geografie, căreia nu-i poate satisface solicitarea deoarece „încăperile bibliotecii și anexele lor se află sub sigiliu“.
457. 14 iul. 1948. *Decret nr. 136* pentru înființarea Bibliotecii Centrale Universitare din București. În: *Monitorul Oficial*, 14 iul. 1948, nr.160, p.5846-5847.
„Art. 2. Fundația Regele Carol I se desființează, iar patrimoniul ei trec în proprietatea statului (...). Fermele de la Vădeni-Brăila, Dumbrava-Baia și Oțeleni-Roman, trec în exploatarea Administrației Fermelor de Stat și Stațiunilor de Mașini“.
458. 22 iul. 1948. *Notă de serviciu nr. 258*. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar nr.92, f.110.
Administratorului bibliotecii i se trasează sarcina de a exclude semnele monarhice „din imprimatele, ștampilele și registrele administrative. Aceeași sarcină primește și bibliotecarul Traian Larionescu cu privire la „cărți, planșe, varii, publicații periodice, imprimare, ștampile etc.“
459. 6 aug. 1948. *Adresă/ nr.100*. Către Ministerul Învățământului Public. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar nr.92, f.60.
Solicită intervenția Ministerului Învățământului Public pe lângă Marele Stat Major pentru anularea ordinelor de mobilizare primite de câteva persoane din personalul bibliotecii.

460. 12 aug. 1948. *Decret prezidențial nr. 1454* pentru numirea membrilor titulari activi, membrilor titulari onorifici și membrilor de onoare ai Academiei Republicii Populare Române. În: *Monitorul Oficial*, 13 aug. 1948, nr. 186, p.6679.
C.B. este propus și, apoi, ales membru titular activ în cadrul Secțiunii de Științe Istorice, Filosofice și Economico-Juridice, al cărei președinte era acad. Petre Constantinescu-Iași. Acesta din urmă dă citire raportului despre activitatea științifică a prof. C.B.
461. 15 sep. 1948. *Adresă* către Ministerul Învățământului Public. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar Nr.212/1940-1948, f.D16.
C.B., președinte al Comisiei interimare, cere, din partea Universității din București, „un avans de lei 200000 (două sute mii) pentru acoperirea cheltuielilor necesare funcționării Bibliotecii Centrale a Universității din București“.
462. 12 oct. 1948. *Adresă nr.139/*. Către Serviciul Central de Rechiziții și Carteruiri. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar nr.92, f.47.
Solicită rechiziționarea unor încăperi ale bibliotecii „închiriate sau deținute fără titlu de anumite persoane“.
463. 22 oct. 1948. *Adresă* către Biblioteca Universității din Cluj. În: Arhiva BCU, Dosar nr. 148/1934-1948, f.384.
C.B. solicită donații de cărți de la Biblioteca Universității din Cluj.
464. 1 dec. 1948. *Adresă* către rectorul Universității București. În: Arhiva BCU, Dosar nr. 92/1925-1947, f.19.
Solicită rectorului Universității îngăduința ca una dintre salariatele bibliotecii să poată locui într-una din camerele libere din localul instituției în care își desfășoară activitatea.
465. 31 dec. 1948. *Proces-verbal* /de predare-primire a gestiunii Bibliotecii Centrale Universitare din București/. În: Arhiva BCU „Carol I“, Dosar nr.333, f.8.
C.B. predă gestiunea Bibliotecii Centrale Universitare sudirectorului Dan Simonescu.
466. 28 mai 1951, București. *Proces-verbal* al ședinței Consiliului profesoral în care s-a discutat problema noului local. În: *Istoria Universității București. Documente (1864-1972)*. Adunate și selecționate de Adina Berciu Drăghicescu. București: Edit. Universității din București, 2008, p.396-398.
Ședința este deschisă și condusă de C.B.
467. 7 iun. 1951, București. *Decizia nr. 43448/1951* Ministrul Învățământului Public. În: *Istoria Universității București. Documente (1864-1972)*.

Adunate și selecționate de Adina Berciu Drăghicescu. București: Edit. Universității din București, 2008, p.398-399.

Decizia Ministerului Învățământului de încadrare în posturi de conducere: rector, decani, prodecani a unor profesori la Universitatea din București. C.B. este încadrat ca rector al Universității- Categ.XV/1-31400, începând cu data de 1 mai 1951.

468. 13 oct. 1951, București. *Proces-verbal* al ședinței Consiliului profesoral al Universității. În: *Istoria Universității București. Documente (1864-1972)*. Adunate și selecționate de Adina Berciu Drăghicescu. București: Edit. Universității din București, 2008, p.405-407.
S-a discutat pregătirea „Lunii prieteniei româno-sovietice“ și sărbătorirea a 50 de ani de la nașterea lui Gh. Gheorghiu-Dej. În cadrul ședinței condusă de C.B. se iau măsuri în legătură cu evenimentele menționate.
469. 19 mar. 1952, București. *Proces-verbal* al ședinței Consiliului profesoral. În: *Istoria Universității București. Documente (1864-1972)*. Adunate și selecționate de Adina Berciu Drăghicescu. București: Edit. Universității din București, 2008, p.416-418.
S-a discutat problema cercurilor științifice studentești. Ședința a fost condusă de C.B.
470. 10 mai 1952, București. *Proces-verbal* al ședinței Consiliului profesoral. În: *Istoria Universității București. Documente (1864-1972)*. Adunate și selecționate de Adina Berciu Drăghicescu. București: Edit. Universității din București, 2008, p.424-427.
S-au discutat, printre altele, numeroase cazuri de exmatriculare. Balmuș conduce această ședință.
471. 14 iun. 1952, București. *Proces-verbal* al ședinței Consiliului profesoral. În: *Istoria Universității București. Documente(1864-1972)*. Adunate și selecționate de Adina Berciu Drăghicescu. București: Edit. Universității din București, 2008, p.428-429.
S-a discutat problema școlarizării și îmbunătățirea conținutului învățământului superior și comisiile de licență. Ședința a fost condusă de C.B.
472. *Adresă* către Prefectura Poliției Capitalei. În: Arhiva BCU, Dosar nr.183, p.296. /Nedatată/.
Balmuș intervine pe lângă Prefectura Poliției Capitalei pentru anularea unei amenzi de circulație și eliberarea permisului de conducere.

II. CORESPONDENȚĂ

1. Scrisori trimise

473. /Către G. Călinescul. Paris, 29 iul. 1926. /Carte poștală/. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.45.
Compară viața de la Paris, mai ieftină, cu cea din Italia, care i-a „nenorocit finanțele“.
474. /Către G. Călinescul. Atena, 4 apr. 1928. /Carte de vizită/. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.46-47.
Solicită intervenția lui G. Călinescu, profesor de limba și literatura italiană la Liceul „Gh. Șincai“ din București, în favoarea nepotului- Ionescu Aureliu, elev la același liceu.
475. /Către G. Călinescul. Iași, 31 dec. 1928. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.47-48.
Îl invită la Iași. Face o „schiță“ imaginară a eventualei vizite pe care G. Călinescu o va face în capitala Moldovei. Pentru transferul de la Timișoara la București sau la Iași, Balmuș îl sfătuiește să se adreseze lui M. Ralea, pe atunci deputat, „cu mare trecere la Minister“.
476. /Către G. Călinescul. Iași, 13 mai 1932. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.49-50.
Îi trimite „Buletinul <<Mihai Eminescu>>“ apărut la Cernăuți.
Solicită, cu semnătura autorului, volumul recent publicat „Viața lui Mihai Eminescu“.
În eventualitatea că va scrie o recenzie asupra studiului despre Sfântul Augustin, îi trimite și recenzia scrisă de profesorul italian Giuseppe Ghedini.
477. /Către G. Călinescul. Iași, 29 mai 1932. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.51.
Îi expediază 24 „piese“ de muzeu despre Mihai Eminescu, procurate de la profesorul de pedagogie Ion Găvănescu.
478. /Către G. Călinescul. Iași, 9 iul. 1932. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.52.
Îi recomandă vol. VI din „Revista critică“ (1932), în care Iorgu Iordan îl „execută“ pe Ion Minar, istoric literar amator, unul dintre detractorii lui G. Călinescu.

479. /*Către G. Călinescul*. Iași, 14 oct. 1932. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.53.
Încă mai așteaptă un exemplar cu autograf din „Viața lui Mihai Eminescu“. Îl anunță că G. Ibrăileanu a scris un articol în „Viața Românească“ despre acest volum.
Solicită un exemplar din „Cartea nunții“ ce urmează să apară.
480. /*Către G. Călinescul*. Iași, 11 dec. 1932. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.54.
Îi trimite o recenzie pentru „Adevărul literar și artistic“. Dintr-o scrisoare ulterioară reiese că este vorba despre recenzia unui comentariu estetic asupra cărții a IV-a din „Eneida“, dar care nu a fost publicată nici în „Viața Românească“, nici în „Adevărul literar și artistic“, reviste ce-i stăteau „la dispoziție“ lui G. Călinescu.
481. /*Către G. Călinescul*. Iași, 23 ian. 1933. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.54.
Trimite o dare de seamă asupra cărții „Introducere în studiul limbilor romanice. Evoluția și starea actuală a lingvisticii romanice“ publicată la Iași, în 1932, de Iorgu Iordan. Solicită publicarea ei în „Viața Românească“ sau „Adevărul literar și artistic“. Va apărea în nr. 5 din 1933 al revistei „Viața Românească“.
482. /*Către G. Călinescul*. Iași, 10 mar. 1934. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p. 55.
Îi prezintă demersurile pentru înscrierea la doctorat la Facultatea de Litere a Universității din Iași.
483. /*Către G. Călinescul*. Iași, 29 oct. 1935. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.56.
Îi mulțumește pentru articolul pe care G. Călinescu îl publică în „Adevărul literar și artistic“ din 27 octombrie 1935, asupra a două lucrări semnate de Balmuș: „Rutilio Namaziano, l'ultimo poeta di Roma“ și „Tratatul despre sublim“.
484. /*Către G. Călinescul*. Iași, 10 iun. 1936. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.56-57.
Despre apropiatul doctorat al lui G. Călinescu pe care îl va susține la Iași. A primit teza acestuia, iar în această scrisoare C.B. îi prezintă posibillii membri ai comisiei.

485. */Către G. Călinescul. Iași, 16 iun. 1936. În: G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.57-58.*
Sfaturi despre culisele ocupării unei eventuale catedre la Universitatea din Iași.
Îl felicită pentru premiul „Hamangiu“ al Academiei Române obținut pentru lucrările dedicate lui Mihai Eminescu.
486. */Către G. Călinescul. Iași, 8 sep. 1936. În: G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.58-59.*
Conține îndemnul de a veni la Iași pentru a îndeplini „formalitatea doctoratului“.
Îl înștiințează că va candida pentru ocuparea catedrei de greacă de la Universitatea din Iași, catedră rămasă vacantă după decesul lui Cezar Papacostea.
487. */Către G. Călinescul. Iași, 18 sep. 1936. În: G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.59.*
Confirmă primirea scrisorii prin care își anunță sosirea la Iași. Este așteptat pentru „înscăunarea în capitala Moldovei“.
488. */Către G. Călinescul. Iași, 12 sep. 1936. În: G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.60.*
Despre comisia apropiatului doctorat al lui Călinescu.
Îi trimite două manuale de franceză, concepute de Elvira Balmuș, spre a fi recenzate.
489. */Către G. Călinescul. Iași, 13 nov. 1936. În: G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.61.*
Îl înștiințează despre data probabilă în care trebuie să-și susțină doctoratul.
490. */Către G. Călinescul. Iași, 20 nov. 1936. În: G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.61-62.*
S-a fixat data examenului de doctorat al lui G. Călinescu: 23 nov.
491. */Către G. Călinescul. Iași, 25 nov. 1936. În: G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.62.*
Despre o conferință ce urmează să o susțină G. Călinescu la Iași.

492. */Către G. Călinescul.* Iași, 31 mar. 1937. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.62-63.
Despre concursul pentru ocuparea catedrei de Estetică și critică literară de la Facultatea de Litere din Iași, la care G. Călinescu este candidatul favorit.
493. */Către G. Călinescul.* Iași, 5 mai. 1937. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.64.
Despre data probabilă a concursului anunțat și în scrisoarea anterioară.
494. */Către Al. Rosettii.* Paris, 22 iul. 1937. */Carte poștală/*. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.19.
Un catren care face trimitere la Restaurant du Louvre. Semnează Elvira și Constantin Balmuș, Teodosia și Alexandru Graur.
495. */Către Al. Rosettii.* Iași, 8 ian. 1938. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p. 20.
Mulțumește pentru volumul lui Al. Rosetti, „Note din Grecia“.
496. */Către G. Călinescul.* Iași, 12 mar. 1938. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.64.
Conține lămuriri în legătură cu plata salariului lui G. Călinescu ce a ocupat postul de conferențiar la catedra de Estetică și critică literară de la Facultatea de Litere din Iași.
497. */Către Al. Rosettii.* /S.l./, 1 oct. 1938. */Fotografie/*. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p. 21.
Fotografia lui C.B. în uniformă de sublocotenent în rezervă la cavalerie. Pe verso sunt scrise două versuri în limba franceză.
498. */Către Al. Rosettii.* Iași, 8 feb. 1939. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.21-22.
Se referă la eventuala mutare la București.
499. */Către Al. Rosettii.* Iași, 25 feb. 1939. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.22.
Mulțumește pentru invitația la masa organizată pentru a-l sărbători pe Mihai Ralea. Face referire și la articolul despre Ovid Densușianu, apărut în 1939, după moartea acestuia.

500. */Către Al. Rosetti/*. Iași, 20 iul. 1940. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.23.
Vorbește de „cercul francez“, de participarea la masa dată de Alphonse Dupront, directorul Institutului Francez de Înalte Studii din București și despre invitația pe care i-a făcut-o Al. Rosetti.
501. */Către G. Călinescul/*. Iași, 14 oct. 1940. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.65.
Îl felicită pentru că a început editarea lucrării „Istoria literaturii române“.
502. */Către Al. Rosetti/*. Iași, 8 dec. 1940. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.23-24.
Despre volumul trei din lucrarea „Istoria limbii române“ pe care l-a primit de la Rosetti.
503. */Către G. Călinescul/*. Iași, 8 aug. 1941. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.66.
Solicită un exemplar din lucrarea „Istoria literaturii române“, recent apărută, despre care Rosetti a spus că „este un monument“.
504. */Către Al. Rosetti/*. Iași, 21 aug. 1941. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.25.
Despre G. Călinescu, Fr. Babinger, G. Șapcaliu, D. Caracostea.
505. */Către G. Călinescul/*. Iași, 25 aug. 1941. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.67.
Despre posibilitatea ocupării de către Călinescu a catedrei de Istoria literaturii române vechi, rămasă vacantă prin pensionarea lui Giorge Pascu.
506. */Către G. Călinescul/*. Iași, 30 aug. 1941. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.67.
Insistă în solicitarea unui exemplar din lucrarea „Istoria literaturii române“.
507. */Către G. Călinescul/*. Iași, 14 sep. 1941. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.68.

Despre hotărârea consiliului de a recomanda pe G. Călinescu pentru ocuparea catedrei de Istoria literaturii române vechi.

508. /*Către Al. Rosetti*. Iași, 13 mai 1942. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.26.
Despre „Istoria limbii române“, lucrarea lui Al. Rosetti.
509. /*Către G. Călinescu*. Iași, 17 iul. 1945. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.69.
Ca decan al Facultății de Litere și Filosofie din Iași, Balmuș solicită o cerere de concediu din partea lui G. Călinescu care fusese numit profesor titular al catedrei de Istoria literaturii române moderne la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București.
510. /*Către G. Călinescu*. Iași, 2 mai 1946. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.70.
C.B. l-a numit pe G. Călinescu președinte al comisiei pentru ocuparea catedrei de Literatură română modernă de la Facultatea de Litere și Filosofie din Iași. Încearcă să stabilească data întrunirii comisiei.
511. /*Către G. Călinescu*. Iași, 3 feb. 1951. În: *G. Călinescu și contemporanii săi: corespondență primită*. Vol.1. Ed. îngrij., note și indice de Nicolae Mecu. București: Minerva, 1984, p.71.
Despre unele probleme de sănătate ale lui G. Călinescu. C.B. îi recomandă o „stoică pază în alimentație“.

2. Referințe critice în corespondență

512. /*Sextil Pușcariu către Al. Rosetti*. /S.l./, 15 iun. 1934. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.373.
C. B. a fost ales membru fondator al Societății de Lingvistică Română, alături de Jacques Byck, D. Șandru, Tache Papahagi, Paul D. Macrea, Grecu, G.
513. /*G. Călinescu către Al. Rosetti*. Iași, 6 iun. 1936/. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.97. Și în: *Corespondența lui G. Călinescu cu Al. Rosetti. 1935-1951*. București: Edit. Eminescu, 1977, p.30.
Despre vizita pe care i-a făcut-o C.B. și cuvintele calde pe care acesta le-a avut la adresa lui Rosetti.

514. /G. Călinescu către Al. Rosetti/. /s.l./, /iun./ 1936. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.98. Și în: *Corespondența lui G. Călinescu cu Al. Rosetti. 1935-1951*. București: Edit. Eminescu, 1977, p.34.
Călinescu mărturisește că s-a ocupat de lucrările lui C.B. în câteva din scrierile sale.
515. /G. Călinescu către Al. Rosetti/. /s.l./, 23 oct. 1936. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.101- 102. Și în: *Corespondența lui G. Călinescu cu Al. Rosetti. 1935-1951*. București: Edit. Eminescu, 1977, p.45.
Despre obținerea titlului de doctor în litere la Facultatea de Litere din Iași. Își exprimă neîncrederea în echipa de profesori de la Iași, inclusiv în prof. C.B. Îi bănuiește pe toți că vor să-l îndeparteze printr-o concurență neloială.
516. /G. Călinescu către Al. Rosetti/. /s.l./, 1 dec. 1936. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.102-104. Și în: *Corespondența lui G. Călinescu cu Al. Rosetti. 1935-1951*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Pref. de Vasile Nicolescu. București: Edit. Eminescu, 1977, p.47.
Solicită eventuale noutăți de la C.B. sau Ralea privitoare la „întâmplarea de la Iași“: doctoratul susținut de Călinescu pe 23 noiembrie 1936.
517. /G. Călinescu către Al. Rosetti/. /s.l./, /oct. 1938/. În: *Corespondența lui G. Călinescu cu Al. Rosetti. 1935-1951*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Pref. de Vasile Nicolescu. București: Edit. Eminescu, 1977, p.101.
Despre același articol neînsemnat, cu note excepționale, la care mai face referire într-o scrisoare, articol despre care ar fi scris și C.B.
518. /G. Călinescu către Al. Rosetti/. /S.l./, /4-5 feb. 1939/. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.127-128.
Referiri la un articol însoțit de câteva note excepționale, articol despre care ar fi scris și C.B.
519. /G. Călinescu către Al. Rosetti/. /S.l./, 16 feb. 1939. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.128-129. Și în: *Corespondența lui G. Călinescu cu Al. Rosetti. 1935-1951*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Pref. de Vasile Nicolescu. București: Edit. Eminescu, 1977, p.101.

Își exprimă dezamăgirea față de personalitățile de la Iași. În acest context ostil, C.B. intră în categoria „oamenilor de treabă“, alături de Iordan.

520. /G. Călinescu către Al. Rosetti/. /S.I./, 16 mar. 1941. În: CĂLINESCU, George. *Scrisori și documente*. București: Minerva, 1979, 92.
C.B., un „om simpatic“, îi va face o vizită pe 16 martie.
521. /Al. Rosetti către G. Călinescu/. București, 18 mar. 1941. În: *Corespondența lui Al. Rosetti cu G. Călinescu. 1932-1964*. Prezentată de Liviu Calin. București: Edit. Eminescu, 1984, p.87.
Călinescu i-a trimis o scrisoare a lui C.B. Rosetti i-o restituie și o apreciază ca fiind „delicioasă“.
522. /G. Călinescu către Al. Rosetti/. /S.I./, 18 mar. 1941. În: *Corespondența lui Al. Rosetti cu G. Călinescu. 1932-1964*. Prezentată de Liviu Calin. București: Edit. Eminescu, 1984, p.88. Și în: CĂLINESCU, George. *Scrisori și documente*. București: Minerva, 1979, p.93.
Îl anunță că îi trimite, cu rugămintea de a i se restitui după lectură, o scrisoare a „amicului Balmuș“.
523. /G. Călinescu către Al. Rosetti/. /S.I./, 12 apr. 1942. În: *Scrisori către Al. Rosetti. 1916-1968*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Postf. de Vasile Nicolescu. București: Minerva, 1979, p.163-165. Și în: *Corespondența lui G. Călinescu cu Al. Rosetti. 1935-1951*. Ed. îngrij. cu pref., note și indice de Al. Rosetti. Pref. de Vasile Nicolescu. București: Edit. Eminescu, 1977, p.200.
Îl caracterizează pe C.B. ca fiind o „persoană vulnerabilă dar combativă, care nu e fricos din lașitate, ci prin exagerarea primejdiilor luptei“. C.B. „are înțelegere pentru litere, emoția și entuziasmul lui încântă prin chiar forma lui copilăroasă, refractară argumentelor critice. Vinul lui classic nu poate fi decât bun și el râde de plăcere înainte de a-l da pe gât. În lumea literară sunt necesari astfel de oameni, capabili de emoții și fără invidie, spectatori intimi ai literaturii...“
524. /Al. Rosetti către Tudor Vianu/. /Câmpulung/, 20 iul. 1944. În: *Scrisori către Tudor Vianu. 1936-1949*. Vol. 2. Ed. îngrij. de Maria Alexandrescu Vianu și Vlad Alexandrescu. București: Minerva, 1994, p.247.
Își propune să facă o vizită la Sibiu, pe 23 iulie, pentru a-și vedea prietenii: pe C.B. și Iorgu Iordan.
525. /Șerban Cioculescu către Tudor Vianu/. Breaza de Sus, 6 aug. 1946. În: *Scrisori către Tudor Vianu. 1936-1949*. Vol. 2. Ed. îngrij. de Maria Alexandrescu Vianu și Vlad Alexandrescu. București: Minerva, 1994, p.296.
C.B. l-a anunțat de intenția de transferare a lui G. Călinescu și de oportunitatea de a ocupa o catedră la Universitatea din Iași.

A

Acsan, Ion 4
Adămuț, Anton 31
Alexandrescu, Vlad 65
Alexandrescu-Vianu, Maria 65
Andrei, Petre XXII, 12
Anghel, Rodica Eugenia 52, 53
Antonescu, Ion XXIII, XLIII, XLIV, 35, 38, 53
Apostol, Gh. 41
Apuleius 11
Aristofan vezi Aristophanes
Aristophanes XXIX, 4, 25
Aristotel vezi Aristoteles
Aristoteles XV, XXIX, 8
Augustinus, Sfântul XVIII, XX, XL, XLI, 8, 9, 24, 27, 28, 58
Aurelius Augustinus vezi Augustinus, Sfântul

B

Babinger, Fr. 62
Balacciu-Chiriacescu vezi Balacciu, Jana și Chiriacescu, Rodica
Balacciu, Jana XI, XIII, XV, XVI, XX, XXXII, 19
Balmuș, Ecaterina XII
Balmuș, Elvira LVI, 43, 44, 52, 60
Balmuș, I. V. XII
Balmuș, Petre XII
Bădărău, Dan 12
Bănescu, N. 54
Bd. 29
Beligan, Radu XIII
Beloianis, Nikos LIII, 50
Benda, Julien 3
Berciu-Drăghicescu, Adina 33, 53, 56, 57
Berindei, Dan 34
Bezdechi, Ștefan 4
Boboc, Anamaria 34
Bogrea, Vasile XII, XXXVI
Botez, Constantin LV, 21, 35
Botez, Demostene 4
Botez, I. XLIV
Botez, Octav 35
Borbély, Ștefan 31

Bozgan, Ovidiu 33
Bratu, Traian XXII, XLI
Brătianu, Gheorghe 15
Brebu, Mircea XLIII
Bunea, A. 29
Buscaroli, Corso 3
Busuioc, Nicolae 19, 26
Buzdugan, Gh. XXXIX
Byck, Y 20

C

Caesar, Caius Iulius XX, XLII, 2, 3
Calcan, Rodica 18
Calincencu, N. 12
Caracostea, D. 62
Caragiani, Ioan XXXVIII, 33
Caraman, Petru 34, 36
Cardaș, Gheorghe 25
Carducci, Giosuè XLIII, 7
Carol, Principe vezi Carol al II-lea, Rege al României
Carol I, Rege al României XXXVI
Carol al II-lea, Rege al României XXII, XL, XLIII
Carp, Mihai XII, XXXVI
Cato cel Bătrân 11
Călin, Liviu 65
Călinescu, Al. 35
Călinescu, Armand XXII, XLIII
Călinescu, Cicerone 21, 22
Călinescu, George XV, XVII, XIX, XXI, XXXIX, XLII, XLVII, LV, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 32, 37, 53, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65
Cărcăleanu, Eleonora 36
Cernătescu, Radu XXII, XXV, XLIV, XLIX, 54
Chircu, C. 31
Chiriacescu, Rodica XI, XIII, XV, XVI, XX, XXXII, 19
Ciaceri, Emanuele 11
Cicero, Marcus Tullius XX, XLII, 1, 2, 3, 11
Cicerone vezi Cicero, Marcus Tullius
Ciobanu, Ștefan 54
Cioculescu, Barbu 25
Cioculescu, Simona 37

Cioculescu, Șerban XLI, XLV, 23, 26, 32, 37, 65
Ciotloș, Cosmin 36
Ciubotaru, Ion 34, 36
Cizek, Eugen 35
Coman, Dumitru L, 55
Comarnescu, Petru 30
Comeau, M. 27
Condurachi, Emil XIII
Constantinescu, Mitiță 13
Constantinescu-Iași, Petre XI, XXIV, XXVII, XXXII, 20, 56
Constantin și Elena, Sfinții XII
Constantinus Magnus, Împărat vezi
Constantin și Elena, Sfinți
Corneanu, Gh 30
Corneli, Riccardo XLIV, 22
Coroiu, Constantin 32, 35
Cosma, Gh. 54
Costa, Ioana 22, 36
Costache, Geta 18
Coșbuc, G. 8
Cousin, J. XXXIX
Crețu, Bogdan 24
Cristian, V.M. 31
Cucu, Ștefan 24

D

Daicoviciu, C. L, 31, 48
Dalmasso, L. XVIII, 28
Daniel, Paul 29
Dante, A. 8, 23
David, M. 15
Demetrius vezi Demetrius Phalerus
Demetrius Phalerus XLIV, 8, 30
Democrit, XVI, XLIV, 12, 33
Densușianu, Ovid 61
Diaconescu, Traian 7, 21, 25
Diogenes Laertius XV, LVI, 11, 31
Dobroiu vezi Dobroiu, Eugen
Dobroiu, Eugen XI, XII, XIII, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX, XXIII, XXIV, XXV, XXVI, XXVII, XXIX, XXX, XXXII, 34
Dragomir, Nicolae 16
Drăganu, Nicolae 24
Duca, I.G. XXII, XL
Ducati, Pericle 10
Duprant, Alphonse 62

Eminescu, Mihai 7, 24, 25, 26, 58, 60
Enache, I.N. 31
Erasm vezi Manoliu, Petre
Ernout, Alfred XVIII, XXXIX, 27
Esop, XX, XLI, 4
Faider, Paul XVIII, XXXIX, 27
Făget, Doina 18
Ferdinand, Rege al României XXII, XXXVI
Fischer, I. 18
Floda, Liviu 29
Franga, Liviu XVIII, XXXII, 21, 24
Frenkian, Aram M. XV, XXIX, XXXIII, LVI, 11, 34

G

Galletier, E. XVIII, 28
Găvănescu, Ion 58
Georgescu, C. XLIX, 54
Ghedini, Giuseppe XXXIX, 27
Gheorghiu-Dej, Gh. 42, 57
Glicsman, I. 29
Godeanu, Victor 29
Goethe, J.W. v. 7, 23
Gramatopol, Mihai 34, 36
Grațianu, Marcela 35
Gaur, Al. XI, XII, XV, XX, XXVII, XXIX, XXXII, XLI, XLII, XLIV, XLVI, L, LI, LVI, 1, 2, 5, 6, 19, 20, 22, 23, 27, 36, 40, 48
Groza, Petru XLVI, 42, 43, 52
Guțu, G. XX, XLIV, 8, 17, 22

H

Haimovici, M. XLIX, 54
Hangiu, I. 19, 24
Heraclit din Efes XVI, XLIV, 33
Herescu, N.I. XVIII, 18, 21
Hermagoras 29
Herodot XXIX, 10
Hitler, Adolf XXII, XLIII
Hogaș, Calistrat XIII, XXXVI
Homer, X, XV, XLII, LVI, 4
Horatius vezi Horatius Flaccus, Quintus
Horatius Flaccus, Quintus XLI, XLII, 1, 2
Hrdlick, Clement Louis 8, 27
Hudiță, Ioan 35
Hulubei, Horia XIII
Ibrăileanu, G. XII, XXXVI, XLV, 59

Ionescu, Aureliu 58
Ionescu, Elena XLIX, 54
Ionescu, Nella 16
Ionescu-Gulian, Constantin XXV, XLIX, 54
Iordan, Iorgu XI, XII, XIII, XVI, XVII, XX, XXII, XXIII, XXV, XXVII, XXX, XXXII, XXXII, XXXVI, XXXVIII, XLI, XLIX, L, LV, 6, 7, 20, 26, 32, 35, 37, 43, 48, 54, 58, 59, 65
Iorga, Nicolae XXII, 30
Istrati, Gavril 21, 37
Istrati, Ion 32,
Iuvenal vezi Iuvenalis
Iuvenalis 3, 11
Ivănescu, Dumitru 52, 53

J

Jacotă, Mihai XXXVI, 11
Jacquier, Henri 23
Jora, Mihail XIII

K

Kitrikis, Beate L
Koch, Hugo XXXIX
Kreidler, 54

L

Labiș, Nicolae XXVIII
Labriolle, Pierre de XVIII, 28
Lalescu, Traian XIII
Langa, Dumitru 55
Langevin, Paul 12
Larionescu, Traian 55
Lavagnini, Bruno 10
Lăudat, I.D. 32
Leon, Aurel XII, XXXI, XXXII, LVI, 21, 52
Leucip XVI, XLIX, 12, 33
Licentius 9
Livescu, Jean XXV, XLIX, 54
Livius, T. XLII
Longos XIV, XXIX, 4, 23
Luchian XLI, 4
Lucian din Samosata XX
Lupu, Nicolae Gh. XIII
Lyer, Stanislav 24

M

Maftei, Ionel XXXII, LVII, 21, 32, 33
Mancaș, Mircea LV, 35
Maniu, Iuliu 15
Manoliu, Petre 22, 18
Marcus, Solomon 35
Marinescu, I.M. XIII, XIV, XXXVI, XXXIX, 3, 11, 33, 53
Marinescu, Ionel 8
Marinescu-Himu, Maria 18
Marouzeau, J. 3
Mecu, Nicolae 25, 58, 59, 60, 62
Meillet, Antoine XLI, 5, 6, 24, 37
Meyer, Wilhelm 37
Mihai I, Rege al României XXII, XXIII, XLIII
Mihăilă, C. 24
Mihăileanu, Petre 33
Mihalache, Ion 15, 16
Mihăescu, Haralambie XI, XII, XIII, XV, XVI, XVII, XVIII, XX, XXIII, XXIV, XXV, XXVII, XXX, XLIV, 12, 20, 28, 33
Minar, Ion 58
Miron Cristea, patriarh XXXIX
Molotov, Viaceslav XLII
Morariu, Irina 34
Müller, Florian 33
Murnu, George 36

N

Namaziano, Rutilio XV, XX, XLI, 1, 22, 26, 30
Nastasă, Lucian 34
Naum, Teodor D. 5, 12, 23, 36
Neagoe, Stelian 32
Negrescu-Șuțu, Radu.35
Nestoian, Valeriu 50
Nestorescu-Bălcești, Horia 34, 51
Nicolau, Gh. XXVII, LI
Nicolescu, Vasile 25, 61, 62, 64, 65
Nicorescu, Paul 13
Niculescu, Alexandru 37
Norden, Eduard XVII

O

Olaru, Bogdan LVII
Omăt, Gabriela 25
Opriș, Ioan 33
Oprișan, I. 33
Ornea, Z. LV, 35
Ortiz, Ramiro 8, 23
Oțetea, Andrei XXII, XLIV, XLVII, XLVIII,
L, LV, 25, 35, 36, 41, 43, 45, 46, 48
Ovidius Naso, Publius XLII, 1, 2, 24

P

Panaiteescu, P.P. XLV, 15, 33
Papacostea, Cezar XVI, XIX, XXXVIII,
XLII, 6, 32, 33
Papuc, Liviu 26
Paraschivescu-Bălăceanu, C. 41
Parhon, C.I. XXII, XLIV, XLVI, LIV, 42, 52
Partenie, Cezar XLVIII, 46
Pascu, Giorge 12, 62
Pasquali, G. 14
Pătraș, Antonio 36
Pârvan, Vasile XIV, XV, XVII, XX,
XXXVIII, XLI, 9, 13
Peeters, P. XVIII, 28
Pericle X
Petronio, Giuseppe 36
Petronius 11
Petrovici, Ion XLV, 33
Philippide, Al. XII, XXXVI, 30, 33
Philon, Evrenl 29
Piatkowski, Adelina 11
Pippidi, D.M. LVI, 8, 9, 26
Platon XX, XLI, 4
Plaut XL
Plutarchos vezi Plutarh
Plutarh XVII, 4, 23
Podgoreanu, Anca 18
Popa, N.I. XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII,
XVIII, XIX, XX, XXI, XXII, XXIV, XXV,
XXVIII, XXX, XXXIII, XXXVI, 20
Popa, Victor Ion XIII
Popescu, Horia Florian 18
Popovici, Andrei XLIX
Popovici, Max 55
Predescu, Lucian 19
Properce vezi Popertius
Propertius 3, 7, 24, 26

Pușcariu, Sextil 63

Q

Quintilianus XVIII

R

Ralea, Mihai XIII, XXII, XLIV, XLVI, 35,
37, 43, 52, 58, 61, 64
Raveica, Titus 33
Rădescu, N. XLV, 42
Reviga, Gheorghe vezi Graur, Al.
Ribbentrop, Joachim von XLII
Rosetti, Al. XLIX, L, LV, 7, 25, 35, 37,
51, 54, 61, 62, 63, 64, 65
Rusu, Dorina N. 19, 33
Rutilius Namatianus vezi Namaziano,
Rutilio

S

Sadoveanu, Mihail XXIII, XLVI, 50, 52
Saint Augustin vezi Augustinus, Sfântul
Sandu, Antonio 34
Sanielevici, Simion XXVII, XLI, LI
Sălăgeanu, N. LIII
Sănătescu, Constantin XLV
Săvulescu, Traian XIII
Sân-Georgiu, Ioan 23
Scărlătescu, A. 55
Scriban, August XII, XXXVI
Sebastian, M. 25, 26
Seneca XL
Sfântul Augustin vezi Augustinus,
Sfântul
Simonescu, Dan XXVII, LI, 56
Sixt 51
Souter, A. XVIII, 28
Spartacus XXIX, 10
Stalin, I.V. XLVI, LII, 14, 17, 39, 42, 52
Stoenescu, Constanța Elena 18
Stoian, Iorgu XLVI, 2, 5, 6
Stoilov, Simion 13

Ș

Șapcaliu, G. 62
Ștef, Felicia XXIX, XXXIII, 34
Ștefănescu-Goangă, Petre XIII
Ștrempele, Gabriel 34

T

Tacitus, Publius Cornelius XX, XLII, 1, 2, 3
Tăutan, Viorel 21
Tcaciuc, Octavian 33
Tenney, Frank 10
Teodorescu, Emil 54
Teodoreanu, Ionel XIII
Theocrit 5
Theodor din Gadara 29
Theodor din Rhodos 29
Thomas, Paul 6
Titus Livius Patavinus XX, 2, 3
Tolkiehn, Johannes 28
Toronțiu, I.E. 17, 22
Tucidide 9, 10, 11, XXIX

Ț

Țarălungă, Ecaterina 4
Țițeica, Șerban XXII, XLIV

V

Vendryès, Jules XVIII
Vergilius Maro, Publius XLII, 2, 3
Vianu, Stela 41
Vianu, Tudor 37, 65
Virgilio vezi Vergilius Maro, Publius
Vlădescu Răcoasa, Gh. XLVII, XLVIII
Vlăduțescu, Gh. LVII
Volovici, Leon 25
Vulpe, Radu XLV, 15, 33

X

Xenophon XX, XLI, 4

Y

Ygrec, Doctorul vezi Glicsman, I.

Z

Zamfirescu, Ion XLI, 28
Zane, Gh. XLIV
Zăroni, Romulus 14